NOV 9 1954

NOV 30 1954

The Latvian Newspaper for Canada and U.S.A.

Published Twice Weekly
by the DAUGAVAS VANAGS
EDITOR IN CHIEF: INGRIDA VIĶSNA
Editorial and Business Offices:
123 Huron St., Toronto, Ont., Canada
Telephone — EM 8-0792
Cable Address: LATAMERIKA
Editor in U.S.A. — A. ZVĒRIŅŠ
102—15 85 Drive, Richmond Hill 18, N.Y., U.S.A.
Tel.: Virgina 9-7778

AUTHORIZED AS SECOND CLASS MAIL
POST OFFICE DEPARTAMENT, OTTAWA

LATVIJA AMERIKĀ

90./318. n-rs. SESTDIEN, 1954. G. 13. NOVEMBRĪ 4. GADS

Latviešu laikraksts Amerikā
Iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās
Izdevējs — Apgāds DAUGAVAS VANAGS
Galvenais redaktors — INGRIDA VIĶSNA
Redakcija un kantoris:
123 Huron St., Toronto, Ont., Canada
Telefons — EM 8-0792
Telegrammu adrese: LATAMERIKA
ASV redakcija — A. ZVĒRIŅŠ,
102—15 85 Drive, Richmond Hill 18, N.Y., U.S.A.
Tel.: Virgina 9-7778
Abonēšanas maksa ASV un Kanadā:
par 1 mēn. $1.50; par 3 mēn. $4.50;
par 6 mēn. $8.50; par 1 gadu $16.00
SLUDINAJUMU MAKSA:
Mud. daļā $1.40; tekstā $2.80 par 1 collas telpu 1 reizē

Vispasaules organizācijas dibināšana

VAIRS NAV ATLIEKAMA

Čikāgas latvieši ielūdz ALAs kongresu nākošā gadā pie sevis

ALAs VALDE SAVĀ SĒDĒ 6. NOVEMBRĪ NJUORKĀ IEPAZINĀS AR CITU ZEMJU CENTRĀLO ORGANIZĀCIJU IESKATIEM BRĪVĀS PASAULES LATVIEŠU APVIENĪBAS JAUTĀJUMĀ. NO VAIRĀKĀM PUSĒM IETEIC IZRAUDZĪT ŠĪS APVIENĪBAS VALDES LOCEKĻUS NO ASV DZĪVOJOŠO LATVIEŠU VIDUS. NODIBINĀSIES DIENVIDAMERIKAS LATVIEŠU NACIONĀLĀ PADOME

Amerikas latviešu jaunatnes apvienība piesūtījusi ALAi lūgumu piešķirt tai 100 dol. jaunatnes kongresa noorganizēšanai 27.—29. novembrī Indiānapolē. V. Klīve aizrāda, ka jaunatnes apvienībā ir daudzi locekļi, kas nav apmierināti arī ALAs darbību un negrib lai ALJA ietu, kā viņi saka, „vienas grupas pavadā." Kā V. Klīve paskaidro, ALJA neesot reprezentēts tikai viens virziens, bet tur esot dažādi nogrupējumi. Kongresā jauniešiem būtu vēlams iepazīties ar ALJAs darbību, lai pamodinātu interesi pret to. Priekšsēdis P. Lejiņš teica, ka jaunatnei piešķirama liela vērība, jo tai mēs vēlāk nodosim to darbu, ko mēs tagad darām. A. Līdacis, A. Ūdris un E. Freivalds saskatīja briesmas, ka kāda „pretgrupa gribot iekarot jaunatnes dvēseles. Jaunatne esot jāaudzina „pēc mūsu principiem."

Valde nolēma piešķirt ALJAi 100 dol. un segt ceļa izdevumus diviem ALAs valdes locekļiem — E. Freivaldam un G. Meierovicam — braucienam uz kongresu.

VIENALDZĪBA AUG

Kasieris G. Meierovics, sniedzot kases pārskatu, ziņoja, ka biedru naudas ienāk ļoti gausi. Pārrunāja dažādas iespējas, kas darāms, lai biedru naudas ienāktu plašākos apmēros. Visnopietnāko vērību šim jautājumam veltījis vicepriekšsēdis P. Eglītis, kas katru svētdienu ierodas latviešu dievkalpojumos Ņujorkā, izsniedz ALAs biedru kartes un iekasē biedru naudas. Daudzas organizācijas, ALAs biedrenes, nepiešķir šim jautājumam pienācīgo vērību. Latviešos nav tomēr zudusi interese pret latviešu kopējo lietu, ko pierāda ziedojumi speciāliem mērķiem. Latviešu sportisti Minnesotā atsūtījuši ziedojumus: 15 dol. — Augustdorfas ģimnazijai sporta piederumu iegādei, 15 dol. — immigrācijas akcijai un 15 dol. — ALAs sporta biroja vajadzībām. Kāda Filadelfijas organizācija ziedojusi 100 dol. ieceļošanas akcijai, 10 dol. — Kultūras fondam un līdz ar to atsūtījusi tikai 9 dol. biedru naudas. Tautiešiem jāsaprot, ka ALAi vajadzīgi arī līdzekļi administratīviem izdevumiem.

Prof. P. Lejiņš, kā sociologs, sniedza latviešu dzīves sekojošu novērtējumu: **„Vienaldzība pieaug, un tas ir dabisks process. ALA ir organizācija, kas cīnās par latviskuma saglabāšanu. Mēs varam iejaukties šinī procesā un plānveidīgi atbalstīt tos spēkus latvietī, kas viņu saista pie savas tautas. Trimdinieka dvēselē notiek cīņa, un viņš pats grib, lai viņam kāds palīdzētu stiprināt šos spēkus."**

IEROSINĀJUMS DIBINĀT LATVIEŠU KOOPERĀTĪVUS

Sēdē bija ieradies Latviešu agronomu biedrības priekšsēdis prof. P. Starcs, kas iesniedza priekšlikumu, lai ALA dod savu atbalstu latviešu kooperātīvo uzņēmumu dibināšanai. Šis jautājums pārrunāts agronomu biedrībā un par to esot liela interese. Tā, piem., Ņujorkā jau pirms dažiem gadiem bijis nopietns ierosinājums dibināt latviešu krājaizdevu sabiedrību. Pārrunās izskanēja doma, ka ALA pati nevar piedalīties saimniecisko pasākumu veidošanā, bet apsveiks tādu nodibināšanos. Valde lūdza prof. Starcu iesniegt konkrētus priekšlikumus.

Informācijas biroja vadītājs A. Bērziņš ziņo, ka Baltijas tautu sadarbības sekcijas vadītājs P. Irbe atteicies no amata dzīves vietas maiņas dēļ. ALAs biļetena pirmais numurs iznāks uz Ziemassvētkiem.

Aprūpes birojā turpina ienākt galvojumi ieceļotājiem. Daudzi no šiem galvojumiem jau nosūtīti uz Vāciju.

Kultūras biroja vadītājs E. Freivalds ierosina jaunu līdzekļu vākšanas kampaņu Kultūras fondam, kam valde piekrīt. Ikvienam latvietim, kuŗa adrese zināma, piesūtīs Latviešu kultūras drauga karti, pārskatu par Kultūras fonda darbu un aploksni, kuŗā sūtāms ziedojums Kultūras fondam. Ziedotājs aicināts iesūtīt arī savus ierosinājumus. Turpinās arī ziedojumu vākšanu ar sarakstiem kultūras dienās, kas ikgadus devusi 3—4.000 dol.

AICINĀJUMS NOTURĒT ALA'S KONGRESU ČIKĀGĀ

Čikāgas latviešu organizāciju apvienība paziņojusi, ka tā apņemas veikt ALAs kongresa sarīkošanu un segt visus izdevumus, ja ALAs valde nolemj sasaukt kongresu nākošā gadā Čikāgā. Prof. Lejiņš izteicās, ka vēlams rīkot kongresu ASV vidienā, lai tur paceltu interesi par ALAu, jo daudziem tur radies iespaids, ka ALA ir tikai A.. autrumu piekrastes organizācija. Vicepriekšsēdis E. Gallens sakarā ar nāves gadījumu viņa ģimenē nevarēja ierasties no Čikāgas uz valdes sēdi, bet telefoniskā sarunā viņš silti atbalstījis šo ielūgumu. V. Vuškalns, A. Bērziņš un

(Nobeigums 8. lpp.)

Kas notiek Dienvidaustrumķīnā?

KOMŪNISTI APVAINO AMERIKĀŅU AVIĀCIJU ĶĪNAS ROBEŽU NEIEVĒROŠANĀ.

Hongkongā. Komūnistu Ķīnas radio ziņo no Pekingas, ka pag. svētdien un pirmdien amerikāņi 6 lidmašīnu viļņos ielidojuši komūnistu Ķīnas territorijā. Dienvidaustrumķīnā, Čekiangas piekrastes tuvumā amerikāņu lidmašīnas pārlidojušas komūnistu Ķīnas robežu vismaz 50 dažādos gadījumos. Komūnistu Ķīna amerikāņu parādīšanos ieskata par bruņotu provokāciju un atkārtotu, nelikumīgu komūnistu Ķīnas gaisa robežu neievērošanu.

Komūnistu Ķīnas radio tālāk ziņo, ka svētdien trīs amerikāņu lidmašīnu viļņi virs komūnistu Ķīnas territorijas sastapušies ar Ķīnas aviāciju un bijuši spiesti pagriezties atpakaļ, kamēr pirmdien trīs citi amerikāņu lidmašīnu viļņi sākuši bēgt pēc sastapšanās ar komūnistu pretgaisa aizsardzību. Nekas netiek ziņots par to, ka kāda no amerikāņu lidmašīnām būtu notriekta vai bojāta. Sav. Valstu aviācijas ministrija līdz šim liedzās komentēt, gaidot tiešu informāciju no lidlaukiem, kuŗos stacionētās lidmašīnas it kā būtu iejauktas komūnistu Ķīnas radiofonā minētajos robežpārkāpumos. Pirmā Sav. Valstu aviācijas ministrijas nostāja bija ,ka par šādiem lidojumiem tai nekas nav zināms.

Ceļ jaunu milzu rūpnīcu

CEĻ JAUNU MILZU RŪPNĪCU

Aluminija sabiedrība Kanadā izstrādājusi projektu jaunai papīra fabrikas un zāģētavas izbūvei. Milzu uzņēmumu, apmēram 70 miljonu dolaru vērtībā, cels ap 500 jūdžu no Vankuveras, pie Kitimatas, kur jau atrodas spēkstacija lielajai aluminija rūpniecībai. Projektu paslaik vēl apspriež ministru kabinetā, bet paredzams, ka tā apstiprināšana notiks vistuvākā laikā.

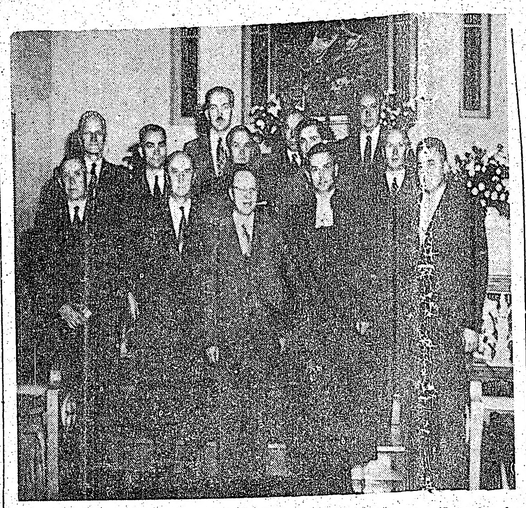

Sv. Pāvila ev. - lut. latviešu draudzē Montreālā viesojās Misuri sinodes Ontario apgabala pārstāvis Rev. H. Erdmans. Pēc dievkalpojuma viņš ar draudzes locekļiem pārrunāja dažādus jautājumus. Uzņēmumā viesis ar draudzes padomi. Pirmā rindā no kreisās: A. Ķisis, R. Veckalniņš, rev. H. Erdmans, draudzes māc. H. Kušils, A. Vasariņš. 2. r.: A. Dimitris, K. Dreijeris. M. Ikvilds, Alb. Bērziņš, A. Zeltiņš. 3. r.: R. Gailītis, J. Birze un Art. Bērziņš. Foto Reinh. Simanis

NORAIDĪTS NEPATIESS APGALVOJUMS

Iznīcinātāji apsargās „darba zirgus"

Tokio. Sav. Valstu armijas galvenā mītne Tokio noraidīja komūnistu apgalvojumus, ka pagājušā svētdienā nogāztais amerikāņu B - 29 bumbvedējs būtu atradies virs Padomju Savienības territorijas un pirmais atklājis uguni pret padomju Migiem.

Ģen. Halls žurnālistiem paskaidroja, ka pat ar vistrakāko fantāziju apbruņotais cilvēks nekādā gadījumā nevarētu apgalvot, ka amerikāņu lidmašīna būtu atradusies virs Padomju Savienības territorijas, kad tai bez jebkāda brīdinājuma uzbruka divi padomju strūkliznīcinātāji un atklāja uguni. Ģen. Halls noraidīja kādu Padomju Savienības protesta notu, kuŗā krievi apgalvo, ka, Migiem mēģinot brīdināt amerikāņu bumbvedēju un to izvadīt no Padomju Savienības territorijas, pēdējais atklājis uguni. Ģen. Halls paskaidro, ka izdarītā izmeklēšanā pierādījies, ka amerikāņi pat nav mēģinājuši šaut, kaut arī tagad viņiem ir tiesība aizstāvēties pret neparedzētiem uzbrukumiem. Uzbrukuma laikā B - 29 nodarbojās ar kartografiju, lidodams uz priekšu un atpakaļ kādā noteiktā telpā. Nekādā gadījumā nav iespējams, ka amerikāņu lidmašīna būtu atradusies Padomju Savienības robežas tuvumā. Runājot ģen. Halla vārdiem, neģēlīgāku starpgadījumu vispār nevar iedomāties.

Nepārtraukto lidmašīnu incidentu dēļ Padomju Savienības robežu apkārtnē ārlietu ministrs Dalless ir nācis ar priekšlikumu uzsākt aviācijas „darba zirgu" apsardzību. Transportlidmašīnām, laika novērotājiem un aptaujas pētītājiem turpmāk dosies līdz amerikāņu iznīcinātāju patruļas, lai tādā veidā atturētu šaut kāros Padomju Savienības un komūnistu Ķīnas lidotājus no uzbrukšanas miermīlīgām amerikāņu lidmašīnām.

Franči cīnās Alžiras kalnos

10.000 FRANČU ĀRZEMNIEKU LEĢIONĀRI SĀKUŠI LIELA MĒROGA OFENSĪVU PRET VISMAZ 3000 AURU KALNOS SABĒGUŠIEM ALŽIRIEŠU NEMIERNIEKIEM

Batnā. — 10.000 franču ārzemnieku leģionāri, aviācijas un izplētņu lēcēju atbalstīti, sākuši lielofensīvu pret Alžiras Aurų kalnos sabēgušiem nemiernieķiem. Pēc izlūku ziņām 4.600 kv. jūdžu plašā apkārtnē slēpjas vismaz 3000 alžiriešu nemiernieku. Saskaldīti sīkās vienībās, lai varētu vieglāk un ātrāk kustēties pa grūtajiem kalnu ceļiem un biezajiem mežiem, afrikāņu gīdu pavadībā franču leģionāri sākuši plašo Auru kalnu apkārtnes sīku pārmeklēšanu. Kā ziņo franču militārā vadība, tad armijas uzdevums ir pārbaudīt katru kalnu alu, katru aizu, vārda pilnā nozīmē paskatīties zem katra akmens, lai pēc tīrīšanas akcijas beigām nemiernieki nevarētu lepoties, ka tie pievīluši franču armiju.

Lielāka apmēra uguns izmaiņa franču un nemiernieku starpā vēl līdz šim nav notikusi. Nemiernieki izvairās no atklātām kaujām, izdarīdami vienīgi vietēja rakstura pārsteiguma uzbrukumus, kas pārsteidzošā kārtā vienmēr beigušies ar pavisam niecīgiem zaudējumiem frančiem, bet smagiem zaudējumiem nemiernieķiem.

SENĀTORS MEKKARTIJS CĪNĪSIES

MEKKARTIJS APVAINO SAV. VALSTU SENĀTU KOMŪNISMA ATBALSTĪŠANĀ

Vašingtonā. Senātora Vatkinsa izmeklēšanas komiteja iesniedza Sav. Valstu Senātam pret senātoru Mekkartiju vērstu apsūdzību, apvainodama Viskonsinas komūnistu medneku ģen. Cvikera denuncēšanā. Mekkartijs tiek apvainots arī vēl kādā citā punktā, un, proti, 1951. un 1952. gadā viņš esot liedzies sadarboties ar Senāta apakškomiteju, kas izmeklējusi viņa personiskās finances.

Senātors Mekkartijs nekavējoties devās pretuzbrukumā, sacīdams, ka Senāta komiteja, kas izstrādājusi pret viņu vērstos apvainojumus, nav nekas cits kā rokas puisis, kas savu vainu neapzinās un kas strādā komūnistu partijas labā. Mekkartijs uzsver, ka viņa darbības pārtraukšana būtu vistiešākā komūnistu uzvara un ka tādēļ Vatkinsa komitejas darbību var uzskatīt par strādāšanu komūnistu partijas labā. Savā runā Senātā senātors Mekkartijs sacīja, ka Vatkinsa komitejas ziņojums veicina komūnistu partijas mērķus, bet ka pats ziņojums rakstīts pilnīgi komūnistu stilā — svarīgi fakti ir tikuši sajaukti, nepareizi iztulkoti, vai, kur tas viņiem izdevīgāk, izlaisti pavisam, lai tikai piespiestu Senātu „kliegt pēc mana skalpa." Mekkartijs uzsvēra, ka īstie komūnistu partijas panākumi Sav. Valstīs ir tie, kur komūnistiem palīdz lojāli Amerikas pilsoņi. „Es būtu devis amerikāņiem iespēju saskatīt un pārliecināties par draudošām briesmām", sacīja senātors Mekkartijs, „ka komūnistu partija, kas ir neliela, nāvīga konspirātoru grupa, ir spējusi ar saviem taustekļiem iezīsties visrespektējamākā no visiem Sav. Valstu organiem, proti, Sav. Valstu Senātā; kāda no šī Senāta komitejām ir pārvērsta par komūnistu partijas rokas puišiem."

Mēģinājums izsviest Mekkartiju no Senāta būs viens no visdramatiskākiem pasākumiem visā Sav. Valstu iekšpolitikas vēsturē. Mekkartijam nav tikvien bezgala daudz ienaidnieku, bet ir arī bezgala daudz draugu. Līdz šim tika domāts, ka, Senāta debatēm sākoties, Mekkartijs un viņa piekritēji lietos vilcināšanas taktiku, lai Senāta rezolūciju līdz šī gada beigām nomērdētu dabiskā nāvē. Tagad Mekkartijs preses pārstāvjiem izteicies, ka nolēmis cīnīties aci pret aci, lai vienreiz par visām reizēm izbeigtu dažādos, pret sevi vērstos apvainojumus. Vēlāk Mekkartijs sacīja, ka viņš nedomājot, ka Vatkinsa komiteja apzināti strādā komūnistu partijas labā, bet ka tā vienkārši esot izveidojusies par nejaušu komūnistu aģentu. „Kad Vatkinsa komiteja paziņoja savus izmeklēšanas nodomus," sacīja senātors Mekkartijs, „komūnisti nespēja apslēpt savu prieku. Es nezinu, kas vēl varētu komūnistu priekus un bēdas novērtēt labāk nekā pati komūnistu partija."

Savas runas turpinājumā Mekkartijs sacīja, ka viņa darbības pārtraukšanas gadījumā bez komūnistiem triumfēs arī pretkomūnistu pretinieki — tādi individi, kas gan it kā ir nostājušies pret komūnismu, bet tai pašā laikā pavada savas dienas, cīnīdamies ar tiem, kas mēģina komūnismu pēc iespējas ierobežot.

Briti grib paturēt tiesības par Kipru

Atēnu radio ar savu informācijas veidu par vēlamību Kipras salai apvienoties ar Grieķiju, aizkāris angļu pārvaldes mieru. Britu vēstniekam Atēnās uzdots paskaidrot, ka radiofona tonis nav akceptējams un ka briti nebūt nedomājot atdot savu koloniju un pārvaldes tiesību pār Kipru.

LCK STIPRINĀS TRIMDAS SAIMI VĀCIJĀ

PAR PRIEKŠSĒDI IEVĒLĒTS V. JANUMS

Augustdorfā 30. un 31. oktobrī notika jaunievēlētās LCP (Vācijā) plenārsēde, kuŗā piedalījās 15 delegātu. Tās darba kārtībā bez daudziem aprūpes, izglītības un kultūras, kā arī latviešu brīvās pasaules apvienības jautājumiem bija jaunās LCK vēlēšanas un LCPprezidija, LPF un LKF valdes vēlēšanas, tāpat arī Vācijas LAK Eiropas centra delegātu izraudzīšana.

Padome pieņēma rezolūciju, ka Vācijas delegātu viedoklis LAK EC pilnīgi akceptējams un ka turpmāk jāstrādā līdzšinējā virzienā. Aizstāvams viedoklis, ka Eiropā jāpastāv darba kopai vai citai institūcijai ar lemšanas tiesībām. Jaunās LCK pirmais un svarīgākais uzdevums būs darba un sardžu viru ģimeņu pārcelšanās un dzīvokļu jautājuma izkārtošana, lai pēdējās varētu atrasties savu apgādnieku tuvumā.

Darba sēdi ievadīja māc. A. Abakuks ar īsu svētbrīdi. CV komisijas pr-dis V. Skurulis ziņoja par vēlēšanu rezultātiem. Piedalījušies 84,3 proc. balstiesīgo vēlētāju. Iensiegtas dažas sūdzības par vēlēšanu norisi, bet bez pietiekami dibinātiem iemesliem. Plenārsēdes dalībniekus sveica līdzšinējais LCP pr-dis A. Šilde, Augustdorfas novietnes dir. H. Gecels, R. Liepiņš, DV pr-ks V. Janums, Augustdorfas latviešu kom. pr-dis E. Podiss un Augustdorfas latviešu ģimnazijas direktors A. Dreimanis. Rakstveida apsveikumus bija sūtījuši sūtnis K. Zariņš un Igauņu centrālkomitejas pr-dis N. J. Stokebijs.

NODIBINĀTA VĀCU - LATVIEŠU TUVINĀŠANĀS BIEDRIBA

Lielā vienprātībā delegāti izraudzīja LCP prezidiju nākamajiem trim darbības gadiem, par LCP pr-di ievēlot J. Zēgneru, par vicepr-di māc. A. Abakuku, par sekretāru Fr. Valteru.

A. Šilde ziņoja, ka LCP līdz šim visus uzdevumus veikusi ciešā sadarbībā ar LCK un citām organizācijām. Viens no uzdevumiem bijis sakaru uzturēšana ar vācu iniciātoru grupu un to rezultātā nodibināta vācu un latviešu tuvināšanās biedrība. Pēdējā kā apakšorganizācija vācu un visu triju baltu tautu tuvināšanās biedrībai, kuŗas nodibināšana paredzēta tuvākā nākotnē.

NOZAGTAS 2.859 ADREŠU KARTĪTES

LCK pr-dis V. Janums ziņoja, ka uz š. g. 30. okt. Vācijā apzināti 10053 latvieši. Naktī no 19. uz 20. augustu nezināmiem laundariem bija izdevies ielauzties LCK noliktavā un izzagt no adrešu kartotēkas kopsummā 2859 kartītes (no burta A līdz J, ieskaitot). Apmēram puse tautiešu joprojām vēl dzīvo nometnēs, tikai vienai daļai izdevies izvietoties ciematos, kas celti Ziemeļreinas - Vestfālē, Bavārijā un Virtembergā - Bādenē. Tuvākā laikā ciematus cels arī Lejassaksijā: Braunšveigā, Hannoverā, Oldenburgā un Osnabrikā.

Kaut gan juridiski visi bezpavalstnieki tiesībās pielīdzināti vācu bēgļiem, prakse tomēr rāda, ka trimdinieki nebauda tās priekšrocības, ko bauda vācu bēgļi. Nereti ir gadījumi, ka atsevišķie apgabali liedzas bēgļus uzņemt. Darba iespējas ir vissliktākas Šlezvig - Holšteinā, bet vismazākais bezdarbnieku skaits — Ziemeļreinas - Vestfāles apgabalā. Daudzos gadījumos izrādījies, ka arī paši tautieši ir pārāk pasīvi darba meklēšanā.

IZCEĻOŠANA VIRZĀS GAUSI

Daudzi tautieši reģistrējušies, lai izceļotu uz ASV jaunā immigrācijas likuma ietvaros. Liekas, tomēr, ka izceļošana šoreiz nebūs masveidīga. Daudzus reflektantus biedē jau iepriekš pieteiktās ļoti stingrās veselības pārbaudes. Uz jauno likuma pamata ASV ieceļojis pagaidām tikai viens 12 g. v. zēns — liepājnieks Gunārs Spriņģis.

Augustdorfas ģimnazijā šoruden mācās 57, bet tautskolā 48 skolēni.

Ar vācu un baltiešu biedrības atbalstu Bonnā šogad sarīkota 14. jūnija atceres diena, kas bija pulcējusi arī ļoti daudz sabiedrisku darbinieku.

Ziņojumu beidzot, plkv. V. Janums teica: „Pieskāros tikai ievērojamākām LCK darbības nozarēm. Tomēr jāatzīst, ka ļoti daudz laika un pūļu prasa samērā niecīgi pakalpojumi atsevišķiem tautiešiem, palīdzot dabūt dzīvokli, pārcelties no viena apgabala uz otru u. t. t. Par vislielāko neveiksmi uzskatu LCK kartotēkas apzagšanu. Bet arī šinī gadījumā jāievēro, ka strādamies aukstajā karā. Un, tāpat kā kara laikā frontē, arī šinī aukstajā karā ienaidniekam dažreiz var izdoties „izlūkošanas iebrukums". Jādomā, ka zādzību komūnistu aģenti izdarījuši īsi pirms vēlēšanām ar nolūku atturēt tautiešus tajās piedalīties un lai grautu trimdas kopību."

RŪPĒSIES PAR SARDŽU VIENĪBU LOCEKĻU NĀKOTNI

Sekoja LCK locekļu ziņojumi par nozaru darbību, bet apgabalu pārstāvji informēja sanāksmes dalībniekus par latviešu stāvokli un izredzēm attiecīgajos apgabalos. LCP pieņēma K. Siljakova rezolūciju, ka sakarā ar paredzamo Vācijas suverēnitātes atjaunošanu LCK jānoskaidro pie angļu un amerikāņu bruņoto spēku vadības Rietumvācijā latviešu sardžu un darba vienību pastāvēšanas izredzes.

APRŪPĒJAMO SARAKSTOS 3.720 PERSONU

Plenārsēdes otrā dienā māc. A. Abakuks ziņoja par latviešu palīdzības fonda darbību. Sakarā ar t. s. Ludvigsburgas vienošanos LPF aprūpē vecos un slimos tautiešus, kas nav iekļauti DV organizācijas aprūpes plānā. Šo grupu aprūpē arī baznīca un atsevišķas draudzes ASV. DV kartotēka pārvērsta par visu Vācijas aprūpējamo tautiešu kartotēku, un š. g. 30. oktobrī tā aptvēra ziņas par 3.720 personām. Tautiešu atsaucība pag. gadā bijusi jo liela, un ziedojumos saņemts kopsummā 28.452.29 DM. Aprūpes darbs veikts saskaņā ar DV organizāciju. Reizēm atklājas, ka tautiešiem iesūta vienādus lūgumus pēc pabalsta abām aprūpes organizācijām reizē. Tā kā aprūpes darbs ir saskaņots, dubultu pabalstu izmaksa novērsta.

Par Latviešu kultūras fonda (Vācijā) darbību pārskatu sniedza fonda valdes pr-dis A. Šilde. Tā darbība izpaudusies galvenokārt trijos virzienos: atbalstot papildskolas un Augustdorfas latviešu ģimnaziju, sniedzot palīdzību trūkumā nonākušiem kultūras darbiniekiem, kā arī sekmējot dažādus kultūrālus pasākumus. Šiem mērķiem pagājušā gadā kopsummā izmaksātas — 5.077,98 DM.

Sesijas beigu daļā pieņēma LCK budžetu nākamajiem trim mēnešiem DM 8.400.00 apmērā, kā arī pārrunāja daudzus aprūpes, kultūras un izglītības jautājumus. Apstiprināja LCK izglītības nozares izstrādātos noteikumus par Augustdorfas latviešu ģimnaziju.

PASAULES APVIENĪBAS JAUTĀJUMĀ VIEDOKLIS PALIEK NEGROZĪTS

Pēc plkv. V. Januma ziņojuma par citu zemju lēmumiem latviešu brīvās pasaules apvienības jautājumā LCP pieņēma rezolūciju, ka līdzšinējais Vācijas delegātu viedoklis LAK EC atbalstāms arī turpmāk, t. i. Eiropā jābūt kādai institūcijai ar lemšanas tiesībām. Plašu ziņojumu par LAK EC darbību sniedza R. Liepiņš.

Vēlēšanas ienesa nelielas pārmaiņas LCK, kā arī LPF un LKF valžu sastāvā. Nedaudz grozījies arī LAK EC Vācijas delegācijas sastāvs.

Par LCK priekšsēdi ievēlēja V. Janumu, par vicepriekšsēdi — V. Skaistlauku, bet par nozaru vadītājiem: juridiskai nozarei — mag. iur. Kārli Ozoliņu, saimniecības nozarei — P. Valteru, izglītības nozarei — inž. Egonu Āboliņu. Informācijas nozari arī turpmāk vadīs LCK priekšsēdis. Jaunie LCK apgabalu pārstāvji: Bādenes - Virtembergas, Hessenes un Reinzemes - Pfalcas apgabalā —. Skaistlauks, Bavārijas apgabalā — A. Avotiņš, Ziemeļreinas - Vestfāles apgabalā — K. Ozoliņš, Lejassaksijas apgabalā — E. Āboliņš, bet Šlezvigas - Holšteines un Hamburgas pilsētas apgabalā — J. Dagis.

Latviešu pašpalīdzības fonda valdes priekšsēdis arī turpmāk paliek māc. A. Abakuks, tās locekļi ir V. Skaistlauks un K. Siljākovs. Latviešu kultūras fonda valdes prža pienākumus veiks LCP pr-dis J. Zēgners, bet kā locekļi darbosies LCK izglītības nozares vadītājs E. Āboliņš, prof. E. Šturms, prof. Atis Teichmanis, un rakstnieks Vilis Lesiņš.

Par LCP revīzijas komisijas pr-di ievēlēja T. Kārkliņu, bet par tās locekļiem J. Būmani un J. Kluci.

Par delegātiem LAK EC ievēlēja R. Liepiņu, plkv. V. Janumu, māc. A. Abakuku un kapt. J. Zēgneru.

Sesijas nobeigumā Augustdorfas kino zālē notika operdziedātājas Ludmillas Sepes - Ēšes koncerts, kuŗu noklausījās vairāk kā simts klausītāju. Šis koncerts mākslinieciei Eiropā šoruden bija pēdējais, jo 3. novembrī viņa dodas koncertturnejā uz ASV.

LCK pr-dis plkv. V. Janums par sesijas iespaidiem un galvenajiem LCK uzdevumiem nākamajos trīs gados izteicās:

„Jau pirmie balsojumi, ievēlot LCP prezidiju, rādīja, ka jaunais padomes sastāvs ir tikpat vienga-balains kā visa Vācijas trimdinieku saime. Esmu pārliecināts, ka arī turpmākā darbā jaunā LCP visus trimdas dzīves jautājumus izlems lielā saskaņā. — LCK darīs iespējamo, lai vienotu un stiprinātu Vācijas trimdas saimi un balstītu mūsu vienīgo trimdas ģimnaziju. LCK ļoti pūlēsies, lai panāktu nokārtojumu, ka ģimenēm iespējams pārcelties un dzīvot viņu apgādnieku pastāvīgās darba vietas tuvumā."

LATVIJA

Ienaidnieki grib mūs iznīcināt,
Draugi grib mūs asimilēt,
Bet mēs gribam palikt latvieši.

Archibīskaps T. GRINBERGS

GLĀBSIM LATVISKOS TIKUMUS!

VALTERS ZIRNĪTIS

Alz mazo logu lēnām kļava raisās rudens mieram. Tā iepriecina aci un arī sirdi mieru vēl, jo klāj lapu tiltu pāri zemēm un jūrām... Tur, manā dzimtenē, jau koki kaili un senāk ap šo laiku laudis pieminēja varoņus. Šīs zemes ļaudis svin Pateicības dienu, kas iekrīt nedaudz vēlāk, un prāts neliedz cienīt arī viņu ierašu. Tā daudz kas ārigi mums ir kopējs, arī Ziemassvētki, Lieldienas un citi svētki. Tak sirdis nenolidzinās ne laiks, ne apstākļi, mēs paliksim šeit svešinieki. Tagad ieskanas izbiedētas balsis mūsu vidū par asimilēšanos, bet vai tūkstošiem gadu vecai tautai, ar plašām tradicijām un dziļu kultūru ārēji apstākļi tik ātri spētu daudz jauna nodarīt? Ir gudri būt nomodā un cīnas gatavībā, bet valrīsimies histeriska izmisuma, ka līdz ar mūsu paaudzi izniks tauta. Daži vērtē stāvokli no tā, ka latvieši atraujas no biedrībām, pat draudzēm,pieņem svešu pavalstniecību. Tak, paldies Dievam, ar visu to vēl tautību neviens nezaudē, un, ja gadās kādi, kas, tā sacīt, vairs negrib latviski domāt un just, nesauksim viņus atklāti par nodevējiem, bet paturēsim par tiem katrs savu īpašu spriedumu. Vēl nesen kāda skolotāja man stāstīja, ka šīs vasaras brīvlaikā apciemojusi savu brālēnu, kuru nebija redzējusi 50 gadus. Neskatoties uz to, ka viņš visu šo laiku dzīvojis Amerikā atšķirti no latviešiem, pat neprecējies, tātad arī bez iespējām ģimenē runāt savu valodu, satiekoties viņi varējuši dziļi un plaši izrunāties latviešu valodā. Protams, mēs jau lielākā daļa mēdzam tagad iemest savās sarunās pa vienam otram svešvārdam, ko esam noklausījušies uz vietas dzīvojot, bet vai līdzīgas parādības nav no vācu un krievu ietekmes mūsu tautā? Pāri visam ir kāds netverams un nemērojams lielums, kas indivīdu un tautu dara stipru un nemirstīgu. Un talsni šo apziņu mums vajadzētu ieliet jaunajās sirdīs, ka, ja arī esam kvadrātūrā maza valsts un skaitliski niecīga tauta, tomēr pastāvējuši un pastāvēsim gadu tūkstošiem. Vai tas nav lielākais brīnums un vērtība, kas nes mūs cauri lielām katastrofām un nelaimēm. Šis spēks saraujas kā fokusā, lai pie izdevīgiem apstākļiem iedegtos gaišās liesmās. Ne zemes bagātības, technikas varenība, tempļi un atomu izmantošana sasien tautas locekļus vienā stiprumā, bet kāds nemērojamais un netveramais lielums. Par šo spēku lai brīnās mūsu apmulsušie bērni. Par šo spēku, kas ir tik liels, ka velk atpakaļ uz mazu zemi, kur pakalni ir lēzeni un upes rāmi plūst caur rasainiem ličiem. Zemes bagātības izsmej, technikas sasniegumus iznīcina kari, bet Latvijas pakalni un upes ir neiznīcināmi, mūžīgi, tāpat kā ilgas latvju asinīs — turp atgriezties. Mūsu rijas un pirtiņas pelēkas, pat sašķiebušās, mūsu tēvu un māmuļu rokas bez gredzeniem un baltiem cimdiem, bet dvēsles miers un dzīves laime iet tiem līdz no šūpuļa līdz kapam.

Ir gan kāda cita nīstama un izravējama kaite, kuru mēs mazāk saredzam par asimilēšanos, t. i. tolerances trūkums citam pret citu, kas jau pārgājis naidā un pat tiekšmē blakus stāvētāju iznīcināt. Kaut mēs no šīm verdzības paliekām tiktu brīvi! Kaut tik daudz nenomocītos cits ar cita aprunāšanu, apvainošanu, nicināšanu! Lūk, šeit mēs daudz ko varētu no vietējiem mācīties, kas nemēdz mest skatu cita sētā, lai pēc tam trītu savas mēles kā indīgas odzes. Jāvēlas, lai mēs saviem bērniem varētu rādīt skaidrus, spēcīgus un taisnus raksturus, tie būtu mūsu tautas zelts un bagātība. Mūsu senču vēlējums skan: „Ej, tautieti, taisnu ceļu, Runā taisnu valodiņu". Pie visa tā vēl klāt nākusi kristīgā mācība ar saviem vienreizīgiem piemēriem, un tomēr... Ko bēdājam par latviešu paražu un valodas zaudēšanu, ja nesaudzējam tikumus? No garīgi aristokratiskas tautas mēs deģenerējamies par salašņu baru, kas gan pratīs latviski kliegt un lamāties, bet ne latvisku dzīvi nodzīvot. Nezin, kādēļ aizmirstam, ka kādreiz vācu muižnieku, tagad komūnistu nolūks ir mūs cits pret citu rīdīt, turēt naidā un neuzticībā. Kādēļ nejūtam, ka cits citam pāri darot, esam svešo varu kalpi, bet ne latvieši? Ja pazaudēsim šo tikuma zelta mirdzumu, nobirsim kā lapas, ko sveši vēji aizmes iznīcībai.

VAI TORONTO LATVIEŠI TIKS PIE SAVA NAMA?

IEVĒLĒTA KOMISIJA PRIEKŠDARBU VEIKŠANAI

Latviešu prātus Toronto atkal sākusi nodarbināt doma par latviešu nama celšanu. Pēdējā latviešu organizāciju sanāksmē, kas notika 4. novembrī un kurā piedalījās 24 personas, pārstāvot organizācijas un draudzes, pirmā darba kārtības punktā bija — latviešu nams Toronto. J. Švanks par šo svarīgo jautājumu bija sagatavojis referātu, kam sekojošās debatēs runātāji izteicās ne tikai par kopēja nama nepieciešamību, bet pieskārās arī problēmām, kas radītu grūtības. Pārrunu gaita un pieņemtie lēmumi tomēr rādīja, ka vajadzība pēc latviešu nama Toronto ir ļoti liela, un jādomā, ka izvēlētā latviešu nama komiteja jau tuvākā nākotnē liks organizāciju sanāksmei par šo jautājumu ne tikai runāt, bet arī rīkoties.

Sanāksmi atklāja un vadīja LNAK valdes priekšsēdis A. Svenne, aizrādot, ka latviešu nama ideja jau sen nodarbinājusi daudzu prātus.

J. Švanks sava referāta ievadā brīdināja, ka nav domājis nākt ar kādu gatavu latviešu nama projektu, bet tikai ar ierosinājumiem, kas varētu izraisīt „par" un „pret" pārrunas, tā radot pamatu jautājuma tālākai risināšanai. Referents atgādināja, ka latviešiem ar sava nama celšanas problēmu ir bijis jāsaskaras arī savā laikā dzimtenē, kad tie vēl nebija īstie kungi savā zemē, it īpaši Rīgā. Un tomēr, neskatoties uz to, ka toreiz, kad latvieši cēla savu „Māmuļu" — Latviešu biedrības namu, latviešu saimnieciskais stāvoklis bija vēl ļoti grūts, līdzekļus savāca.

Pēc referenta domām Toronto latviešu saimnieciskais stāvoklis ir sācis nostabilizēties, tādēļ pienācis laiks domāt par savu namu, bez tam ne vienmēr izšķirēja ir turība, bet gan sīkstums un neatlaidība, kuras latviešiem netrūkst. Tā kā lielāks kapitāls labāki rentējas, tad, pēc referenta domām, arī lielāks nams būtu saimnieciski izdevīgāks. Tomēr rīcības kapitālam jāatbilst pasākuma lielumam, citādi varētu rasties grūtības. Lai sāktu ķerties pie reālas projektēšanas, tad vispirms jānoskaidro kapitāla sagādes iespējas. Laimīgā kārtā tieši būvniecībā latviešiem ir uz vietas kā labi architekti, tā arī būvuzņēmēji, kas var dot labus padomus. J. Švanks pielaiž arī domu, ka varbūt var atrast arī kādu gatavu namu, kuru iespējams pārbūvēt. Līdzekļu sagādei varētu sākt ar ziedojumu vākšanu, nodibinot latviešu nama fondu. Lai darbs būtu sekmīgs, iepriekš skaidri jāzina, kādā veidā līdzekļi tiks izlietoti, rūpīgi izstrādājot finanču plānu, jo ikvienam līdzekļu devējam tiesības pēc tā prasīt. Līdzekļu sagādi varētu veikt arī dibinot akciju sabiedrību, dodot organizācijām priekšroku akciju iegādē un brīvo akciju pirkšanā, paredzot akcionāriem attiecīgo peļņas procentu. Vēlams būtu, lai organizācijas turētu vismaz 51 proc. no akciju vērtības. Event. akciju sabiedrības uzbūvi noteiktu statūti, kuru izstrādāšanai mums ir labi lietpratēji. Tomēr grūti ticēt, ka šādu pasākumu būtu iespējams veikt pilnīgi bez kredita, un grūti būs arī atrast atsevišķas personas vai tādu fonda valdi, kas dotu bankai nepieciešamās garantijas. Grūtības garantiju jautājums nevarētu sagādāt, ja garantu skaits būtu ap 800 vai vairāk personu. Pēc referenta domām, ikviens latvietis varētu būt ne tikai ziedotājs, bet arī biedrs fondā ar nelielu biedra maksu gadā — tātad reizē garants, tā sadalot risku uz visu sabiedrību. Latviešu nama fonda valde, kurai būtu šāda aizmugure, varētu darīt ļoti daudz.

DV Toronto nodaļas priekšsēdis J. Fogels, izteica šaubas, vai latvieši varēs šo domu reālizēt, jo ir daudz grūtību, sākot ar milzīgajām procentu maksām, paredzamiem nama apsaimniekošanas izdevumiem un beidzot ar varbūtību, ka nebūs iespējams uzbūvēt tik liela nama lai tas atbilstu visā miecerētām vajadzībām. Pēc J. Fogeļa domām līdzekļu vākšana namam varētu ļoti negātīvi ietekmēt arī aprūpes darbu.

Sekojošie runātāji bija tomēr noskaņoti daudz optimistiskāki, Ž. Epners ierosināja noskaidrot, kādas summas latviešu organizācijas izdod ik gadus par dažādo telpu īri. J. Rolavs savukārt uzsvēra, ka daudzas lielas lietas sākušās no mazām, un vajadzība pēc sava nama latviešiem ir ļoti liela. Pašreizējie DV un TLB nami nekādā ziņā neatbilst prasībām. J. Rolavs ieteica arī ievākt informāciju no tām nacionālām grupām Toronto, kas jau paspējušas tikt pie saviem namiem, kas varētu dot arī mums vienu otru labu ierosinājumu. A. Čops savukārt atzīst, ka svarīgs ir arī psiholoģiskais moments, kā sabiedrība šai domai sagatavota. Bet, ja gribam, lai latviešu sabiedrība pastāv un neizirst, tad latviešu nams ir vajadzīgs. Arī H. Ozols no Latviešu saimnīcisko darbinieku apvienības un Latviešu daiļamatnieku savienības atbalsta nama celšanas domu.

Beidzoties debatēm, pieņem J. Rolava priekšlikumu ievēlēt nama komisiju, kas līdz noteiktam terminam veiktu attiecīgus priekšdarbus. Nama komisijā vienbalsīgi ievēl J. Rolavu, J. Fogeli un A. Sveni, ar tiesībām kooptēt J. Popeli no TLB un event. vēl citas personas, kas varētu sekmēt komisijas darbu. Ar to šis svarīgais dienas kārtības punkts bija apspriests, un sekoja Informācijas Centra priekšsēža J. Gobas ziņojums, ka ASV Informācijas Centrs aicina Kanadas latviešu Informācijas centru, Angliju un arī Austrāliju pievienoties kopējā biļetena izdošanai. Kā J. Goba paskaidro, tad ASV izdotais biļetens nav domāts masām, bet valdības iestādēm, bibliotēkām, senātoriem, radio stacijām utt. Biļetēnu izdod ar 16 lapām un tā pašizmaksa ir 25c par eksemplāru. Kanada, turpretim, savu propagandas literatūru censās izplatīt masām. Daļa runātāju domā, ka nav nozīmes piegādāt materiālus valdības iestādēm, kuras sāņem pašas daudz jaunāku informāciju, bet daļa atzīst, ka nozīme tomēr ir. Izskan arī doma, ka uz masām iespaidīgāk iedarbojas informācija, kuru sniedz vietējā prese un raidītāji, bet maza nozīme ir mūsu izplatītai literatūrai, jo laudis parasti to aizmetot prom neizlasītu. Beidzot pieņem J. Fogeļa priekšlikumu, pasūtināt tikai nepieciešamo eksemplāru skaitu, rēķinoties ar Kanadas vajadzībām un līdzekļu iespējām.

J. Goba vēl ziņo, ka Montreālā nodibinājusies organizācija Free International, kas cīnās pret totālitārismu, sevišķi pret komūnismu. Šo organizāciju atbalstot valdība un Mountain Police. Šīs organizācijas vadītājs nesen bijis Toronto un aicinājis pievienoties arī baltiešus. Ja baltiešu organizācijas būtu ieinteresētas, tad varētu Toronto nodibināt Free International nodalu. Pēc debatēm pieņēma priekšlikumu ievākt par šo organizāciju un tās mērķiem tuvākas ziņas.

J. Niedra ierosināja Informācijas centram noorganizēt pie Toronto raidītāja regulāru programmu, sniedzot arī informāciju, kur šīnī sakarā būtu jāgriežas.

A. Svenne ziņo par paredzētām 18. nov. svinībām, kas notiks sestdien, 20. novembrī, plkst. 8.00 Centrālā technikuma zālē ar A. Pulciņas, T. Ķeniņa, V. Pukata un Dainas kora piedalīšanos. Budžets sabalansēts uz 400 dolariem. Latvijas valsts svētku dievkalpojums sv. Jāņa baznīcā notiks 18. novembrī, plkst. 7.30, bet sv. Andreja baznīcā, plkst. 8.00 vakarā. Ķatoļu draudze savu svētku dievkalpojumu noturēs 14. novembrī plkst. 11.00 no rīta, universitātes kapellā.

KULTŪRAS DIENU BILANCE

Pirmdien, 8. novembrī, notika LNAK Kultūras un izglītības nozares sēde un to vadīja Dr. H. Tichovskis. Sēdē piedalījās LNAK valdes priekšsēdis A. Svenne, V. Upeslācis, J. Mežaks, B. Senkēviča, K. Tannis un Ž. Zentiņš.

Sēdes darba kārtībā bija ziņojumi par notikušo Kultūras dienu sarīkojumiem Toronto. Neparedzētu apstākļu dēļ sēdē nebija varējuši ierasties mākslinieki Ed. Dzenis un H. Mercs. H. Tichovskis ziņoja, ka Preses biedrības Kanādas kopas rīkotais vakars izdevies ļoti labi. Nelieli grozījumi bijuši vakara programmā, jo tanī nav varējuši piedalīties daži viesi — rakstnieki no ārpuses. Rakstnieku vakaru apmeklējušas ap 170 personu. Par ieeju sarīkojumā pret ziedojumiem ieņemts ap $97.00. Bet tā kā maksāti autoru honorāri un segti ceļa izdevumi viesiem, tad sarīkojums noslēdzies ar nelielu iztrūkumu, ko segusi Preses kopa. H. Tichovskis sniedza arī īsu ziņojumu par notikušajām Kultūras dienu izstādēm, kas bijušas ļoti labi apmeklētas un izdevušās arī mākslinieciskā ziņā.

(Turpinājums 3. lpp.)

JAUNATNES DIEVKALPOJUMĀ MONTREĀLĀ

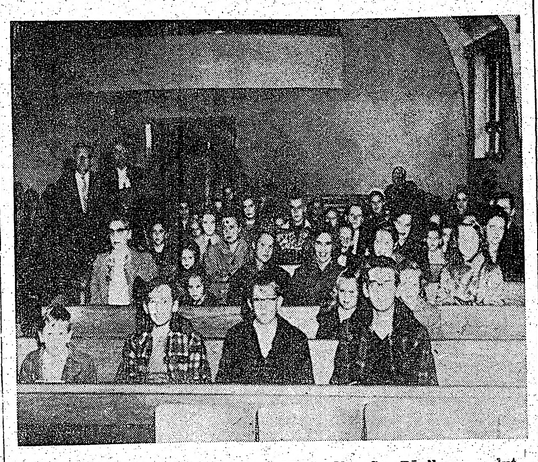

Mazo dievlūdzēju dievkalpojumā Montreālas Sv. Pāvila ev. - lut. latviešu draudzē notiek divas reizes mēnesī. Draudzes padome ir izkārtojusi, ka mazos bazničēnus skolaļ autobusos uzņem un izlaiž 15 dažādās vietās pilsētā.

Izmantojot šo ērtību, dievkalpojumos pulcējas ap 40 bērnu. Uzņēmumā redzam bērnu grupu baznīcā. Pa kreisi stāv draudzes ērģelnieks Tirzītis un māc. H. Kušils. Foto Reinh, Sīmanis

KANADĀ

TORONTO

Sv. Jāņa draudzes dāmu komitejas rīkotais vakars svētdien, 7. novembrī noritēja pārpildītās telpās. Vakara koncerta daļā piedalījās baritons A. Vītols, dziedot A. Kalniņa un A. Žilinska dziesmas. Pie klavierēm laba pavadītāja bija brīvmāksliniece Marta Tūtere. Pēc koncerta inž. A. Groskaufmanis izrādīja Saulainē uzņemto krāsu filmu, kas bija ļoti labi izdevusies. Tanī bija redzami skati no Saulaines dzīves, no bērnu nometnes, un bija redzamas brīvdabas izrādes — Pūt, vējiņi — ainas skati.

Vakars noslēdzās ar azaidu, pārrunām un dziesmām. Atlikums — ap 150 dolaru, domāts Saulainei.

Piektdien, 5. novembrī notika mākslinieku un daiļamatnieku sapulce. Ed. Dzenis un H. Mercs sniedza pārskatu par iztērēto, kas notika Kultūras dienu ietvaros. Tēlotājas mākslas un daiļamatniecības skates bija labi apmeklētas un skatītāji tās novērtējuši ļoti atzinīgi, ir arī daudz pārdotu darbu. Kopējais apmeklētāju skaits bijis ap 500. Rīkotāji domā, ka labvēlīgākos laika un telpu apstākļos apmeklētāju skaits būtu bijis divtik liels, un izstādes budžets būtu reālizējies ar labu atlikumu. Šoreiz tikai laimējies sabalansēt budžetu bez zaudējumiem. Salīdzinot latviešu izstādi ar 4 tautību izstādi, kas pašreiz notiek Royal mūzejā, jākonstatē, ka latviešu izstāde ir tai pilnīgi līdzvērtīga, un tas dod ticību darbam.

Mākslinieki un daiļamatnieki vienprātīgi atzina, ka ir laiks latviešiem domāt par sava nama būvi, kas sekmētu normālu latviešu sabiedriskās un kultūrālās dzīves norisi.

6. nov. latviešu baptistu draudzes piederīgie, ar luterāņu baznīcas jaužu piedalīšanos ,pulcējās „People Church" telpās uz dievkalpojumu. Sanāksmi vadīja bapt. draudzes vecākais Lakšmanis. Pēc garīgā akta draudzes vecākais Lakšmanis un viņa kundze pārsteidza bapt. draudzes locekli E. Bergu ar skaistām dziesmām, kas bija veltītas viņa dzimšanas dienai, un skaistu torti. Jubilārs savā 66. gada dienā saņēma arī citu kolēģu balvas. Dziedoņi vijolnieka Šēra un pianistes Lakšmanes pavadīti, sniedza skaistu garīgu programmu. Pārsteigtais jubilārs sirsnīgiem vārdiem pateicās par jauko pārsteigumu. Vēlāk pie klātiem kafijas un tējas galdiem dievlūdzēji pavadīja kopīgi sirsnīgus brīžus. Šķiroties dalībnieki nolēma tikties atkal šai pašā vietā nākošā sestdienas vakarā ,t. i. 13. novembrī, pl. 7,30. Visi laipni ielūgti.

J. T.

HAMILTONĀ

Lāčplēšu svētkus šogad Hamiltonā atzīmēja kopīgi HLB un DV Hamiltonas nodaļa. Aktu ar īsu uzrunu atklāja DV Hamiltonas nod. priekšnieks vietnieks A. Kalupnieks. Pēc korāļa Dievs, Kungs ir mūsu stiprā pils sekoja Elmāra Šķobes referāts. Referents saistošā stāstījumā izsekoja latviešu karavīru likteņgaitām un aplūkoja iezīmīgākos momentus mūsu karavīru kauju vēsturē, tuvāk pakavēdamies pie cīņām 1919. g. 11. novembrī, kad sevišķi spilgti izcēlās latviešu karavīru varonība. Šai sakarā arī nodibināts Lāčplēša kara ordenis. Labi pārdomātajam un sagatavotajam referātam klausītāji sekoja ar lielu uzmanību. Ar piecelšanos un klusuma brīdi visi klātesošie godināja latviešu karavīrus, kas ziedojuši savas dzīvības Latvijai un brīvībai.

Īsumā referents pakavējās arī pie latviešu karavīru cīņām un upuriem pēdējā karā.

Tālāk vakaru ar deklamācijām kuplināja Jānis un Gustavs Vilki un Biruta Upīte, pas pārstāvēja jauno paaudzi, jo viņai tikai 6 gadini. Ar solo dziesmām vakaru kuplināja Alma Skudra-Kārkliņa un Maija Zemīte. Pie klavierēm bija Anna Medne.

Noslēgumā A. Kalupnieks pateicās visiem, kas kuplinājuši šī vakara programmu. Vakars noslēdzās ar savienīgu vakaru un deju. Svinīgā aktā bija pulcējušies 50 hamiltonieši. J. G.

POINTE CLAIRE (QUE.)

Montreālas pievārtē, Pointe Claire pilsētiņā, jau vairākus gadus dzīvo kāda latviešu ģimene, kam pēdējā laikā pievienojusies vēl otra. Abu ģimeņu galvas strādā ķieģeļu ceplī. Darbs smags, jo jāstrādā pie ķieģeļu iekraušanas mašīnās no vēl neatdzisušajām lielajām krāsnīm. Kā pirmais latvietis ceplī jau vairākus gadus strādā Fr. Malējs, kas sava priekšzīmīgā darba un samērā labās franču un angļu valodas prasmes dēļ izpelnījies zināmu ievērību un cieņu. Fr. Malēja kundze Pointe Clair audzina divas dūšīgas meitas. 10 g. vecā Vija mācās vietējā skolā un vairākkārt uzteikta kā pirmā skolniece klasē. Meitene tekoši lasa arī latviešu grāmatas un ar paziņām sarakstās latviešu valodā. Tas viss vecāku nopelns, sevišķi māte nežēlo pūles, lai bērni, izaugtu par īstiem latviešiem. Pointe Claire tuvumā ir zivīm bagāti ūdeņi, kur vaļas brīžos latvieši velk bagātus lomus. L. K-js.

BRAMPTONA

Sestdien, 6. novembrī Bramptonā viesojās TLN teātris ar L. Auzānes-Vītoliņas komēdiju Uz Ameriku. Salīdzinot ar Bramptonā dzīvojošo latviešu kopskaitu, izrāde bija diezgan labi apmeklēta. Skatītāji pateicās aktieriem ar ziedu veltēm.

Lai iegūtu līdzekļus aprūpes darbam, DV Bramptonas nodaļa rīko sestdien, 13. novembrī Mārtiņu vakaru parastā groziņu vakara veidā. Vakarā notiks arī izloze, bet par Mārtiņu gaili vai zosi jāgādā pašiem vakara dalībniekiem. Rīkotāji cer uz kuplu apmeklētāju skaitu.

Latviešu namsaimnieku skaits Bramptonā atkal palielinājies. Kā 25. latviešu namsaimnieks še ir kļuvis J. Kodors. J. R.

SARĪKOJUMU KALENDĀRS TORONTO

13. nov. Andreja baznīcas zālē Latvju lirikas vakars Lilijas Štengeles priekšnesumā. Rīko TLB dāmu komiteja.

20. nov. plkst. 10 rītā, Sv. Andreja baznīcas zālē, TLBS skolas 18. novembra akts.

20. nov. Toronto Central Technical School telpās 18. novembra atceres sarīkojums.

27. nov. Ītona auditorijā Nujorkas Teātra viesizrādē M. Zīverta Cūska.

4. dec. Dainas kora 5. gada svētku koncerts, 209 Jameson Ave., Parkdale Collegiate.

5. decembrī, Sv. Andreja baznīcas zālē, LPB Kanadas kopas literāra diskusija par K. Raudives romānu Neredzamā gaisma.

GENERĀLKONSULS
Mr. R. N. BRYSON
Toronto, tel. GE 2707
114 DANFORTH AVE

KONSULS
VILIS TOMSONS
5210 VICTORIA AVE, APT. 10
Tel. AT 7798
MONTREĀLĀ, P. Q.

LASĪTĀJU VĒSTULES

VAI MĀCĪTĀJI VAINĪGI?

Valentīns Pelēcis LA 87. n-rā sūdzas, ka viņa sirdī vairs neesot tās īstās ticības, ko tur kādreiz iedēstījuši vecaistēvs un vecāmāte, jo mācītāji gan sludinot šķistu dzīvošanu un aicinot nepārkāpt laulību, bet paši esot saskēlušies dažādās konfesijās un neko nespējot darīt, lai palīdzētu pašreiz pasaulei. Jā, ko tad lai dara mācītāji, ka draudžu locekļi viņos neklausās? Ne jau viņi sludina naidu un šķelšanos, — to rada ignaiņ pūlis, kas negrib vairs uzklausīt Dieva vārdu. Tas labāk klausās dzesa mūziku, regbija sacīkšu aurus un svilpienus, krogus knaļu un tukša pūļa rēcienus. Mācītāji gan allaž ir gājuši pie tautas, un ir vienalga, vai Dieva vārdu sludina luterticīgo mācītājs, katoļu mūks vai pareizticīgo priesteris — forma ir dažāda, saturs paliek tas pats. Atvērsim tikai savas sirdis.

Ticīgais vecaistēvs J. Kr., N.Y.

PLAUKST NO JAUNA SĪKI ZIEDI

V. Pelēcis LA 3. novembra numurā izsakās, ka saņēmis no sava dzimtās puses bildīti ar mūs šķirošās dzijās aizas uzrakstu dzejā. Čekista vai sirēnas diktētā „aiza", jāatzīst, pastāv. Bet tā nevar latvju brāli šķirt no brāļa; to spēj gan komūnisma aiza, kurai pāri ikviens gribētu tikt. Daži pa gaisu, daži pa jūru arī tikuši brīvībā. Jānis Briesmīgais Vidzemi iztīrīja no cilvēkiem. Komūnisti to dara ar slepkavībām, deportācijām. Veiti. Apspiestām tautām, un arī latvjiem atskanēs reiz brīvības zvani. Tāpēc Kl. Zāles vārsmai pretim stādīs manu dzeju: Ziema cieta, nenosala — Plaukst no jauna, mirdz bez gala — sīki ziedi!

J. M., Linkolnā

ROTĀCIJAS KĀRTĪBĀ

Laikrakstos parādījušās ziņas, ka sakarā ar Amerikas balss raidītāja redakcijas pārcelšanu uz Vašingtonu divi no Komitejas Latvijas brīvībai locekļiem, kuri darbojās arī latviešu raidījumu redakcijā, no darba Komitejā esot spiesti izstāties un viņu vietā Komitejā pieaicināmas citas personas. Kā kandidāti minēti daži vecie politiķi. Tiešām jāpabrīnās! V. Hāzners, uzturoties Eiropā, var būt Komitejas loceklis speciālu uzdevumu veikšanai, bet divi kungi Vašingtonā, federālās valdības sēdekļa vietā, to nevar, kaut gan viņu jaunā atrašanās vieta tiem dod lielas priekšrocības dažādu speciālu uzdevumu kārtošanai federālās valdības iestādēs. Drīzāk šķiet, ka gadījums tiek izmantots, lai rotācijas kārtībā pie darba un maizes tiktu arī citi „pašu laudis." **P. K., ASV**

MAZLIET CITĀDĀK

LA 27. oktobra n-rā ievietotā rakstiņā „Latviešu apdrošināšanas organizācija ASV" minētas dažas nepareizības, uz kurām lai būtu atļauts aizrādīt. Latviešu palīdzības fonds Filadelfijā, nav apdrošināšanas, bet savstarpējas palīdzības organizācija, kas redzams no fonda statūtu 1. panta. Fonda darbības rajons ir noteikts statūtu 2. pantā un aptver visu ASV territoriju, tātad uz Kanadu fonda darbība neattiecas. Detroitā ir tikai viens patstāvīgs bēru fonds pie Latviešu apvienības, un tas Filadelfijas latviešu palīdzības fondā nav iestājies, bet pēdējais gan ir atvēris Detroitā savu nodaļu. -is, Detroitā

TAUTAS DEJAS AR KOŠLĀJAMO GUMIJU

Ka košļājamās gumijas zelēšana ir pavisam nelāgs ieradums, īpaši nepatīkams skatītāja acij, mums visiem zināma lieta. Tāpat zināms arī, ka šo netikumu svešumā piesavinājušies diezgan daudzi mūsu jaunieši, bet pavisam nelāgi ir, ja gumiju sāk zelēt tautas tērpā un uz skatuves. Tā tiešām skaistajā Mārtiņu vakara uzvedumā sv. Andreja baznīcās zālē kāds stalts puisis, tautas dejas uz skatuves dejodams, tik sirsnīgi visu laiku kustināja žokļus līdzi dejas soļiem, ka nevarēju vairs mierīgi nosēdēt — gribējās nemt kādu sprunguli un sviest uz skatuves — vai tad reiz nerimsies, negausīs, vai patiesi neviens no pārējiem jauniešiem to neaizrādīs? Bet velti — tā i nodancoja gremodams. Nu taisni kā telēns pļavā — citādi puisis kā bilde, stāltu staltais.

Vakara viesis, vecais Mārtiņš, Toronto

Redakcija patur tiesības iesūtītos manuskriptus saīsināt.

Neizlietotos manuskriptus neuzglabās, bet uz vēlēšanos sūtīs atpakaļ, ja būs pievienota pastmarka.

Ar autora vārdu vai iniciāļiem paraksītajos rakstos izteikās domas var arī neatbilst redakcijas viedoklim.

DAUGAVAS VANAGI

DV VĒLĒŠANAS SAV. VALSTĪS

Daugavas Vanagu augstākās vadības vēlēšanas brīvajā pasaulē beigsies 15. novembrī. ASV tās beigušās ar sekojošiem rezultātiem: par plkv. V. Janumu izteikušies 449, par ģen. V. Skaistlauku — 82 un par G. Odiņu — 18. Vēlēšanās piedaļījušos skaits nesasniedz 50 proc. no biedru kopskaita ASV.

IENĀKUŠI ZIEDOJUMI „ZIEMASSVĒTKU ĀRTAVAI"

Kara invalidiem:
T. Jurkevics $3.00, E. Belte $2.00.

Speciāliem norādījumiem:
Anna Strads $10.00.

Veciem ļaudīm:
A. G. $1.00, E. Skuja $1.50.

Veciem ļaudīm un kara invalīdiem:
Ilga Murevska $5.00, Alīne Karule $5.00.

Kopīgiem norādījumiem:
E. J. Dzeguze $10.00, N. Zubans $1.00, Alberts Vītols $2.00, Edgars Poskus $1.00, Teodors Egle $2.00, H. Zalats $3.00, Aina Hoevels $1.00, T. Corpiks $1.00, J. Niedra $1.00, Jānis Deksnis $3.00, St. Pizans $2.00, Al. Lepenins $2.00, Vilma Bērziņa $1.00, E. Baumanis $1.00, A. Miezītis $1.00, B. Lielnbardis $2.00, A. Civzelis $2.00, E. Dundurs $2.00, L. Ezers $1.00, A. Ezers $1.00, R. Pauliņš $1.00, A. Dabars $1.00, J. Viksna $1.00, I. un L. Ozoliņš $5.00, A. Gaiķis $1.00, M. Utnaris $1.00, M. Dimitrijs $1.00, Rūd. Roze $3.00, U. Bendiņš $1.00, I. Vīmanis $1.00, S. Āboliņš $2.00, A. Lācis $1.00, P. Bitītis $5.00, A. Zāģeris $1.00, O. Zariņš $1.00, K. Ruksis $1.00, V. Grava $2.00, S. Ribergers $0.50, E. J. $1.00, P. Grāmatiņš $2.00, A. Grundmanis $2.00, V. Siminš $5.00, J. Feldmanis $1.00, E. Smemanis $1.00 ,A. Gugans $2.00, K. Blumbergs $2.00, R. Ozoliņš $2.00, K. Leksers $2.00, A. Petersons $1.40, A. Kruglinskis $2.00, M. Kociņš $2.00, Saša $1.00, A. Bumbers $1.00, K. Bekeris $4.00.

Kopā ar iepriekšējiem ziedojumiem $361.90.

Ziedotājiem un ziedojumu vācējiem latvisks paldies.

DV Toronto nodaļas Aprūpes kom.

Atcerēsimies trūkumcietējus Ziemassvētkos!
ZIEMASSVĒTKU ĀRTAVAS
var iemaksāt Latvijas Āmerikā kantorī vai piesūtīt pa pastu 123 Huron St., Toronto, Ont., ar atzīmi — Ziemassvētku ārtava DV Toronto nod. Aprūpes komitejā

Atcerēsimies trūkumcietējus Ziemassvētkos
Ziedojumi iemaksājami DV Kanadas vaļdes kasierim Mr. A. Putninam 280 Wright Ave, Toronto, Ont., vai vietējās Daugavas Vanagu nodaļās
Ziedojumi atbrīvoti no ienākuma nodokļa

TRIMDAS

SAULAINAS UN ĒNAS PUSES

CIŅA UZ PRIEKŠU, TOREADOR

Latviešu Preses b-bas priekšnieks, rakstnieks, kritiķis un jurists Oļģerts Liepiņš savā novembŗa mēneša apkārtrakstā LPB biedriem devis pārbargu latviešu trimdas preses izvērtējumu: Ja trimda esot „mūsu tautas nacionālā nelaime Nr. 1", tad „pašreizējā trimdas prese esot latviešu nacionālā nelaime Nr. 2", saka Liepiņš, un izklāsta savus ieganstus šādi:

Ārsti rakstot recenzijas par romāniem, aktieri pamācot organizētāšanos, operdziedātāji sacerot romānus, bet latviešu publicists zaudējis savu vietu un cieņu sabiedrībā.

Daudzi izdevēji, diemžēl, esot kultūrai un patriotismam diezgan tālu stāvošas personas. Izdevēji, bez pārliecības būdami, skrienot paka) ikvienam atsevišķam lasītājam, nepienaglojot pat muļķības un negatīvismu, nenosodot negatīvās parādības, kuŗās, varbūt, kāds no lasītājiem varētu būt ieinteresēts. Izdevēji visu uzmanību pievēršot naudas skaitīšanai — kāda latviešu trimdas laikraksta izdevēja skaidro peļņu lēšot uz 6.000 dol. mēnesī. Visa šī nauda tad nu pazūdot viņa dziļajā kabatā. Trimdinieku vairākums esot proletārieši, bet starp viņiem atrodoties kāds plutokrats - bagātnieks.

Laikrakstu saturā esot vērojama gauža pagrimšana. Trimdas laikraksti latviešu dzīvi noskaņojot nedibināti optimistiski, pēc avīžu ziņām latviešu tauta pašreiz atrodoties nevis dzīvības un nāves cīņā par savu pastāvēšanu, bet liekotīes, ka mēs būtu izbraukuši kādā izpriecas ceļojumā, kur paneļa locekļi un ALA's amatpersonas metot kūleņus, bet karikatūristi sastādot laikmeta dokumentus.

Labas trimdas preses trūkums veicinot bezcerību un „melno" gara stāvokli, veicinot asimilizāciju. Ja cinisko veikalnieku prese paturēšot savu monopolu vēl pāris gadu ,tad esot sagaidāma vispilnīgākā nacionālās latviešu tautas izkušana un izmiršana, intelligences izzušana un patiesi sākšot skanēt mums bēru zvani." Tiktālu Oļģerts Liepiņš izsakās: „Preses biedrība pret presi."

Tā vien liekas, ka šis bramaniigais sadošanas suplikis Liepiņa rakstiem jau tagad iezvanījis „bēru zvanus," jo neba jau noslānītais plutokrats - izdevējs tos vairs gribēs drukāt. Tā nabaga lasītājam vēl labu laiku būs jāapmierinās ar to pašu „gaužī pagrimušo" trimdas laikrakstu saturu, kamēr LPB Bostonas nodaļa neizdos savu paraugavīzi".

Vērosim, kā preses Toreadoram veiksies, kad tas izjās arenā. Dzīves ikdiena mums pa laikam gan rādījusi, ka ir bieži vien lauvas, kas sākumā it labi rūc, pēcgalā tomēr neizbēg ēzeļa spērienam . . .

Kursiķis

LATVIEŠU TRIMDAS PAGRĪDE DARBĀ

Visā demokratiskajā, brīvajā pasaulē valsts likumi un sabiedriskā doma ir atzinusi un sarga cilvēku brīvību. Vārda, preses, biedrošanās, politiskās u. c. brīvības ir parastie un vispār pieņemtie mūslaiku sabiedriski-politiskās dzīves elementi. Brīvības jēdziens ir aizgājis pat tik tālu, ka tās vārdā demokratiju zemēs var notikt lielākās nejēdzības: tā, piem., sarkanais Kenterbērijas bīskaps netraucēti sludina komūnismu un ASV Kongresam, tiesai un politiķiem ir liela galvas grozīšana, vai komūnistu partiju var nostādīt ārpus likuma. Paies vēl ilgs laiks, kamēr šo acīmredzamo patiesību „noskaidros."

Tā uz brīvās pasaules politiskisabiedriskās dzīves skatuves pilnīgi atklāti un neierobežoti sacenšas gan dažādas politiskās partijas, gan reliģiskas, profesionālas u. c. organizācijas. Tikai antimorālie sabiedrības slāņi savu „profesiju" atklātībā nereklamē un turas tumšā, kur nav saules un valda padibenes.

Pie tādām „profesijām" mēs ar pilnām tiesībām daļēji varam pieskaitīt latviešu soc.-demokratus. To apliecina rinda zīmīgu parādību, no kuŗām minēšu pagaidām vienu. — Montreālas apm. 2000 lielajā latviešu kolonijā ir izveidojusies soc.-dem. šūnina ar dalībnieku skaitu, kas saskaitāms uz vienas rokas pirkstiem. Atklātībā minētā organizācija nerādās, bet vārda pilnā nozīmē darbojas pagrīdē. Sevišķi rosīgs ir kāds tās biedrs, aiz pseudonīma slēpies Marksa apustulis — H. Krasts: sava ciltstēva un tā mantinieku bagāto pūra lādi viņš veikli propagandē ne tikai savā Stokholmas izdevumā, bet jau pāris gadus arī kādā gluži pilsoniskā latviešu laikrakstā; to pašu maskējies aiz iniciāļiem S-s, dara kādus otrs, bet trešais ļoti čakli, bet anonimi izplata Montreālā Bruno Kalnina sarkano Brīvību.

Katrai jaunai sabiedriskās dzīves parādībai, tāpat kā atsevišķa indivīda slimībai, piemīt agresivitātes tieksmes.

Taisni tāda pati agresija piemīt iepriekš minētiem soc. - dem. aktīvistiem, jo pēc juridiski gan vēl nepierādāmiem, bet nojaužamiem un apzinātiem datiem tie nemanot iefiltrējušies sabiedriskās dzīves virsslānī. Kas ir šie aktīvie soc.-dem, un kāpēc viņi kaunās rādīties atklātībā? Vai tas nav pierādījums viņu netīrai sirdsapziņai? Tad pavisam delikāts jautājums: kur gan šis trešais biedrs ir savācis, pie tam ar zināmu selekciju, tik daudz tautiešu adreses milzīgajā pilsētā? Tas ir darīts slepeni, un kāda garantija, ka adreses tiek izmantotas tikai anonimiem pasta sūtījumiem?

J. S.

LIETAS, KAS NODARBINA VĀCIJAS LATVIEŠU PRĀTUS

Mūsu līdzstrādnieka vērojumi pēc „jaunās ēras" iestāšanās

Pēdējie mēneši un tanīs notikušās konferences Eiropas tautām nesušas daudz jauna. Vācija ar enerģiskā kanclera Ādenauera prasmi panākusi, ka jau tuvākā nākotnē tai būs sava armija; Francijai radies valdības galva, kas pagaidām spējis pārvarēt visus šķēršļus, lai savas tautas prestižu kaut daļēji noturētu tanī līmenī, kas atbilst franču tautas vēsturei; Sāras autonomā republika", šķiet, beidzot atradusi savu vietu Eiropas tautu saimē (kaut arī vēl daudz grūtību jānovērš, lai tai vieta tūtu patikama un pastāvīga); Triestas jautājuma izkārtošana radusi Dienvidslavijas un Itālijas starpā saprašanos. Taču lieki uzskaitīt visus panākumus, ko pēdējie mēneši devuši Eiropas tautām ceļā uz vienību. Prieks par to, ka šāda vienība pēc daudziem gariem gadiem kļuvusi īstenība. Īstenībā, kas Pad. Savienībai liek un liks saprast, ka velti sēta nesaticības sēkla.

Visas šīs jaunās pārmaiņas Eiropas tautu turpmākajā sadzīvē savu plūs un minus devušas arī latviešu bēgļiem Rietumvācijā. Ar interesi var sekot turpmākai attīstībai.

PAVALSTNIECĪBA

Vācu laikraksti vēstī, ka Bonnas valdība esot ar mieru Rietumvācijas pilsoņu tiesības dot visiem tiem ārzemniekiem, kas savā laikā kā karavīri cīnījušies vācu armijas vai tai piedalīto vienību rindās. Praktiski tas nozīmē, ka liela daļa Rietumvācijā dzīvojošo latviešu varētu iegūt šīs zemes pavalstniecību. Paliek tikai jautājums, vai daudzi šo pavalstniecību vēlēsies.

Gan atklāti, bet visvairāk internās pārrunās latviešu trimdas vadoņi Vācijā izteikušies pret Rietumvācijas pavalstniecības pieņemšanu. Viņu uzskats ir, ka „pilnīgi pietiekami, ja latvieši sadarbību ar vāciešiem dibina uz dažādu sadarbības biedrību pamatiem". Tāpēc liekas, pēdējā laikā radušās arī šādas „sadarbības biedrības". Tām tomēr — gribam to atzīt, vai ne — ir tikai izkārtnes vērtība, tās pūlās pierādīt to, cik „mēs labi sadzīvojam". Protams, arī tam ir sava zināma nozīme pašreizējā kārtībā. Taču nenoslēpjams paliek fakts, ka bez pavalstniecības tagad un visos laikos ārzemnieks būs tas pats ārzemnieks, kas bija UNRRA's un IRO laikos, arī ar savu specifisko piegaršu . . . Citādi, ja kāds kļuvis Vācijas pilsonis.

Cik vērtīgi, vai cik nevērtīgi pieņemt kādas svešas valsts pavalstniecību, par to pagājušajā gadā debatēts vairāk kā par kādu citu jautājumu. Kāds vienveidīgs secinājums tomēr nav atrasts. Tātad — izvēle atstāta katram pašam.

Ko darīs Vācijā dzīvojošie latvieši? Senu uzskatu iespaidā vairums no pavalstniecības pieņemšanas atteiksies. Šinī zemē dzīvojošo latviešu pārliecībā vēl nav izzudis uzskats, ka „labāk kopā ar velnu nekā ar vācieti!" — Bet ir arī citi uzskati — pareizāk sakot — citi apstākļi. Un par šiem „citiem apstākļiem" domā tie, kas šodien saņem kara invalidu rentes, tie, kas tagad devušies laulībā ar vācu tautai piederīgo. Pareizāk ir grūti, — taču iespējams, ka reiz uzskati un apstākļi mainās. Īsi sakot, ka ārzemniekam renti svītro un viņu „humānitātes labad" iedala sociāli apgādājamos „bez pensijas tiesībām". Cik šāda dzīve grūta, to zina tikai tie, kas jau gadiem no šīs „humānitātes" iztiek. Tepat gan jāpiezīmē, ka tie nav tikai ārzemnieki, bet arī laba daļa pašu vāciešu — no valsts austrumu apgabaliem.

Ko ar laiku domās tie, kas precējušies ar vācietēm? Lielai daļai latviešu vācu sievas ir bezpavalstnieces. Cik ilgi šīs sievietes vēlēsies nest „savu krustu"? Taisnība, ka sieva var atsevišķi pieprasīt atpakaļ zaudēto pavalstniecību. Taču kāda gan, kaut ārēji, — un šai „ārišķībai" Vācijā liels svars — ir kopdzīve šādu „tīrasiņu" un „nolādēto ārzemnieku" starpā? Šķiet, komentāri lieki, vismaz Vācijā lieki. To pirms pāris nedēļām varējām lasīt vācu illustrētajos nedēļas izdevumos. Laikraksti bija izteikuši vēlēšanos dzirdēt savu lasītāju uzskatus par daudzām „svarīgām lietām". Un šo daudzo „svarīgo lietu" starpā bija arī ārzemnieki. Rezultāts: vairums vēlas, lai šie „tipi - ārzemnieki" no Bundesrepublikas pazūd. Pavalstniecība šādu iespēju paralizētu. Tātad?

Ir vēl citas lietas, kuŗās pavalstniecība saka izšķirēju vārdu. Vai tā būtu dzīvokļu pārvalde, tiesa, pilsētas valde, tirdzniecības kamera vai banka — Vācijas pilsonim piekļūšana šīm iestādēm dolariem mēnesī un uzturu. Tādu un savu prasību izkārtošana nebūs. Bet maznozīmīgāku darbu veikšanai piesaistīt „vietējo" darba spēku ir izdevīgi.

LS rotas, kuŗas tautā iegājušās kā „melno" rotas, ir bijušas un vēl tagad ir galvenās darba devējas latviešu trimdiniekiem Rietumvācijā. Britu joslā šīs vienības apzīmē burtiem MSO. Līdz ar eventuālu šo formāciju likvidēšanu izbeigtos arī trimdinieku masu nodarbināšanas iespējas. Tagad gan viens otrs no to pašu vienību laimīgākā diena, kad reiz varētu pacelt cepuri un teik: „Uz neredzēšanos jūsu kopā!" Šādas „domas" aizstāvji nāk no to vidus, kas rotās piedzīvojuši vilšanos un it kā „morālu degradēšanu". Kas vienības savas centības vai kādu citu blakus apstākļu dēļ pratuši avansēties, tie pirmos runātājus parasti nodēvē par „laudīm bez paškritikas" vai vienkārši par „histeriķiem". — Īstenība būs vidū. Jo kā no pavēļu devējiem, tā no pavēļu pildītājiem, sadzīvi veidojot, bijušas nepareizības. Tās daudzajos gados nav prasts labot. Un tā varbūt vienā jaukā dienā, kad katram būs jāiet uz savu pusi sirdī paliks naids un — atriebība. Cik žēl, taču laikam mūsu trimdinieku neizdzēšama īpašība līdz tam laikam, kad atvērsies durvis uz dzemteni . . .

Ex. Garausis

KONKORDIJAS ZELMENIS 30 GADI

Reizē ar valsts svētkiem 18. novembrī zelmenieši svin savas organizācijas gada svētkus. Šogad paiet 30 gadu kopš „Zelmeņa" dibināšanas. Grupai LU lauksaimniecības fakultātes studentu, kuŗu vidū vairums bija Priekuļu lauksaimniecības vidusskolas absolventu, bija nodoms un mērķis veidot dzīvi latviskā garā. Nevarēdami iekļauties toreiz pastāvošās studentu organizācijās, tie 1924. gada 18. novembrī nodibināja studentu biedrību „Zelmenis." Dibinoties konkordijām, kuŗu idejas un sadzīves veids bija tuvs „Zelmenim", pēdējais 1927. g. pievienojās Konkordiju senioŗātam. Pieņemtās četrkrāsu ārējās nozīmes, kas simbolizē visas 4 Latvijas daļas, un „Zelmeņa" krāsas — zaļš, balts, zils, zelts atbilst devīzei — darbam, zinātnei, godam un tēvzemei .

Līdz Otrajam pasaules karam „Zelmenis" bija izaudzis par ievērojamu studentu organizāciju un apvienoja 180 biedru. Starp tiem bija LU mācības spēki, kultūras un sabiedriski darbinieki: piem. prof. P. Kvelde, prof. J. Apsītis, prof. H. Lācis, Smiltenes lauks. skolas ilggadīgais direktors agr. K. Lielgalvis, Latvijas lauks. kameras ģenerālsekretārs agr. K. Salinš, vairāki nodaļu vadītāji un daudz agronomu.

Vairāki zelmenieši līdz pat pēdējam brīdim ir stāvējuši tēvzemes sargu rindās, arī Kurela armijā un atdevuši savas dzīvības par to; vairāki krituši par upuri komūnisma terroram un brīvajā pasaulē atrodas tikai ap 45 tās biedri. „Zelmeņa" prezidijs apvieno visā pasaulē izklīdušos biedrus. Tajā darbojas agr. E. Upītis, 1 Elliot St., London, Ont., agr. K. Priedītis, 51 Redwood Ave, Toronto, Ont., un vet. med. E. Jakobsons, 455 N-3rd. St., Carrington, N. Dak., USA. Ps.

KULTŪRAS DIENU BILANCE

(Pārnesums no 2. lpp.)

Materiālie ienākumi segušies ar izdevumiem.

K. Tannis sniedza informāciju par teātŗa sarīkojumiem. Samērā labi bijusi apmeklēta Nacionālā teātŗa izrāde, bet TLB teātŗa Pazudušā dēla izrādi noskatījušās tikai ap 80 personu, un izrādei bijis jāpiemaksā.

Z. Zentiš sniedza pārskatu par Kultūras dienu koncertu Toronto, kuŗā piedalījās mākslinieki K. Brante, Ā. Kellijs un A. Okolo - Kulaks, ar Kanadā dzīvojošo latviešu komponistu darbiem. Koncerta apmeklētāju skaitu stipri ietekmējuši paralēlie sarīkojumi. Ieradušies tikai ap 80 klausītāju. Koncerts devis deficitu — 125,41 dolaru. Šinī sakarā B. Šenkēviča lika priekšā nākotnē Kultūras dienu sarīkojumu ienākumus un izdevumus likt kopējā kasē. Tādā kārtā labāk izdevies sarīkojums sekmētu sabalansēt vājāki apmeklētā sarīkojuma budžetu. Arī paši rīkotāji tad vairāk censtos saskaņot sarīkojumus.

A. Svenne un Dr. H. Tichovskis pateicās visiem, kas pielikuši roku Kultūras dienu sarīkojumu organizācijas darbā. A. Svenne konstatēja, ka Kultūras dienu sarīkojumi bijuši labi, bet, diemžēl, Toronto latvieši nav bijuši pietiekami atsaucīgi. Par deficita segšanu nolēma, ka H. Tichovskis iesniegs LNAK valdei attiecīgu ziņojumu un lūgs to nākt talkā parāda dzēšanā.

Skolu daļas vadītājs J. Mežaks ziņoja, ka beidzot izdevies Neklātienes skolai atrast pārzini — profesionālu skolotāju Arturu Ozoliņu, skolai piesaistīti arī divi jauni skolotāji. Neklātienes skolas skolotāji, kas atrodas Toronto, svētdien, 14. novembrī sanāks uz kopēju sēdi. Tad arī jaunais pārzinis pārņems skolas vadību, un tā uzsāks darbu.

PĀRVĒRTĪBAS PASAULES EKONOMISKAJĀ SISTĒMĀ

MUMS JĀBŪT GATAVIEM STĀTIES PRETIM ARĪ VISLAUNĀKAJAM

T. PUISĀNS

Mūsu prese un sabiedriskie darbinieki savās deklarācijās līdz šīm ir apsūdzējuši Kremli, kā vislielāko ļaunumu pasaulē, kas mūs izdzinis no mūsu mājām, un ja brīvajām tautām izdotos šo elles varu satriekt, tad visam ļaunumam zemes virsū būtu gals. Mēs brīvi varētu atgriezties savā neatkarīgajā Latvijā un it kā stāties tais pašos amatos, kuŗi mums bija, pirms mums sava zeme bija jāatstāj.

Bet neviens vēl nav vērsis tautiešu uzmanību pavisam citā virzienā, no kuŗa mums draud tikpat lielas briesmas. Pasaules ekonomiskā sistēma ir būtiski pārvērtusies periodā no Pirmā pasaules kaŗa līdz mūsu dienām. Kapitālistiskā ražošanas iekārta ir sākusi sabrukt, lai dotu vietu jaunai saimnieciskai iekārtai, kuŗā galvenā loma piederēs valsts kapitālam un arī valsts kontrolei. Vecās ražošanas sistēmas galvenie slimības simptomi nav vairs noslēpjami: samērā īsā laikā cilvēce pārdzīvoja divus lielus kaŗus un vienu globālu saimniecisku krizi.

Kapitālistisko iekārtu raksturoja lielais mazāku vai lielāku valšķu daudzums, kas bija apjozušās ar savām robežām, tarifu valņiem, armijām, likumiem, izveidojušas savas suverēnās iekārtas un starptautiskos tirgos, uz dzīvību un nāvi konkurējušas viena otru ārā. Šī iekārta darbojās tā, kamēr tā bija jauna, kamēr izejvielu daudzums bija neierobežots, viegli pieejams un kamēr privāti ieguldītais kapitāls varēja nest peļņu. Bet tagad, cilvēkiem arvienu dziļāk un dziļāk jārokas zemē pēc oglēm, rūdām un eļļas, zinātne atrod jaunas ražošanas metodes, ar kuŗu palīdzību preces tiek laistas tirgū arvienu lielākos kvantumos un ražošana sāk atmaksāties tikai masu produkcijas apmērā. Jauni pētījumi un moderno rūpniču iekārtas prasīja milzu naudas summas, atsevišķi individi sāka saslēgties sabiedrībās. Bet privāto sabiedrību galvenais mērķis bija peļņa. Tiklīdz peļņa sāka apsikt, privātās personas atteicās naudu laist apgrozībā, un miljoni nevainīgu cilvēku tika izmesti uz ielas bez maizes un darba.

Katras valdības pienākums bija glābt situāciju. Lai gan bolševiku nākšanai pie varas bija cits raksturs; tomēr Padomju Krievija šai ziņā ir ļoti intéresants piemērs. Komūnisti iesāka veidot sociālistisku valsts iekārtu saskaņā ar Marksa mācību. Bet savā darbības gaitā soli pa solim viņi atkāpās no sociālisma pamatpricipiem, pārveidoja Marksa teorijas tā, lai tās nerunātu pretim viņu nolūkiem, un rezultāts bija nevis sociālistiska, bet gan menedžeriāla valsts iekārta, kuŗā visi ražošanas līdzekļi pieder valstij un ierēdnis ir ne tikai administrātors, bet arī saimniecības plānotājs un reālizētājs. Labs piemērs šinī ziņā bija arī Hitlera Vācija ,kad valdība kontrolēja visu ražošanas iekārtu, Rūzvelta administrācija Savienotajās Valstīs sāka darīt to pašu, un strādnieku valdība Anglijā bija pēdējā, kas spēra izšķirīgus soļus tai pašā virzienā.

Lēni, bet neatlaidīgi valdības pārņem savās rokās visu ražošanas iekārtu. Lieli ieguldītie kapitāli, vadīti un kontrolēti no viena centra, var pacelt ražošanas kapacitāti nesamērīgi augstu. Bet ražojumus vajadzīgs novietot tirgū, citādi ražošanai nav jēgas, un novietot tirgū tik lēti, cik lēti vien var, lai paceltu cilvēku pirktspējas un rastu patērētājus saražoto produktu krājumiem. Jaunajai iekārtai ir tā priekšrocība, ka tā var strādāt pilnā jaudā arī tad, kad ienākumi ir mazāki par izdevumiem, resp. bez peļņas un var atļauties izdot milzu summas, lai Āzijas, Āfrikas un Dienvidamerikas cilvēku masas padarītu pirktspējīgas, nesaņemot nekādu peļņu.

Liels neatkarīgo valšķu daudzums ar robežām, tarifu valņiem, naudas sistēmām, armijām, dažādām transporta iekārtām, likumiem un sarunu individuālo saimniecību preču apmaiņu var tikai kavēt, sadārdzināt, izejvielas nelietderīgi izšķiest un lielās valstis neielaist savos iekšzemes tirgos, par postu kā pašiem, tā citiem. Tāpēc lielu skaitu suverēnu valstu nākotnē grūti iedomāties.

Šo konsolidēšanu plašā mērogā jau ir sākusi sarkanā Krievija ar tīri āziātiskiem paņēmieniem. Otrā pusē stāv Savienotās Valstis, kas dara uz mata to pašu, tikai citādā veidā. Vašingtonas kapitāls plūst uz visām Eiropas un Āzijas zemēm, šai pusē dzelzs aizkaram un līdz ar to arī Amerikas padomdevēji visās saimniecības nozarēs. Bagātais vienmēr ir darījis kā gribējis, un nabags — kā varējis. Šo padomdevēju padomi ir tādi, kas vietējām valdībām ir jāklausa, vai viņas to grib vai ne.

Raugoties tīri no ārpuses, pasaule ir saslēgusies vienā lielā vienībā. Modernā zinātne un technoloģija visos četros kontinentos ir viena un tā pati. Domu un jaunatradumu izmaiņa starp dažādu tautu zinātniekiem un valstīm ir būtiski nepieciešama, lai zinātnes progress neapstātos. Radio viļņi nesdami ziņas var apceļot zemes lodi nepilnā sekundē, un cilvēks var šķērsot okeanus dažās stundās. Preces var novietot tirgū visattālākās zemes malās dažu dienu laikā, lielos kvantumos un tikpat ātri izejvielas var sasniegt galvenos ražošanans centrus aiz okeaniem un kontinentiem. Kapitāli plūst no vienas valsts otrā, darba spēks saslēdzies globāli organizētās vienībās, un tiklīdz nelaime skar vienu pasaules daļu, tā tūdaļ atbalsojas visur.

Tas, ka pasaule sašķēlusies divās stipri norobežotās saimnieciskās sfairās, ir nenormāla un mākslīga parādība jau tīri politiskā nozīmē un ilgi tāds stāvoklis nevar pastāvēt. Liela katastrofa ir durvju priekšā. Kuŗa puse uzvarēs, par to pagaidām lai spriež dzejnieki un filozofi. Viens uzvarētājs valdītu ar mašīnpistolēm un durkļiem, bet otrs ar kapitālu, abos gadījumos valdīšana būs vienādi stingra.

Pasaules valdība, kā liekas, vairs nav utopija, tikai vēl nereālizēts pasākums, kuŗam priekšdarbi tiek jau veikti diezgan straujā gaitā, un ko ne atsevišķi cilvēki, nedz arī atsevišķas tautas nevar aizkavēt.

Žēl, ka par šo mums tik ļoti sāpīgo jautājumu tādā veidā ir jārunā. Bet tāda ir ikdiena. Par to nerunāt nozīmētu piekopt strausa politiku un palikt nesagatavotiem tam brīdim, kad mums būtu šis drausmīgais sitiens jāsaņem. Labi, ja viss notiks nākotnē tā, kā mēs to gribam, bet ja mūsu cerības nepiepildīsies, tad jābūt gataviem stāties pretim arī tam visļaunākajam.

SAVIENOTĀS VALSTĪS

NUJORKĀ

Dziesmu svētku komiteja Nujorkā savā sēdē 4. novembrī nolēma aicināt par Vispārējo latviešu dziesmu svētku Nujorkā virsdiriģentu Teodoru Reiteru, no Zviedrijas. Svētku programmas komisijā izraudzīja komp. Bruno Skulti, prāv. J. Kuļliti un A. Lāci.

Jaunatnes dievkalpojumā Betlēmes baznīcā spredikoja teoloģijas students Kristaps Valters, jr. no Filadelfijas. Pēc tam notika sanāksme draudzes namā. Galvenais runātājs Aleksandrs Liepa saistošā runā pastāstīja par piedzīvojumiem Vispasaules baznīcu lielajā konferencē Evanstonā. Programmas vadītājs Olafs-Rozentāls jauniešu vārdā Aleksandram Liepam pasniedza mākslas reprodukciju grāmatu. Jauniešus apsveica ALAs viceprieksšsēdis V. Klīve un ALJA's priekšsēdis K. Valters jr., Mūzikālā daļā uzstājās Nora Jureviča. Bija gādāts par bagātu, gaumīgi sagatavotu azaidu sveču gaismā. Atskanēja dziesmas un mūzika, bija dejas un rotaļas.

Par draudzes kora priekšnieku ievēlēts inž. N. Plato, jo līdzšinējais pr-ks L. Bērziņš atsacījies. Kora valdē paliek tās pašas amatpersonas: pr-ka v. Lilija Ābolīņa, sekretāre Ida Dunkole, kasiere Maija Pētersone. Arī balszini paliek līdzšinējie. Draudzes koris savā pilnsapulcē nolēma kora priekšnieku Nikolaju Plato deleģēt 2. Amerikas latviešu vispārējo dziesmu svētku komitejā.

INDIĀNĀPOLĒ (IND.)

Nesen nodibinātā Indiānāpoles latviešu akadēmisko biedrību kopa oktobŗa pēdējā sestdienā Indiānas latviešu biedrības mājā bija sarīkojusi agr. Friča Danges referātu „Jaunākās atziņas uztura jautājumos" (kas ikvienam jāzina, lai ar pareizu uzturu pagarinātu mūžu).

Interesantā stāstījumā referents iepazīstināja nelielo klausītāju pulciņu ar daudzām vērtīgām atziņām, ko ieguvis ilggadīgajos pētījumos uzturvielu nozarē, darbodamies zinātniskā laukā Zviedrijā un ASV.

Iepriecina fakts, ka līdzīgus populārzinātniskus un techniskus referātus kopa ieņerējusi arī turpmākajā darbā un D. priekšlasījums uzskatāms par šī cikla ievadījumu.

Indiānāpoles plašākais dienas laikraksts „The Indianapolis News" nesen bija ievietojis ziņojumu, ka vietējā Arsenal Technical ģimnazijā mācības šoruden uzsākuši arī 3 latviešu jaunieši — Guntis Kalnājs, Gunta Pīmane un Laima Karlova.

Saimnieciskā rosība šejienes tautiešos joprojām pieņemas. Par to atkārtotu liecību sniedz divi nesen atvērtie latviešu uzņēmumi.

Jānis Elberts savā dzīvoklī — 704 Middle Drive; tālrunis — MElrose 1-3504, iekārtojis radio remontdarbnīcu, pieņemot labošanā pārastos un auto radio aparātus un patafonus. Darbnīca atvērta ik dienas, no plkst. 16.00—20.00.

1536 E. 46th St., tālrunis — BR 3692, nesen atvērts dāmu apģērbu meistares Mildas Zālmanes dāmu apģērbu veikals. Tautietes tajā

— Lūdzu mieru, turpināsim spēli. Es teicu pīķis, tu teici kāravs, tava sieva teica, kāda brīnišķīga kleitiņa tev bija vakar teātŗa pirmizrādē, mana sieva teica — iedomājies, es to nopirku tikai par 60 dolariem, un es teicu trīs krusti. Ko tu saki?

var iepazīties ar jaunāko rudens sezonas dāmu apģērbu paraugiem.

Pakāpeniski pieaug arī latviešu namīpašnieku skaits, kamēr darba vietās vairākiem tautiešiem sekmes un uzņēmība pavērušas iespēju avansēties vai iekļūt fiziski vieglākā, taču labāk atalgotā darbā. G. G.

KALAMAZŪ

Izcils koncerts notika svētdien Kalamazū kolledžas kapellas jaukajās telpās. Koncertā piedalījās: Valdemārs Salna, tenors un Jānis Kļaviņš, baritons, Valda Treimaņa klavieru pavadījumā. Koncertā tika dziedāti latviešu komponistu darbi, operu ārijas, operešu melodijas un dueti. Jau ar pirmo dziesmu, A. Kalniņa Brīnos es, kuŗu dziedāja Kļaviņš un J. Norviļa Dzimtenei V. Salnas dziedājumā abi ieguva visu klausītāju simpatijas. Publika sirsnīgiem aplausiem uzņēma katru dziesmu, prasot piedevas, ar ko mākslinieki neskopojās. Sevišķi patīkams bija brīdis, kad pēc pēdējās J. Norviļa — Latvietim abu mākslinieku duetā dziedātās dziesmas, atsaucoties uz publikas lielo sajūsmu, piedevām duetā tika nodziedāts Žilinska — Karogs. Koncerts bija labi apmeklēts.

Iecienītais latviešu ārsts Dr. N. Kažmers, kas strādā Lekvju slimnīcā kā pilntiesīgs ārsts, min. pilsētā, iepircis sev ģimenes māju. Māju iesvētīja Kalamazū sv. Jāņa ev.-lut. latv. draudzes mācītājs J. Turks. Kažmera kundze,(arī ārste, strādā turpat slimnīcā par laboranti.

Sv. Jāņa ev.-lut. latviešu draudzes rīkotais bazārs — Plaujas svētki — skaidru atlikumu devis 392, 16, kas domāti labdarīgiem mērķiem. **Kalns**

GRAND RAPIDI (MICH.)

Daugavas Vanagu apvienība Granda Rapidos rīko sestdien, 13. novembrī latviešu biedrības telpās Lāčplēšu svētkus. Latvijas armijas dibināšanas atceri un kaŗa invalīdu godināšanas sarīkojumu. Aktā runās Kārlis Dzirkalis no Čikāgas. Sākums plkst. 19. Pēc tam tradicionālais Mārtiņu vakars plkst. 21, biedrības sarīkojuma zālē. Būs gādāts par Mārtiņzosi, citiem uzkožamiem un dzērieniem. Ieejas maksa, ieskaitot nodokli, $1.50 no personas.

Šīs vasaras skolu jaunatnes svētku rīcības komitejas ierosināta, Grand Rapids skolotāju kopa rīko 18. novembŗa ieskaņai Daugavas balvas sacensības. Piedalīties aicināti visi Grand Rapidu un tuvākās apkaimes jaunieši līdz 20 gadu vecumam. Līdz ar Daugavas balvu izcīņā paredzamas vēl dažu organizāciju dāvātās veltes. Sacensības jauniešiem notiks 14. novembrī, pl. 10,30 no rīta, Latviešu biedrības telpās. Rezultātus vērtēs komisija, sastāvoša no priekšsēdētāja skolot. Ed. Avota un locekļiem — skolot. M. Gaides un skautu vad. V. Mežuļa. Sacensībās ietilpināts mājas darbs ar dažādiem jautājumiem, testu pārbaude un grupām dziedāšanas sacensības. Komisijas pr-dis paskaidroja, ka jaunieši no draudžu jaunatnes pulciņiem, skautiem un gaidām pieteikušies kuplā skaitā. Balvas izsniegs 18. novembŗa atcerei rīkotā svētku aktā.

Šejienes prāvajā latviešu kolonijā un tieši Grand Rapidos nepraktizē neviens licencēts latviešu ārsts, bet tautieši izteikuši vēlēšanos, lai kāds no ārstiem izkārtotu pieņemšanas stundas zināmās dienās šinī pilsētā. Ar to būtu pakalpots daudziem, pacienti ietaupītu laiku, un arī tiem kam nav savas automašīnas, varētu ārstu sasniegt bez sevišķām pūlēm. **V. Z.**

CEĻA VĀRDI

Es esmu dzīvojis visumam, drīz es dzīvošu tanī. Goethe

*

Dažreiz viena otru meklē dvēseles, bet sastopas tikai ķermeņi. R. M. Rilke

*

Ļaudis, kas viegli saka jā, reti ir uzticīgi. Konfūcijs

*

Daudzi dilvēki domā, ka tad, kad viņi kādu savu kļūdu ir atzinuši, viņiem nav vairs no tās jāatbrīvojas. Ebner - Ešenbacha

*

Viens čakls, otrs slinks cilvēks nekad nevar labi sadzīvot, jo slinkais vienmēr pārāk ienīdis čaklo. Raabe

OSKARS PERRO REAL ESTATE BROKER

Aktīvākais latviešu nekustamu īpašumu birojs Kanadā. Bezmaksas aizdevumu sagāde un padomi māju pirkšanas un pārdošanas jautājumos katrā laikā

1597 BLOOR ST. W. (pie Indian Rd.) **LL 5555**

BLOOR - INDIAN RD. Skaista 6 ist. divstāvu dubultķieģeļu savrupmāja, šīfera jumts, privāts iebraucamais ceļš, siltа ūdens apkure, apsildīta viesīstabu telpa ar kamīnu pagrabā. Cena $13.500.

UZŅĒMĒJU ievērībai! Apbūves gabals Gerrard - Greenwood rajonā (30x125) lēti pārdodams par apm. $1.800. Nekavējieties, būs ātri pārdots!

BLOOR — RUNNYMEDE. Jauna latviešu gaumē celta 7 istabu divstāvu dubultķieģeļu savrupmāja, ūdens-eļļas apkure, 2 garāžas, moderna virtuve un vannas istaba ar dušu, apm. $6.000 iemaksa.

Toronto Ziemeļaustrumu daļā,
Z. no Danforth, Nr. 2 Everett Cr.
8 istabas, atsevišķa divstāvu ķieģeļu mūra,
glīta un tīra māja. Privāts iebraucamais ceļš, liels dārzs, moderna virtuve, eļļas apkure. Ievākšanās 10 dienu laikā, jo īpašnieks atstāj Toronto. Cena $14.000. Iemaksa $3.500. Interesentus lūdz ierasties uz vietas sestdien, no 2-4 pp. vai
Lūdz zvanīt LL 3744 V. MUKTAM LL 3744
WM. BOLLAND REAL ESTATE
1130 College St., Toronto

ir vērtīga ikvienā mājā, sevišķi skolu jaunatnei un studentiem, jo mašīnrakstīti darbi tiek vērtēti 25% augstāk. Glītas, klusas, modernas, ar latviešu u. c. alfabētiem vienā mašīnā, piegādā ikvienā vietā ASV un Kanadā
V. KAĻIŅŠ, 21 Denison Rd. W., Toronto 15, Ont.
P.O. Box 853, Kalamazoo, Mich. U.S.A.

APDROŠINĀŠANA — CEĻOŠANA
Pie izvaniet, ja jums vajadzība:
UGUNSGRĒKU, AUTO, VESLĪBAS, NELAIMES, DZĪVĪBAS
VAI KĀDA CITA VEIDA APDROŠINĀŠANA
IZKĀRTO CEĻOJUMUS PA VISU PASAULI AR LIDMAŠĪNU
VAI KUĢIEM VAI ARĪ PĀRVEST KĀDU UZ KANADU
O. K. JOHNSON & CO LTD,
697 BAY ST., TORONTO 2, ONT. Tel. EM 6-9488

GREGORY CHARLAP
B.A.M.Sc., M.C.L.
ADVOCATE, BARRISTER and SOLICITOR
Biedrs pie augstākās tiesas, runā vācu un slavu valodas.
Birojā UN 6-8791 MONTREAL, P.Q. Mājās AT 1858
University Tower Bldg., 660 St. Catharine St. W., Room 604.

DARBA ZEKES
Penmans
WARRANTED PENMANS GRADE KNIT-GOODS
IZTURĪGI PAPĒŽI UN PIRKSTGALI
NEILONS
Šeit jums ir izdevīgākā iepirkšanās labās kvalitātes dēļ, īpašas ērtības, īpaša cena. Izturīgās Penmans DARBA ZEĶES ir visādos veidos un piemērotas katram darbam
ARĪ VELA
VIRSDRĒBES

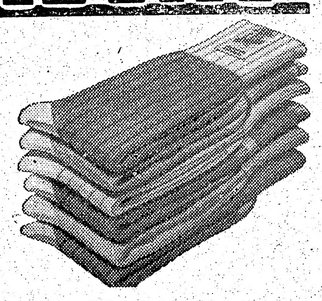

Pastāv kopš 1868. gada
WS-11-4

IZNĀCIS
K. Lazdiņa, B.Sc. (Com.)
DARBS
Sanskrit-Latvian Words
Living Language Fossils
300 klasificētu vārdu ar daudziem atvasinājumiem un ierosinošām piezīmēm.
Galvenie nodalījumi: šķiras, Reliģija, Celtniecība, Zemkopība.
Rīgas nosaukuma atrisinājums.
Sakarā ar sanskritu un latviešu vārdu lielo līdzību darbs saprotams arī angļu valodas nepratējiem.
Identiskie latviešu vārdi ir dārgu pērļu rota sanskritu valodas diadēmā.
Glīts izdevums. Maksā $1.75.
Nauda pārvedama ar Money Order.
Pasūtināms pie autora:
Room 12, 1501 St. Catherine St., W., Montreal, P.Q., Canada

AL. GARBENS
28 gadi Toronto
REAL ESTATE
1611 Bloor St. W.
LO 2738, LA 8772
Piedāvā sekojošus īpašumus:
ST. CLAIR — NORTHCLIFF Blvd. Atsevišķa 6 istabu ķieģeļu māja, garāža, 2 virtuves eļļas apkure. Ļoti labi uzturēts īpašums. Iemaksa $4.000. Jāpārdod 2 nedēļu laikā
BLOOR W.-PALMERSTON Blvd. 7 istabas, 2 modernas virtuves, atsevišķa māja, ūdens-eļļas apkure, dubultgarāža. Izmaksātas obligācijas. $3.000 iemaksa.
AUSTRUMOS
6 istabu pusmāja, lielas gaišas telpas, laba satiksme, klusa iela, iemaksa $2.500
CENTRĀ
Īres māja, 10 istabas, $100 ienākumu nedēļā, iemaksa $4.000, pilna cena $16.000.
Zvanīt P. AVOTIŅAM

Arnolds Šiņķis

KAD KAULU ZĀĢI DZIED...

Fragments no „Kurzemes cieļoksnis" 2. daļas

II

Ienaidnieka ložmetēji ir apklusuši, kaujas lauks ietīts dūmu un smilšu mākoņos, un, krievu nepamanīti, Krasta kaujinieki piezogas klāt saviem zaudētajiem ierakumiem. Un tikai tad, kad vīri jau izsviež rokasgranātas un metas tuvcīņā, tiem pretī sāk spindzēt lodes. Bet nu jau ir par vēlu: leģionāri sasnieguši uzbēruma valni un lēc grāvjos, — tarkšķ mašīnpistoles, skan sapieru lāpstiņas, triecoties pret boļševiku bruņcepurēm. Apmulsušie krievi sāk bēgt, pametot ložmetējus un ievainotos.

Šī cīņa ir īsa un asa, un divu nopostīto māju drupas ir atkal kapteiņa Krasta rokās. Ir arī apdesmit gūstekņu, kurus nogādā uz bataljona komandpunktu. Vīri steigā iztīra ierakumus, pārvāc kritušos uz granātu bedrēm un pārkārto ierakumus, jo krievi jau paguvuši tos izveidot savām vajadzībām — ar ieroču lizdām pretējā virzienā. Un kamēr puiši nosvīduši raujas, nāk atkal boļševiku uzbrukums. Krasta bataljonam vēlreiz nākas atstāt savus atgūtos ierakumus, bet pēc brīža tie saniknoti izper krievus laukā un atkal sēž paši savos grāvjos. Tā uzbrukumi vēl vairākkārt mijas ar nikniem prettriecieniem. Latviešu bataljona rindas sarukušas, bet pašus cīnītājus māc nogurums, taču ienaidnieks nav ieguvis viņu sargājamās zemes, kaut arī tā saārdīta līdz nepazīšanai. Taču vīriem tā ir svēta arī tāda.

Balto bērzu krustu rindas ar tērauda ķiverēm ir mēma liecība par notikušo. Pie Jātnieku māju drupām smagi ievainots gul tumšmatains rotas komandieris, kas še palicis, vedot bezbailīgā prettriecienā savus puišus. Trīs seržanti noturti tuvcīņā Mazbēru lauku grāvmalā pretim nolauztam kokam. Kādam instruktoram boļševiki izdūruši acis, bet pašu atstājuši dzīvu, un nelaimīgais pats izbeidzis savas ciešanas uz krievu durkļa smailes. Ciets nāves smaids rotājas viņa asinainajā sejā. Citi cīnītāji saārdīti līdz nepazīšanai. Tāda nu izskatās Kurzemes zeme, kuru klāj kritušo ķermeņi, ieroči un granātu uzvandītas kaudzes. Kurzemes zeme mirkst asinīs.

Arī artileristi piedzīvojuši briesmu pilnus brīžus, jo ienaidnieks vairākkārt apdraudējis viņu baterijas. Tā krieviem palaimējas kāds iebrukums artileristu vidū, bet Ernests Osis sapulcina ap sevi atlikušos kaŗavīrus un zibenīgā prettriecienā boļševikus atsit. Viņa drosmi un tēvzemes mīlestību nespēj salauzt ne krievu, ne amerikāņu sūtītie tanki, kas nu brālīgi kaŗo kopā. Redzot sarkanās zvaigznes uz amerikāņu šermaņa tipa tankiem, Osis rūgti nodomā:

„Ak, pasaule, cik tuvu tu jau esi bezdibeņa malai! Dievs vien to zina, bet varbūt reiz pienāks diena, kad arī jūs, amerikāņi, attapsities. Tad, kad šie paši amerikāņu sūtītie tanki šaus uz amerikāņu kaŗavīriem..."

Izcilu drosmi ar savu vadu pie Rumbām parāda virsniekvietnieks Apse, kas vairākkārt izlaužas no krievu ielenkuma. Šādās cīņās spēj pastāvēt tikai sikstais un neatlaidīgais raksturs, pārējiem jāiet bojā. Un Apse ir šāds siksts cīnītājs.

Krēslai sabiezējot pār Kurzemes cīņu laukiem, atkal ieaurojas ienaidnieka lielgabalu stobri, un drausmīgas eksplozijas drebina Rumbu atšķelsta punktu. Boļševiku baterijas novietotas Džūkstes mežmalās, un to granātas ārda ne vien ierakumus un bunkurus, bet arī kritušo rindas, kuŗas saguldītas kapteiņa Krasta komandpunkta priekšā, jo trūkst vīru, kas biedrus apraktu vai nogādātu uz aizmuguri. Baigā viesuluguns ilgst apmēram stundu, un kaut arī koncentrētajā ugunī zeme pat jau vairākkārt uzvandīta, aizstāvju pozicijās vēl tomēr jūt dzīvības zīmes.

Tad krievu artilērija apklust, un cauri izklīstošajai eksplozīju dūmakai nāk pirmā ienaidnieku ķēde, locīdamās kā raiba čūska, kas visa piesūkusies indes. Tās kreisajā spārnā sāk dukdināt krievu smagais ložmetējs, un talkā tam steidz piebiedroties patšautenes no starplauka. Bet aizstāvju „kaulu zāģi" vēl klusē.

Starplaukā jau dzirdama skrejošo uzbrucēju soļu dobjā dipoņa, un tumšā redz uzliesmojam viņu ieroču stobrus. Bet kā jau skrējienā mestas, lodes skrien vairāk zemē un gaisā, neskarot bruņcepures, kuŗām tās domātas.

Kapteiņa Krasta bataljona labajā spārnā jau sāk tarkšķēt leģionāru patšautenes, spīdošo ložu strūklām apgaismodamas kaujas lauku, bet kreisajā spārnā Mazbērzu drupu aizstāvji vēl joprojām klusē, it kā tur neviena vairs nebūtu. Leģionāri ciešas un sakož zobus, kaut arvien tuvāk nāk naidnieku ķēde, zibsnīdama šāvienugunis. Tie ir laigi brīži, taču jāiztur.

MONGOĻU DURKĻI PAJŪK UZ VISĀS PUSĒM

Boļševiki pienākuši jau 70 metru attālumā. Šāvienu uzliesmojumos zib viņu durkļi, aiz kuŗiem pavīd mongoļu platās sejas. Juzdams īsto brīdi beidzot pienākušu, leitnants Piterāns pacej galvu un sauc:

„Večī, ja nav Ziemassvētku, lai nav! — Pucējiet vaļā!"

Šiem vārdiem, kā sekojot burvja mājienam, pēkšņi vienbalsīgi atsaucas rotas patšautenes, bet kāds vīrs vēl nokliedz:

„Lai top! Nu tad svinēsim šonakt Ziemassvētkus nāves dejā ar raganām!..."

Leitnants Piterāns met uzbrucēju rindās rokas granātas — vienu pēc otras, un pārējie rotas vīri dara, cik spēj, lai apstādinātu boļševikus trieciena skrējienā. Mongoļu durkļi pajūk uz visām pusēm. Daļa uzbrucēju krīt, citi plok aiz mirēju augumiem, lēc granātu bedrēs vai, steigā atšaudīdamies, bēg. Bet tikai dažiem palaimējas izkļūt no ložu sprosta, kas uzbrucējus pārsteidzis kā spējš negaiss. Lielākā tiesa paliek starplaukā, gan vaidēdami un saukdami pēc sanitāriem, gan arī nevēlēdamies vairs nekā. Tā šis trieciens noplok kā vētras plosīta labības druva.

Uzbrukums leitnanta Piterāna sektorā ir atsists, bet Brikmaņa un Dardzāna rajonā vēl plosās pilnā sparā. Jātnieku mājas nu atkal ir ienaidnieka ielenktas. Gaisā uzšvirkst daudzkrāsainas raķetes, uzbrucēji kliedz, bet aizstāvji cīnās ar izmisuma sparu. Taču viņi nespēj atspiest krievu ķēdes, kas soli pa solim spiež leģionārus atpakaļ.

Virsleitnanta Brikmaņa 4. rota jau ielenkta no trim pusēm. Krituši jau daudzi instruktori un kareivji, kas tuvcīņā pretojušies līdz pēdējam. Lai izlauztu ceļu brīvībā, virsleitnants ar atlikušajiem vīriem metas prettriecienā. Un vēlreiz viņu priekšā limst boļševiki, ar visu savu pārspēku nespēdami atvairīt Brikmaņa kaujinieku brāzmaino spiedienu. Kaut tuvcīņa ir smaga, leģionāri tomēr izlaužas no ielenkuma.

Ap Mazbērzu māju gruvekļiem vēl neatlaidīgi turpinās ienaidnieka uzbrukumi, kaut arī Dardzāna vīri daļēji jau ielenkti...

Boļševiki savus kājnieku uzbrukumus vairākkārt pastiprinājuši ar tankiem, taču 1. artilerijas pulka 3. divizions līdz šim tos visus atvairījis. Un tad jau atkal sāk tuvoties jauni tērauda cietokšņi, kas, nikni šaudīdami, veļas uz latviešu baterijām. Artileristi strādā tik sparīgi, ka pār sejām tiem līst sviedri. Granāta aiz granātas lido uz boļševiku tankiem, spiežot tos turēties drošākā attālumā.

Kaprāļa Šiņķa lielgabala aizslēgs jau kļuvis karsts, bet stobra krāsa savēlusies kā bērza tāss. Kaprālis ātri aizsit masīvo aizslēgu, un jau nākošajā mirklī granāta aizlido pret tanku. Bet arī dižgabala apkalpes tuvumā uzskrien gaisā zemes stabs, un spēcīga eksplozija atsviež puišus sēdus. Cauri putekļiem un dūmiem Artūrs Šiņķis redz, kā dižkareivis Kalniņš saļimst ar šāviņu rokās. Taču nevienam nav laika iet biedram palīgā: vīri traucas pie lielgabala, lai dabūtu to agrākajā stāvoklī. Kūpošais tērauda stobrs gaida jaunu šāviņu, kādēļ Bērziņš tikai nopurina džinkstošo galvu un turpina ievainotā Kalniņa darbu.

Gaiss virpuļo, vaid un kauc simtiem granātu plosīts. Boļševiki par katru cenu grib salauzt aizstāvju pretestību, lai ietriektu savu kīli dziļumā. Viņu smagās baterijas grauj kā pērkona negaiss, bet aiz tankiem pret aizstāvjiem plūst boļševiku kājnieku rindas. Šī nepārredzamā uzbrucēja viļņa priekšā vēl cīnās leitnantu Dardzāna un Piterāna kaujinieki, kas vietām ielenkti, bet ar nesalaužamu sīkstumu vada savas patšautenes un met rokasgranātas vai arī streijā apkārt mašīnpistoļu kārtas.

Gāisā rūc krievu nakts lidmašīnas, apmētādamas ierakumus degbumbām un kapādamas tos fosforizētām lodēm, lai piespiestu aizstāvjus atkāpties. Bet priekšā tiem rūc tanki, aiz kuŗiem klaigā boļševiku kājnieki. Pa labi un pa kreisi atrodas baigā tukšuma josla, kamēr aizmugurē skan ievainoto vaidi un palīgā saucieni. Taču sadilušo roţu vīri nedomā atkāpties. Tie nolēmuši turēties līdz pēdējam, jo citādi ienaidnieka ielenkumā nonāktu sasvējo pulki. Vienīgais aizstāvju atbalsts ir 3. diviziona artileristi, kas sirdīgi apšauda tankus, kaut arī municijas krājumi izsīkst, bet pretinieki tumsā redzami tikai šāvienu uzliesmojumu brīžos.

(Turpinājums sekos).

Norunājis 127 stundas

Anglijā, Oldhamā, 25 gadus vecais īrs Kevins Sheehans pieprasījis atzīt viņu par pasaules rekordistu nepārtrauktā runāšanā. Viņš uzstādīja sev mērķi — nopļāpāt 127 stundas, ko arī gandrīz sasniedzis. Viņam tālu iepakaļ palicis iepriekšējais pasaules rekordists — kāds krievs, kuŗš nepārtraukti norunājis apaļas 26 stundas.

Pļāpātāja runas temats bijis — neiespējamās lietas pasaulē.

KĀDA SLAVENA SPIEGA TRAĢĒDIJA

Priekš dažiem mēnešiem Turcijā, Istambulā, kāds bij. miljonārs mēģināja noindēties ar gāzi. Šis vīrs bija Cicero, pēdējā pasaules kara vispopulārākais spiegs, kas, būdams Lielbritanijas sūtņa Turcijā kalpotājs, pārdeva Hitleram britu visslepenākos dokumentus. Ribentrops viņam par tiem samaksāja miljonus angļu mārciņās. Tikai vēlāk atklājās, ka angļu banknotes bija viltotas...

Kādu dienu Bonnas valdības ģenerālkonsulu Istambulā Dr. fon Kampenheveneru velti mēģina satikt kāds vīrs. Viņa vizītkartē ir Eliza Baznas vārds, un viņš piedāvā vāciem savus pakalpojumus spiegošanā. Elizs ir slavenais vācu spiegs Cicero. Apzinādamies, kādu skandālu izraisītu tagadējās vācu valdības sadarbošanās ar slaveno spiegu, ģenerālkonsuls apmeklētāju nemaz nepieņem, likdams sekretāram pateikt, ka Vācijas demokratiskā republika nav Hitlera valsts. Elizs, to dzirdēdams, eksplodē: jā, tāda esot Vācijas pateicība viņam, kas savu dzīvību riskējis tās interesēs. Dokumenti, ko viņš Vācijai piegādājis, bijuši īsti. Vienīgi no šiem dokumentiem Ribentrops dabūjis zināt, ko Staļins, Rūzvelts un Čerčils nolēmuši par Vāciju: — invāziju, sadali 4 okupācijas joslās un Berlīnes pārvaldi. Ko Vācija tam devusi pretim? Viltotu naudu. Ko viņš ar to lai iesākot? Viņš tagad esot lielā trūkumā. Vai tiešām ģenerālkonsulāts nevarot Vācijas valdības viņam samaksāto viltoto naudu iemainīt pret īstu? Konsulāta sekretāram ar mokām izdodas izvadīt pazīstamo spiegu, kas uzvarēts ar viņa paša ieročiem: ar krāpšanu.

VĀCIEŠI PIEŅEM CICERO NOTEIKUMUS

1943. g. 23. oktobra nakti taksometra šoferis pie vācu sūtniecības Ankarā durvīm izlaiž kādu vīru. Tas bija Cicero, kuŗš vēlējās satikt vācu sūtni Jenki, kas bija Ribentropa tuvs radinieks un vēstnieka fon Papena vietnieks. Priekš gadiem 6 Cicero bija kalpojis pie Jenkes un viņu pazina. Pēdējos gados Cicero bija kambarsulainis pie britu vēstnieka Sera Knačbula - Hugesena. Ar britu vēstnieku viņam bija pat tuvas attieksmes: no rītiem Cicero sūtni iepriecināja ar jaunākām tenkām un anekdotiem par Čerčilu, vakaros viņu ieaijāja ar italiešu serenādēm, kuŗas viņš lieliski prata dziedāt. Dziedot Cicero domāja, kā tikt pie lielas naudas. Viņš nopirka Leiku un iemācījās veikli fotografēt dokumentus. 25 sekundēs viņš viegli veica lapaspusi. Cicero šajā naktī satika vācu sūtni, kuŗš viņam piekomandēja vēstniecības atašeju Mojcišu, kas veselu pusgadu bija starpnieks šajā lielajā spiegošanas aferā. Cicero cena bija 10.000 mārciņu par 1 filmu. Par to viņš garantēja, ka katra filma būs īstena kopija no visslepenākiem britu dokumentiem. Cicero vāciem pateica skaidri acīs: „Jūs riskējat tikai naudu par pirmām pārbaudes filmām, es riskēju savu dzīvību. Ja jums mans piedāvājums nav pieņemams, varbūt tas interesēs jūsu kaimiņu!" Blakus vācu vēstniecībai atradās Padomju sūtniecība. 30. oktobrī vācieši paziņo Berlīnes atbildi: pieņemt Cicero noteikumus. Cicero par katru pakalpojumu saņem britu mārciņu žūksni. Nu viņš ir miljonārs. Viņš pārceļas uz Istambulu, ved tikpat greznu dzīvi, kādu agrākos gados vērojis pie saviem diplomātiskiem kungiem. Savus miljonus viņš glabā savā naudas skapī, par sievu un 4 bērniem maz interesējas, bet dzīves iepriecināšanai ņem par biedreni kādu daiļu grieķieti. Kopīgi ar to Cicero Buržas kūrvietā izplāno celt vismodernāko Turcijas viesnīcu Celik Palas. Kad modernai viesnīcai jau likti pamati, atklājas skandals: Cicero angļu mārciņas viltotas. Savus līdzšinējos maksājumus vācu spiegs bija kārtojis ar lietotām angļu banknotēm, kas bija bijušas īstas, bet atlikušās jaunās 20 un 50 mārciņu banknotes izrādījās viltotas. Ar tām viņam bija piebāzts ne tikai liels koferis, bet arī prāvais naudas skapis. Bet tā jau vairs nebija nauda. Vāci Cicero bija vēlāk maksājuši ar viltotām mārciņām, kas bija tik labi atdarinātas, ka pat bankas Londonā tās pieņēma par īstām, un, tikai salīdzinot Cicero jauno banknošu numurus ar britu vērtspapīru spiestuves izlaisto naudas zīmju iespiedlistēm, atklājās, ka Cicero naudai bija tikai viena kļūda — tā nebija iespiesta Bank of England uzdevumā. Briti nekavējoties paziņoja visas pasaules banšām viltotās naudas serijas numurus, kas nozīmēja galu Cicero sapņiem. Apkrāptie kreditori Cicero gan nenodeva policijai, bet, nodibinājuši sabiedrību, nobeidza Cicero iesākto viesnīcas celšanu; tā tagad ir visluksuriozākā Turcijā. Nabaga Cicero zaudēja skaisto mīļāko, savus autо, dārgos uzvalkus, un kā sagrauzts nabags atgriezās pie savas ģimenes.

UZTICĪBAS NELIETĪGA IZMANTOŠANA NEATMAKSĀJAS

Lai tiktu uz zaļa zara, Cicero naski rakstīja savas spiega atmiņas, bet dienu pirms meklēt izdevēju savai grāmatai, kādā turku avīzē parādījās rakstu serija par Cicero. Tās autors bija bij. vācu vēstniecības atašejs Mojciš, Cicero partneris spiegošanas akcijā. Mojciša darbu pat nopirka kāda filmu sabiedrība. Cicero atkal bija zaudētājs.

Bij. sūtnis Jenke, Ribentropa svainis, pie kuŗa bija kalpojis Cicero un kuŗš viņu ievirzīja spiegošanas darbā, Istambulā nu pārstāvēja vācu rūpniecību. Cicero kādu dienu aizsūtīja pie viņa savu meitu ar lūgumu pēc naudas pabalsta. Velti. Kad vēlāk Jenke noslīka Marmorjūrā, Cicero launi noteica: Dieva sods.

Tad Cicero izmēģināja laimi ar savu balsi. Lieli plakāti vēstīja par Elīza Bazna, baritona, koncertu. Bet Saray zāle bija pustukša. Kasē ienāca tikai 200 mārc., kamēr izdevumi pārsniedza 600 mārc., neieskaitot honorāru Cicero, bet to pašu vājo kasīti apķīlāja kāds tirgotājs, kuŗam Cicero bija palicis parādā 6000 mārciņu.

Cicero bēdīgā slava bija tik plaši pazīstama, ka kādu vakaru, kad viņš par tēriņu grenā restorānā maksāja ar angļu 10 mārciņu zīmi, viesmīlnieks to nodeva policijai, kas viņu arestējģa par viltotas naudas izplatīšanu. Kad Cicero nedēļām bija izsēdējies cietumā, pienāca atbilde no Londonas, ka tieši šī banknote tomēr bijusi īsta. Visi šie pārdzīvojumi slaveno spiegu bija tā sagrāvuši, ka nakti, kad sieva un bērni devās gulēt, viņš atgrieza gāzes krānus, lai darītu galu savai nožēlojamai dzīvei. Bet arī tas viņam neizdevās. Sitoties tālāk pa dzīvi, Cicero tomēr gūs vienu atziņu — uzticības nelietīga izmantošana galu galā tomēr nekad neatmaksājas.

K. Ksa.

Drēbnieks
J. Grīslis
188 Davenport Rd. Toronto
WA 3-5295
Agrāk: Rīgā, Berlīnē Stokholmā

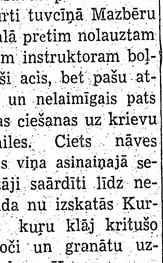

Okeana un lidojumu biļetes pērciet pie
D. DWORKIN & Co
Vienā no vecākajiem ceļojumu birojiem Toronto. Mēs runājam latviski.
525 Dundas St., W.
Tel. EM 4-9338, Toronto

PADOMI NAMAMĀTĒM

M. BALDUMA-KRONE

MALTAS GAĻAS ĒDIENI

Ja esat nodomājuši savā nedēļas ēdienu kartē paredzēt maltas gaļas ēdienus, tad arī šeit ir dažādība, ne tikai kotletes un viltotais zaķis.

Maltas gaļas ēdieniem varat izmantot dažādu dzīvnieku gaļu, gan svaigu, gan arī cepešu pārpalikumu.

VILTOTIE BALODĪŠI JEB KĀPOSTU VĪSTOKĻI

1 1/2—2 mārc. vērša gaļas, 1 sīpols, 2 šķēles baltmaizes, pipari, sāls, 1 lielāka kāposta galva, 1 ola, 100 gr. sviesta, 1 ēd. k. skāba krējuma, 1 ēd. k. tomātu biezeņa, buljons pēc vajadzības.

Gaļu pildījumam sagatavo kā gaļas bumbiņas.

Kāpostu noplaucē. Atdala atsevišķas lapas. Izgriež cietās daļas. Uz katras lapas liek maltās gaļas maisījumu, satin un pārsien ar diegu. Karstā sviestā apcep brūnus. Pārliek katliņā, pielej buljonu un sautē. Ja pirms gatavības pieliek tomātu biezeni, skābu krējumu un sautē līdz gatavībai.

MALTAS GAĻAS LODĪTES (BUMBIŅAS)

2 mārc. vērša gaļas, 2 šķēles baltmaizes, 1 sīpols, sāls, muskatrieksts, pipari, 1 ola un rīvmaize.

Gaļai atdala plēves un dzīslas, sagriež sīkākos gabalos un izmelj 2 reizes caur gaļas mašīnu, pieliek garšas vielas, olu un izmērcētu baltmaizi. Labi izmīca. Izveido nelielas apaļas lodītes, apviļā rīvmaizē, apcep karstos taukos, pārlej ar tomātu mērci un sautē gatavu. Galdā pasniedz ar kartupeļu biezeni.

ĀTRAIS SITENIS

1 1/2 mārc. maltas vērša gaļas, 1 sīpols, 50 gr. sviesta, 1 ēd. k. skāba krējuma, pipari, sāls.

Karstā sviestā sasautē sagriezto sīpolu, pieliek sāli, piparus un skābu krējumu. Savāra mērci un ieliek tajā malto gaļu. Vārot maisa, kamēr tā iegūst baltu krāsu.

KENIGSBERGAS KLOPSIS

1 1/2 - 2 mārc. maltas vērša gaļas, 1/2 mārc. maltas cūkas gaļas, 2—3 olas, 1 sīpols, 2 šķēles baltmaizes, sarīvēta citorna miza, 100 gr. sviesta.

Malto gaļu samaisa ar garšas vielām, sarīvētu sīpolu un sakultām olām. Pieliek pienā izmērcētu baltmaizi. Labi visu samaisa un izformē apaļas kotletes. Mērcei miltus sakarsē sviestā brūnus. Zardeles atbrīvo no asakām un sakapā, pieliek miltu maisījumam līdz ar 1/2 sarīvētu sīpolu, 1 tēj. k. kāperu, 1/2 tēj. k. sinepju, 1/2 ēd. k. etiķa, 2 ēd. k. baltvīna, piparus, 1/2 tēj. k. cukura. Visu krietni savāra. Ieliek sagatavotās kotletes un sautē aizvārkotā katlā gatavas. Pasniedz galdā ar novārītiem kartupeļiem.

VĀRĪTAS GAĻAS KOTLETES

Vārīta gaļa vai cepešu atliekas 1 1/2 mārc., 150 gr. svaiga speķa, 2 olas, sāls, muskatrieksts, 1 sīpols, 2 ēd. k. skāba krējuma. Rīvmaize, šauki vai sviests cepšanai pēc vajadzības.

Gaļu un speķi izmaļ divreiz caur gaļas mašīnu, pieliek 1 olu, krējumu, sarīvētu sīpolu un garšas vielas. Visu labi izmaisa. Izveido garenas kotletes, apviļā pussakultā olā un rīvmaizē. Cep karstos taukos gaiši brūnas. Klāt var dot ceptus kartupeļus, krējuma vai tomātu mērci un svaigus gurķu salātus.

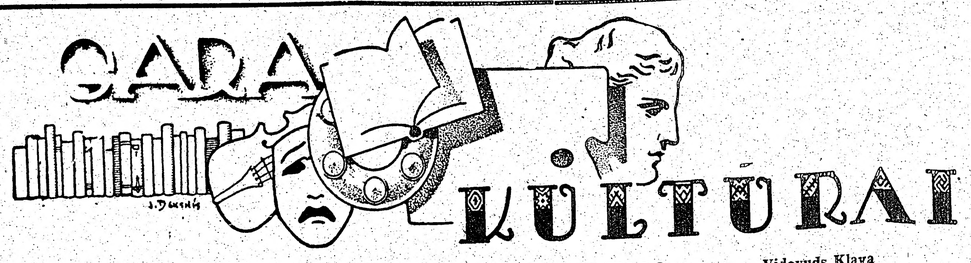

JA DIRIĢENTES ZIZLIS BŪTU SPRIGULIS...

DAINAS KORIS GATAVOJAS 5. GADA SVĒTKU KONCERTAM

Ja trimdā visas lietas, īpaši laika tecējumu, esam iemācījušies vērtēt ar citu mērauklu nekā to darījām kādreiz dzimtenē, tad nav brīnums, ka arī piecu gadu sprīdis mums ir izvērties par ceļa stabu, pie kura jāapstājas un kaut uz brīdi jāparaugās atpakaļ. Tā tas decembra pirmajās dienās būs arī ar pulciņu dziesmu draugu, kas varēs atskatīties uz pieciem latviešu dziesmai dāvinātiem gadiem. Tie būs Dainas koristi ar savu sprigano, nenogurstošo un rosīgo diriģenti Eriku Freimani priekšgalā, kas — nebūsim neko pārspīlējuši, ja tā teiksim — par visu vairāk pasaulē mīl savu kori. (Par personisko kopīpašumu ,kā viru un dēlu, saprotams, nerunāsim). Bet mēs arī zinām, ka tad, ja kaut ko ļoti mīl, tad tas bieži sagādā arī ciešanas, parasti divpusīgas, un tā arī diriģentes dedzīgais temperaments, latviešu dziesmai kalpojot, ne vienu reizi vien ir radījis īssavienojumus kā oktāvās, tā pustoņos, dūrā un molā, turpat savas saimes vidū, bet tas galu galā izrādījies tikai uz labu, labi arī beidzies, un ar saprātēju sirdi tiek piemiņēts. Jo visam pāri jau stāv patiesība un īsta ticība kalpošana savai lietai — un tas ir ļoti daudz.

Novembra nogalē, gatavojoties jubilejas koncertam, koristi strādā aizrautīgi un pašaizliedzīgi, un, ja diriģentes zizlis būtu sprigulis, viņa droši vien varētu atskatīties uz simtiem akru lielu nokultu rudzu druvu. Bet dzīvē nu reiz tā ir, ka daudzi darbi, par kuriem visvairāk liets sviedru, nekur taustāmi nav parādāmi, un tā arī par Dainas koŗa un diriģentes Erikas Freimanes piecu gadu veikumu var dot skaitļos sausu atskaiti, bet — ausīs un sirdī tveramu dziesmotu gaviļu prieku, ko katrs varēs novērtēt koncertā.

Bet arī „sausā statistika" var būt interesanta — un šoreiz tā ir tāda: pirmkārt, koris nav nekādu veču vai vecenu biedrība, bet ar pilnām tiesībām var nest zobgaļu piešķirto titulu — „Precību birojs Daina", jo korī, kuŗā pašlaik ir ap 60 dziedātāju, ir 14 dāmas un 9 kungi (turieties!), kam vēl nav 30 gadu, 8 dāmas un 7 kungi līdz 35 gadiem, 5 dāmas un 5 kungi līdz 40 gadiem un tikai ap desmit dziedoņu, kas ir ap pusmūžu. Bez tam izrādās, ka nestabilākā grupa korī ir soprāni, pēc kuriem ļoti raud diriģente, bet, starp mums runājot, tas laikam ir tādēļ, ka kungu ir mazākumā, un daiļo balsu īpašnieces klejo apkārt, meklēdamas kori, kur brašo puišu ir vairāk. Izrādās, ka koŗa piecos pastāvēšanas gados tanī dziedājuši pavisam 64 soprāni, 32 alti, 36 tenori un 36 basi, pavisam kopā tātad 168 dziedātāji, kas dziedot šais gados pavadījuši, aptuveni rēķinot, 850 stundas! (Šais stundās, saprotams, nav ierēķinātas tās, kas aizvadītas šad tad balsu privātai saliedēšanai, pirms vai pēc koncertiem...). Rezultātā koris līdz šim dziedājis jau 7 patstāvīgos koncertos, 2 koŗa jauktos sarīkojumos, 31 reizi dažādos organizāciju sarīkojumos, 21 reizi baznīcās un 16 reizes cittautiešu sarīkojumos, kā piem., Kanadas nacionālajā izstādē ,kanadiešu baznīcās, ABN sarīkojumos, dažādu nāciju festivālos u. t. t.

Šai gadā koris uzstājies vismazāk, jo visi spēki tiek taupīti lielajam 5 gadu jubilejas koncertam, kas solās izvērsties par krāšņu un iezīmīgu notikumu mūsu daudzo sarīkojumu burzmā. Un kā gan ne — strādāts ir daudz, strādāts ar mīlestību, šo mīlestību atdodot latviešu dziesmai. Un tas ir ar lielu nozīmi, jo svešu tautu dziesmas mēs varam allaž klausīties svešu un varenu koŗu izpildījumā, kam garš mūžs, daudz līdzekļu, balsu rezervju un tradiciju, bet tādēļ, ka Dainas korim jāstrādā trimdas pieticībā, tā darbs vērtējams vēl jo augstāk. Par to lai paldies koristiem un diriģentei.

I. V.

UZSKATES TABULAS SKOLĀM

Tuvākās dienās latviešu skolas Kanadā un ASV varēs saņemt 3 jaunas uzskates tabulas. Visi skolotāji un vecāki zina, cik lielas grūtības ir bērniem noskaidrot tādus jēdzienus, kuŗiem šinī zemē nav paraugu; piem.: zedeņu žogs, piesta, ķērne, spīļu arkls u. c. Ir daudz vārdu, kuŗus nesaprotot, nevar izprast tautasdziesmas, pasakas, latviešu daiļliterātūru. Ar stāstīšanu vien nepietiek, ir arī jāparāda. Bez uzskates līdzekļiem nav iedomājams sekmīgs skolas darbs.

Ar vislielāko prieku apsveicam ALA's Kultūras biroja klajā laistās 3 uzskates tabulas. Tabulas sastādījis ALA's Izglītības sekcijas vadītājs, piedzīvojušais paidagogs Mārtiņš Celms. Zīmējumus izgatavojis etnogrāfiskos jautājumos kompetentais mākslinieks Vilis Krūmiņš.

1. tabulā redzama latviešu senā dzīvojamā māja; 2. tabulā — latviešu mājas ēku un lauku kopskats; 3. tabulā — rija un pirts. Katra tabula zīmēta kā aina ar laudīm ikdienas darbā. Sīkākie priekšmeti parādīti vēl atsevišķi tabulu apakšmalā. bet dzīvojamā māja, rija un pirts redzama arī no iekšpuses. Ne vien attēlotie priekšmeti, skaitā apmēram 130, bet pats zīmējuma veids pauž dziļu latvisku uztveri. Tā nepārprotami ir latviešu sēta un lauki.

Tabulas iespiestas Kanadā. Iespiedums ir nevainojams, izceļot asumu sīkdaļās, kā arī sniedzot labu ēnojumu. Tabulu lielums ir 58 reiz 84 cm; iespiestas uz audekla pastiprināta papīra (karšu materiāls), kas nodrošina lielu izturību. Augšmalā un apakšmalā ir metallīkstītes ar 2 cilpiņām pie augšējās tabulu uzkarināšanai. Viss komplekts (3 tabulas) ievietots papes cilindrī, kas tās pasargā no bojājumiem, pārsūtot un uzglabājot.

Uzskates tabulas Kanadā var pasūtināt LNAK Mācības līdzekļu apgādā, c/o Mr. Br. Kikuts, 16 Gregory Street, Brampton, Ont. Pasūtināt var tikai pilnu komplektu, iemaksājot $10.00, ieskaitot pasta izdevumus. Tabulas ir nepieciešamas ikvienai skolai, lielākajām skolām pat vairākas, lai tās būtu izmantojamas visās klasēs, ja vajadzīgs, vienā laikā. Sagaidām, ka vecāki un sabiedrība, it sevišķi organizācijas. nāks skolām talkā, lai visdrīzākā laikā tās varētu tabulas iegādāties. To svētību gūs jaunā audze no gada uz gadu. Ieteicams tabulas iegādāties arī draudzēm svētdienas skolām, un apmierināta būs arī ikviena atsevišķa ģimene, kuŗa sagādās saviem bērniem iespēju skatīt latvisko pasauli.

J. Mežaks,
LNAK Skolu daļas vaditājs.

Paplašināts mākslas salons Toronto

Gleznotājs Jānis Tīdemanis savu mākslas galeriju 179a Danforth Ave, pēdējā laikā paplašinājis ne tikai ar daudz jauniem vasaras un rudens sezonā paveiktiem darbiem, bet arī ar interesantiem keramikas izstrādājumiem no Austrijas, kas labi piemēroti kā dāvanām, tā personīgiem kollekcionāriem. Bez tām pie gleznu galerijas iekārtots arī grāmatu galds, kur var iegādāties visus jaunākos latviešu izdevumus.

Interesantais gleznu un mākslas priekšmetu salons pelna, ka tanī iegriežas katrs torontietis — arī svētdienās.

Videvuds Kļava

CILTS ĢĒRBONIS

Bite, kas dzeļot mirst,
izpērkot naidu ar nāvi,
tīrā un spārnotā dzeloņa
putns,
mums ģērboņī zīmēts.

Bet ciņā mēs sūtām skudras,
sīkās brūnaļas, tekātājas,
lūžņu un saslauku ložņas,
kas atrod ikvienu plaisu
un atstāj visur
savu skābeno indi.

Kad noguršas
tās vakaros atgriežas savos pūžņos,
visur paliek sūrstošas miesas,
ko tumsā paslepen kasīt un laizīt.

Bet rītā
mēs atkal sauksim skudras,
tās līdīs no pūžņiem,
sīkās, brūnās tekules, ložņas,
ar savu skābo indi.

Mūsu skudrskābes naids
ir no mūsu skudrkāju milestības.
Mēs, — skudru cilts
ar ģērboņa biti!

LPB KANADAS KOPA GATAVOJAS PRESES BALLEI

Noslēdzoties Kultūras dienām Kanadā, arī LPB Kanadas kopas valde bija sānākusi vienkopus, lai pārskatītu pēdējā laika darbu. Diemžēl nācās konstatēt, ka gadskārtējais rakstnieku vakars beidzies ar iztrūkumu, bet to Kanadas preses darbinieki cer atgūt tradicionālajā Preses ballē, kas notiks 21. janvārī. Gatavojoties šim sarīkojumam, ir domāts arī par laikraksta „Preses pīles" izdošanu, kuŗas red. kollēģijā darbosies M. Čulītis, K. Sidars, V. Upeslācis un I. Vīksna.

5. decembrī kopa rīkos literāru diskusiju vakaru par K. Raudives romānu Neredzamā gaisma, kur sirsnīgi aicināti Lāpas literārā pudura dalībnieki, tāpat latviešu ģimnazijas un tautas augstskolas audzēkņi.

Nepatīkamu disonanci darbā ienesušas apgāda Latvju grāmata īpašnieka Ed. Dobeļa kopas vārdā nepamatoti izplatītās veikalnieciska rakstura vēstules, kas skar apgādu „Astru" un Ed. Dobeļa personiskos darījumus, kādēļ kopas valde bija spiesta oficiāli aizrādīt par šādu Ed. Dobeļa rīcību.

Ziņojumu par LPB pr. O. Liepiņa nodomu izdot jaunu avīzi Kanadas kopa pieņēma zināšanai.

NIKLĀVA STRUNKES DARBNĪCĀ

SIRMAIS JUBILĀRS SAPŅO PAR ITALIJAS SAULI

VĒSTULE NO STOKHOLMAS

Atverot Strunkes dzīvokļa durvis Aspudenā, vienā no latviešu visvairāk apdzīvotajām Stokholmas priekšpilsētas daļām, pats pirmais iespaids ir, ka ieejat intimā, bet pārbagātā mākslas salonā: pilnas sienas gleznām, koridoru un virtuvi ieskaitot (zviedru virtuves ar savu tīrību un mājību to labi ļauj), un kur tad Strunkes senā kaislība — krāt vispirms māla pīlītes, kuŗu viņam tagad jau 80 eksemplāru (baltiešu un skandināvu), un tad visus iespējamos visdažādāko tautu tautas mākslas priekšmetus, kuŗiem atkal pilni visi galdi, palodzes, sienas, plaukti; un virtuvē goda vietā vecā vara trauki.

Kas Strunki pazīst kopš jaunības dienām, tie zina, ka tajā laikā viņš bija kaislīgi nodevies latviešu mītoloģijai, folklorai, dainu studijām. Un bieži, ļoti bieži Strunke atkal pazuda no Rīgas, kas nozīmēja, ka viņš devies kādā ārzemju studiju ceļojumā, vispirms jau uz Italiju, kuŗu Strunke vienmēr vēl godina par savu mākslas dzimteni, kurp viņš labprāt dodas pie saviem mākslinieciskās radīšanas draugiem — priekšrenesansistiem. Tā viņš ir sevī, ja tā varētu teikt, kopā saaudzējis romānu mākslas un latviešu nacionālo tradiciju garu vienā, savā „strunkiskā" pasaules skatīšanā, uz kuŗas pamata tad viņš arī iesāka savas gleznotāja gaitas.

Bet Strunke neaug un neattīstās lēcieniem, viņš izaug lēnām, organiski, un viegli saskatīt Strunkes radīšanas posmus.

Viņa saaugšanu ar savu tautu visspilgtāk izsaka viņa darbošanās trimdas gados, kuŗus viņš vada Stokholmā. Nokļuvis trimdā, viņš vispirms apņēmās dokumentēt latviešu tautas traģēdiju, kas sākās 1939. gadā, kad bolševiki piespieda mazās Baltijas valstis, lielo draugu pamestas, laist savā zemē krievu iekarotāju masu. Ar to viņš uzņēmies to pašu uzdevumu, ko latviešu strēlnieku laikos veica Strunkes laika biedrs un draugs — Jāzeps Grosvalds, kuŗa strēlnieku tēlojumi paliek latviešu tautai kā mūžīgs laikmeta dokuments. Tāpat Strunke Stokholmā gleznoja savu ievērojamo, mākslinieciskās kvalitātes ziņā brīnišķīgo ciklu — „Dievs, Tava zeme deg!" Kā tematikas, tā pavisam īpatnējā, vienreizējā krāsu zieda ziņā šis cikls liek pie tā apstāties ikkatram svešiniekam, nerunājot nemaz par latvieti.

Šo posmu Strunke atkal ir noslēdzis, lai ietu jaunos meklējumos, kur nu viņš ir vairs tikai tīrs mākslinieks, kas meklē jaunas krāsas, jaunas kompozicionālās idejas. Un paši pēdējie Strunkes darbi (Dante, pašportrets ar Pjerro u. c.) liecina, ka arī šo problēmu Strunke ir atrisinājis ar lielām sekmēm, panākdams pārliecinošu skaidrību savā faktūrā.

Ja Strunkem patīk sākt parādīt savas darba rezultātu — un to viņš labprāt dara, ja vien nomana īstu un patiesu interesi — tad ir jāapbrīno Strunkes cītība un darba prieks. Studiju mapes, guaša, ogles, akvareļa, sēpijas zīmējumi u. c. veida darbi, bet sevišķi viņa nobeigtās eļļas gleznas, ir vesela bagātība, kuŗas izvietošanai, lai to visu ikkatrs varētu redzēt, būtu vajadzīgas mūzeja telpas.

Eļļas gleznu klāsts ir ļoti ievērojams, un viņš ir viens no tiem māksliniekiem, kas ļoti nelabprāt šķiras no saviem darbiem. Tad vesela rinda pabeigtu darbu, no kuŗiem varētu iznākt vairākas lieliskas mapes, piemēram, 90 Vizbijas darbi, kas pārliecinātu katru zviedru mākslas apgādu, ja šo apgādu vadītāji tiktu pie iespējas Strunkes Vizbijas mapē ieskatīties. Un mape par Kastaņolu, kurp Strunke devās studiju nolūkā sakarā ar viņam uzticēto Raiņa kopoto rakstu trimdas izdevuma illustrēšanu. Tālāk Stokholmas slavenā Skansena studijas. Strunke pats saka, ka redzētais Skansenā viņam bijis vesels atklājums, attiecībā uz senceltniecības elementiem, kādus viņš Skansenā atradis, tos salīdzinot ar Latvijas senceltniecības piemineklīem. Šo studiju rezultātus varam jau skatīt dažās Strunkes grāmatu illustrācijās (Annas Brigaderes rakstu izdevumā). Tāpat Dānijas, pašas Stokholmas, Zviedrijas šēru un kalnu studijas utt. Daba Strunkem ir neizsmeļams studiju objekts, un šo studiju kaislība dokumentēta zīmējumos, kas iesniedzās dažos simtos. Bet kad Strunke sēstas pie savas stājteku gleznieciības, tad dabas nejaušos elementus viņš apzināti atstāj un rada savu — Niklāva Strunkes — mākslas pasauli. Un viņa darbnīca ir varens pierādījums tam, ka tas krāsu zieda uzlikšanas veids, kādu redzam Strunkes darbos, nav ne ar ko citu ne līdzināms, ne identificējams, tur neredzam arī nekādus „virzienus" vai „skolas", vai -ismus: tas ir Niklāvs Strnnke — viens vienīgs, vienreizējs, neatkārtojams, pats, suverēns. Un tāds viņš paliks latviešu mākslas vēsturē.

Sešdesmit gadi nav tālu vēl nekādi „posta gādi" no garīgās radīšanas viedokļa, sevišķi vēl ievērojot Strunkes vitālo spēku un garīgo dzīvīgumu. Tādēļ vēl no viņa sagaidīsim daudz, un katrs nākošās Strunkes radīšanas cēliens būs skaidrāks, atraisītāks no meklējumu elementiem un no jaunības laika cīniņiem par mākslas patiesību. Un šajā cīņā Strunke ir viens no nepārprotamiem uzvarētājiem.

A. V.

Gleznas par 50 cent.

Nodibināta Strunkes mākslas komiteja

Sakarā ar gleznotāja Niklāva Strunkes 60 mūža un 40 mākslas gaitās pavadītiem gadiem, viņa draugi un cienītāji Stokholmā nodibināja komiteju ,lai mūsu izcilo mākslinieku šajā sakarībā apsveiktu un godinātu.

Komiteja sastādījusies no sekojošām personām: prof. Fr. Baloža kundze, Dr. Valdis Ģinters, redaktors Jānis Kārkliņš, arhitekts Roberts Lagzdiņš, dzejniece Veronika Strēlerte, prof. Arvīds Švābe un ģenerālis Verners Tepfers.

Tā kā gleznotāja Niklāva Strunkes mūža gadu mija sakrīt ar trimdā pavadītiem 10 gadiem, mākslinieks nodod šīs komitejas rīcībā latviešu mākslas propagandas nolūkā četras izcilas liela formāta eļļas gleznas ar Latvijas skatiem (Dievs, Tava zeme deg!, Krāslavas tirgus laukums, Rudzu kulšana un Lauku virtuve) un vairākus akvarejus. Šie darbi izstādēs kā Latvijā, tā Zviedrijā, ir guvuši izcilu ievērību un atzinību.

Lai gleznotājam trimdā varētu sagādāt zināmu materiālu atbalstu un sniegt viņam ierosinājumu tālāk am darbam, komiteja ir nodomājusi dot iespēju latviešu bērnu saimei — kā Eiropā tā viņpus okeana — minētos darbus iegūt savā īpašumā. Šajā nolūkā komiteja izlaiž dalību zīmes, ar kuŗām laimestu veidā dalību zīmju īpašnieki varēs šos darbus iegūt. Šī akcija uzskatāma kā latviešu mākslas propaganda, ar ko latviešu trimdiniekam dota iespēja ar nelielu daiļbas maksu tikt pie vērtīgiem latviskās mākslas darbiem.

Dalības zīmju cena nolikta zema: Zviedrijā Kr. 21.-, ASV un Kanadā 50 centi, pārējās zemēs pēc attiecīgo valstu valūtas kursa.

Šī akcija noslēgsies samērā īsā laikā — 1955. gada marta mēnesī.

Komiteja tic un paļaujas uz latviešu trimdas saimes atsaucību šādam pasākumam, kuŗa nolūks ir pašķirt ceļu latviešu māksliniekam darbam ar nepieciešamo materiālo atbalstu un reizē ar to ar savu ārtavu iegūt izcilus latvju mākslas darbus.

ŽURNĀLA JUNDA

5. numuru, 1943. g., laipni lūdz aizdot Velta Toma. Adresēt Latvija Amerikā kantorī, 123 Huron St., Toronto, Ont.

MĒĢINA DZĪVOT

(5. turpinājums).

Pašu pirmo sagrāba īstas, tīras latvietības sludinātāju Ernestu Brastiņu agrā jūlija rītā 1940. Savas latviskās sirds dedzes skubināts, viņš nebija varējis klusēt arī pret svešajiem iebrucējiem.

Latvieši saņēma vienu belzienu pēc otra pa savām neko nenojautušajām galvām. Viņi jutās kā Antiņš pēc tam, kad viņam nocirsts pirksts ar Saulcerītes gredzenu. Tagad lieta negrozījās ap pirkstu vien, bet ap galvu, ap visas tautas galvu. Iebrucēji rīkojās sākumā lēni, mērķtiecīgi. Papriekš viņi nocirta apzinīgās galvas, kas tautai zināja teika patiesību. Pēcāk bija viegli būs grozāmas, ja vajadzīgs, nocērtamas pārējās.

Ar pirmo dienu ļaudis sāka maskēties it kā pēc pavēles: pie krūtīm piesprauda mazas sarkanas lupatiņas, laipna sveiciena vietā pacēla dūri, jo dūre bija iebrucēju varmācības zīmols. Padruknais dzejnieks Alfonss Francis, kas bija sarakstījis „kollektīva" stāstus Darva, Šoseja, kā apmāts klīda pa Rīgas ielām, apturēja paziņas, patērzēja, ātri, drūmi atkal atvadījās, kad ieraudzījā milici vai sarkanarmieti. Viņa vienkāršais prāts neapjēdza to, kāpēc kādreizējais šacha partneris Arvīds Grigulis novērsās, būdams tagad iebrucēju varas suminātājs, kāpēc šis bagātā saimnieka dēls bija tagad cieņā, bet viņš — kalpa dēls — vajāts. Taču maskēšanas nelīdzēja, kādu nakti Alfonsu izcēla no gultas, apcietināja; aizveda.

Pirms vēlēšanām komūnisti rīkoja gājienus pa ielām, lika ļaudīm izbrēkt dažādus saukļus, rakstīja tos lieliem, briesmīgiem burtiem uz plakātiem, kas stiepās šķērsu pāri visam gājienam. Čekistu priekšnieks Višinskis, ar plašām pilnvarām atsūtīts nožņaugt Latviju, stāvēja uz balkona, noskatīdamies uz plūstošo ļaužu upi. Kad atskanēja bļāvieni ar raksturīgo rīkles skaņu: „Pievienot Latviju Padomju Savienībai," tad viņš, pagriezies pret pīkstošo Kirchenšteinu, citām lellēm, teica dzirdami: „Ko tie muļķi gan iedomājas!" Taču jautājums politbirojā bija sen izšķirts, vajadzēja tikai formāli ievēlēt komūnistu partijas saeimu, kas tad uz pavēli vienbalsīgi lems iestāšanos vergu valstī. Līdz galējām robežām nežēlīgais, bezjūtīgais virsčekists sila ļaunā priekā, acīs zalgoja nicināšana pret šo pūli, kas smilkstēdams atdeva savu brīvību, savus dārgumus, savu dvēseli, rāpodams varas priekšā. Komisārs jau galvā lēsa, cik simtus tūkstošus vergu raktuvēm, kanāļu celtnēm, zelta skalotavām Kolimā dos šī mazā latvju tauta, cik tūkstoši, ar atplēsiem nagiem, izgrieztiem locekļiem, būs jānobeidz ar šāvienu pakausī. O, viņš atminējās savas spīdošās karjēras sākumus, kad viņš kā virsprokurors lika spīdzināt, apsūdzēja veços komūnistus Zinovjevu, Rikovu, Buchārinu. Pa deviņdesmit stundām no vietas, bez atpūtas, bez pārtraukuma, bez miera, bez atlaišanas tos kverkšķināja izmeklēti čekas speciālisi, kamēr tie atzinās visos noziegumos, kādus no tiem prasīja, tiesāja sevi vēl niknāk, vēl ļaunāk nekā pats apsūdzētājs ar visu savu prāta indīgumu to būtu spējis. Starp tiem bija arī latvieši: ģenerāļi Alksnis, Eidemanis, Jānis Bērziņš, komisārs Rudzutaks. Kritiķis Knoriņš, kas priekš Pirmā pasaules kara rakstīja atzinīgi par pilsētas dzeju latviešu rakstniecībā, nesalūza pat spīdzināšanā, bet bija nošaujams tāpat līdz ar citiem saviem sīkstajiem tautiešiem.

Tagad viņš, Andrejs Januarevičs, poļa dēls, stāvēja šeit Rīgas namā, valdīdams nevis pār mazu sazvērnieku grupu, bet pār veselu tautu, ko viņš varēja spīdzināt, iznīcināt, aizvest verdzībā pēc patikas. Visi šie ļaudis, kas tur lejā vientiesīgi kliedza, bļāva, saukdami to, kas viņiem pavēlēts, bija viņam pakļauti. Viņa domas lidoja tālu uz priekšu. Vai drīz tā viņam nebūs pakļauti arī lepnie vācieši, smalkie franči? Vai Āzijas miljoni neplūdīs tāpat viņam garām, dzeltenie ķīnieši, mazie šķībacainie japāņi, vieglie indieši, kā plūda tagad šīs mazās tautas tūkstoši? Vēl slepenāks, dziļāk nospiests, bet dzīvs nodoms ausa: stāvēt lielās Aizjūras republikas Amerikas Savienoto Valstu Baltajā Namā Vašingtonā, ar vienu spalvas vilcienu atņemt plutokratiem namus, fabrikas, automobiļus, ledusskapjus, banku kontus, padarīt turienes tautu tikpat nabagu, kādi bija tie zemnieki, strādnieki, kas tagad jau divdesmit gadu Krievijā vilka savu nenocelamo jūgu vergu kolchozos, vergu rūpnīcās, vergu nometnēs. Kā neviens cilvēks nedrīkstēja būt bagātāks par otru, tā arī neviena valsts nedrīkstēja pārspēt turībā citas. Tie bija pārāk tāli vēlējumi. Viņš bija sauss lēsējs, juridisks burta kalps. Tiesiski viņam vajadzēja tagad ievadīt Latviju „brālīgo padomju republiku saimē." Viņš atstāja balkonu, ļaudams sadzītajiem ļaudīm izrakoties, iegāja nama dziļākajās telpās, kur jau bija sapulcējušies izsauktie leļļu lēkuļi ministru kabineta jeb „pagaidu valdības" sastādīšanai. Starp tiem redzēja glumo lubu romānu sacerētāju Vili Lāci, pīkstošo izkaltušo vitaminprofesoru Kirchenšteinu, ko viņa pilsoniskie draugi sauca par Ķirķi, eleganto filmu varoņa parodiju Pēteri Blau. Priekšnieks bija klāt. Sēdi varēja sākt.

2.

Rūsanu meitas, ģimnaziste Zelma, tramvajniece Klitija, dzīvoja, mēģināja piemēroties iebrucēju varas prasībām. Zelma rudeni atsāka savu mācīšanos ģimnazijā, kur vairs neredzēja dažu iemīļotu skolotāju, kas bija pārcelti vai atlaisti. Taču skolas biedrenes lielāku tiesu bija tās pašas, gaiteņos varēja satikt no blakus klasēm tos pašus zēnus, kas jau iepriekšējā gadā bija valdzinājuši meiteņu acis. Starpbrīžos valdīja tas pats troksnis, trači, kas līksmi atdzīvina telpas, kur kopā nebēdnīgi jaunieši. Tomēr bija notikušas arī pārmaiņas. Klasē ienāca vēl neredzēts skolotājs, kas gan maz pēc skolotāja izskatījās. Ārēji viņš bija diezgan noplucis: mugurā savāzts krievu krekls, līdz pazodei aizpogāts, kājās auklu zābaki ar tajos iemauktām melnām biksēm. Sejā spalviņām ietvertās acis sarunājoties nekad neskatījās tieši virsū, taču glūnēdamas šķita redzam visu, novērojam katru skolnieces kustību, vaibstu, pasmaidu. Viņš nostājās stīvi kā stabs uz katedras, kamēr skolas priekšnieks īsā uzrunā paskaidroja, ka nākušas lielas pārgrozības, agrākā vara izbeigusies, jaunās prasības daudziem no mums nezināmas. Te nu būšot ģimnazijas politiskais audzinātājs b. Urbucēns, kas mācīšot kā īpašu priekšmetu lielinieku partijas vēstures kursu. Uz viņa stundām katrā ziņā jāierodas. Kas to nedarīs, tas nevarēs mācīties ģimnazijā. Pēc tam priekšnieks aizgāja, bet biedrs Urbucēns sāka runāt ar sapulcu teicēja vaigstiem, bieži pīdamies teikumos. Aptrūkstot latviskiem vārdiem, viņš lietoja krieviskus, ko skolnieces nesaprata. Kādas desmit reizes viņš pieminēja Ļeņinu, kādas divdesmit reizes Staļinu. Tie esot teikuši patiesību. Tie esot cilvēces labdari. Staļins bez tam vēl tēvs, skolotājs, lielais vadonis, saule. No krieviskajiem vārdiem skolnieces vispirms iegaumēja bieži atkārtoto: „smena" (maiņa) „Smena" vajadzīga esot visur, vecais skābums izmežams no skolas līdz ar skolotājiem, kas neprot piemēroties jaunajiem laikiem. Skolnieces ar šo pirmo stundu radīja jaunajam pasniedzējam palamu. „Smena nāk!" drīz skanēja sauciens pa gaiteņiem, iespiezdamies visās šķirbās.

(Turpinājums sekos).

KULTŪRAS APSKATS

Profesora Luda Bērziņa godināšanas vakars ar Birutas Serikēvičas referātu par L. Bērziņa dzīvi un darbu un mācītāja A. Lūša priekšlasījumu par viņa dzeju notiks svētdien, 28. novembrī Centr. YMCA's sarīkojumu zālē, 40 College St., sākums plkst. 5.30 pp. Programmas izpildīšanā, cik pagaidām zināms, savu piedalīšanos apsolījuši Lāpas biedri, Latviešu ģimnazijas un pamatskolas audzēkņi.

Pašlaik Toronto, tā sauktajā Memorial House telpās 415 Jarvis St. notiek vācu gleznotājas Ilzes Johnas gleznu izstāde. Māksliniece ir vācu tautības un strādā par sekretāri Luterāņu pasaules federācijas palīdzības birojā. Biroju, kā zināms vada latviete J. Scott Pauley. Māksliniece beigusi Berlīnes akadēmiju, papildinājusies Vīnē, Prāgā, Bazelē un Parīzē un Minchenē. Pēc ierašanās Kanadā I. Johna apceļojusi Kanadu, kur radušies daudzi jauni darbi. Galveno vērību viņa piešķir portrētu gleznošanai. Gleznotāja izstādījusi pavisam 23 gleznas un zīmējumus. Mākslinieces vecvecētēvs bijis pazīstams Bādenes valstsvīrs un tās satversmes autors.

7. novembrī DV telpās pulciņš Lāpas biedru bija sanākuši, lai noklausītos rakstnieces Angelikas Gailītes referātu: „Jaunais un vecais dabā, cilvēku sabiedrībā un mākslā." Referāts bija ļoti interesants un tam sekoja arī spraigas debates. Jaunatne pateicās rakstniecei ar ziedu veltēm.

Toronto latviešu jaunatnes pulciņam referātus apsolījuši arī Mariss Vētra un Ingrida Viksna. Lāpas biedri bez saviem iekšējiem literāriem pārrunu vakariem ir sākuši kopēji apmeklēt arī citus latviešu sarīkojumus. Tuvākā nākotnē Lāpa organizēti nodomājusi apmeklēt Lilijas Štengeles deklamāciju vakaru un ASV latviešu teātra viesizrādi Ītona auditorijā.

Rodēsijā, 1956. gadā būs gatava jauna universitāte, kuŗā mācīsies kopā kā baltie, tā melnie studenti. Karaliene māte jau pagājušā gadā iemūrēja universitātes celtnē pamatakmeni, un darbi rit sekmīgi uz priekšu.

Universitātē uzņems ap 4000 studentu, un pie tās būs ap 450 akru liela zemes platība.

Melnie ar baltiem varēs satikties bez kādiem ierobežojumiem. Par rases atšķirību liecinās vienīgi zāļu laukums, kuŗš šķirs melno un balto dzīvojamās telpas.

Bruno Šurins

REAL ESTATE BROKER
Active Member of Toronto Real Estate Board
PIRMAIS LATVIEŠU NEKUSTAMO ĪPAŠUMU BIROJS KANADĀ

PĒRKOT: PIEDĀVĀJAM PLAŠĀ IZVĒLĒ MĀJAS, VEIKALUS, FARMAS UTT.
PĀRDODOT: 20 LABĀKIE AĢENTI JŪSU RICIBĀ
FARMAS: ORANGEVILLĒ, SHELLBOURNĀ UN DUNDALKAS APKĀRTNĒ
AIZDEVUMU SAGĀDE: LĪDZ $2.500 PAR 3% GADĀ

PĀRSTĀVJI FARMU LIETĀS
VALTERS GOBA. Tel. 94J13 Dundalk
NICK. BORISS, R.R.3. Waldemar, Ont.

GALVENAIS BIROJS OL 7561
1318 BLOOR St. W. Toronto. Birojs atvērts no pl. 10-10
Pārbaudiet mūsu pārdodamo namu sarakstu

SWANSEA 5 istabu atsevišķa ķieģeļu māja (bungalow) ar piebūvētu garāžu, pilna cena $12.500, mēneša maksājumi $70.00.

BROADVIEW ziemeļos no Gerrard 8 istabu ķieģeļu māja, $3.500 iemaksa, pilna cena $14.500.

ST. CLAIR — MT. PLEASANT 6 istabu atsevišķa ķieģeļu māja, jauna ūdens-eļļas apkure, iemaksa $3.500.

IEMAKSA $7.000, atlikums uz vienu atklātu obligāciju, 7 istabu atsevišķa ķieģeļu māja, ūdens-eļļas apkure, 2 garāžas un plats privāts iebraucamais ceļš.

Par augšminētiem un daudz citiem īpašumiem zvaniet
E. PUĶĪTIM, OL 7561 vai
R. ŠILDERAM

LIELĀ IZVĒLĒ 1954. GADA
METEOR, MERCURY un LINCOLN
vieglo un vairāk kā 125 jaunu modeļu — katram darbam piemērotu — MERCURY smago automašīnu. Tāpat vairāk kā 100 visu firmu lietotu mašīnu izvēle
PUDDICOMBE MOTORS LIMITED
1543 BLOOR ST. WEST, TORONTO
Pārstāvis P. BERNĀTS
Tel.: darbā OL 7531, mājā LL 1470

O.E.CARSON
Ltd., Realtor
O. INDZERS, 1318 Danforth Ave, RI 7541
K. KAMPE, 1245 St. Clair Ave, OL 3516
A. KAMPE, 490 College St., WA 4-7121
Sagādājam aizdevumus un sniedzam informāciju par nekustamiem īpašumiem.

PIEPRASIET KONSERVĒTUS
ŽĀVĒTOS ZUŠUS
un
ZUŠU GALERTU
Pasūtinājumus lūdz adresēt
A. ROSE
10 WIDMER ST., TORONTO
Tel. EM 8-7000

Lielākais literārais trimdas izdevums
R. BLAUMAŅA — KOPOTI RAKSTI
Cena 1. grupa 5 sēj., 1520 lpp. $18; 2. gr. 6 sēj. 1800 lpp. $21.00
Pasūtinot apgādā šo lielo izdevumu, kas ir visas latviešu literatūras pamats, to var iegādāties uz nomaksu

Iznākušas jaunas, vērtīgas latvju grāmatas
A. Niedras romāns PIE AZANDAS UPES, ies. $3.50
A. Vesterlinda biograf. rom. MOCARTS, ies. $3.40
E. Andersones illustr. st. bērniem VASARA $1.20

Ziemassvētku kartes — par puscenu
1. kast. 26 krt. $1.65; 2. kast. 19 krt. $1.75;
3. kast. 20 lux $2.00; 3. kast. 20 l. pap. $1.25
Mūsu jaunās grāmatas un kartes pieprasāmas visās grāmatnīcās. Krājumā visu apgādu grāmatas. Piepr. cenrāžus.
Mūsu turpmākās grāmatas būs:
Aidas Niedras romāns — MAIJA PURENE, II daļa
Andr. Niedras vēst. rom. —KAD MĒNESS DILST
DULLAIS DAUKA, ar N. Strunkes krās. illustrācijām
Dāvinieti mūsu draugiem un labvēļiem lielāko no visiem izdevumiem par Latviju
CROSS ROAD COUNTRY — LATVIA
Ar šo darbu latvieši ieguvuši atzinību un cieņu
LATVJU GRĀMATA
P. O. Box 332, Waverly, Iowa, U.S.A.

Iris PUĶU VEIKALS
598 BLOOR ST. W. TORONTO. Tel. ME 5665
Pēdējais mēnesis Holandes puķu sīpolu izpārdošanai.
Tulpes, hiacintes, krokusi, dzeltenās narcises.
Līdzīpašniece latviete — sējēja ar ilggadīgu praksi. Organizācijām rabats.

S. HEIFETZ, NOTARY PUBLIC
68 WELLINGTON W, (tuvu Bay St.) Toronto, Ont., tel. EM 6-6651
Vecākais ceļojumu un notariāta birojs Kanadā — 35 gadu pieredze. Pieredze immigrantu lietu kārtošanā, notariālu dokumentu, Kanadas pavalstniecības, vīzu un dokumentu tulkojumu lietās. Runā krieviski, vāciski, latviski (234)

IECELOŠANAS, IZCELOŠANAS vīzu, pasu, uzturēšanās atļauju, laulības šķiršanu legalizācijas un citās lietās administratīvās iestādēs kārto
ALEKSANDRS KANBERGS
596 Sherbourne St., Toronto
(pie Bloor St.), tel. WA 1-7149

MATINEE HATS
DĀMU CEPURU VEIKALS
850 Bloor St. W. (pie Ossington Ave), tel. LO 7076
Toronto
Krājumā: velūra, filca un kokteiļa cepures
Pagatavo arī no pienestā materiāla un pārveido lietotas cepures. Gatavojam kažokiem piemērotas cepures un uzročus
MARTA ŠVERNS

ARNOLDS BĒRZIŅŠ
GENERAL INSURANCE AGENCY
Automobiļu — mājas pret uguni — slimības un nelaimes gadījumu — zādzību — mēbeļu, kažoku apdrošināšana u. c.
227 LAUDER AVE, TORONTO, Tel. LA 6569

RUTA TĪRĪTAVA
Pieņem šūt, labot, kā arī tīrīt dāmu kleitas.
366 King St. W., Toronto
Tel. EM 6-2740

Informējieties par sensācionālo
BĒRNU APDROŠINĀŠANAS JAUNO PLĀNU.
Tūkstoši jaunkanadiešu apdrošinājušies
Mutual Of New York
PIRMĀ AMERIKĀ
Slimnīcas, slimības un negadījumu, dzīvības apdrošināšana
LATVIEŠU NODAĻA:
ED. DIPNERS M. GRIMBA BR. RUBESS
Mutual Life Insurance Company of New York
50 King St W, Room 1207, tel. EM 4-8154, Toronto

UZ PASŪTINĀJUMU PAGATAVOJU KUNGU UN DĀMU APĢĒRBUS
V. KUČĀNS
387 Milverton Blvd. Tel. GE 6813, Toronto
Lielā izvēlē jaunākās un labākās angļu drānas, rudenim un ziemai. Rūpīgi pielaikoju, glīti nostrādāju, lietoju astru drēbi, kamieļvilnas audeklus, satīna oderes un labākos pārējos piederumus.
Ātrs pasūtinājuma izpildījums
Zemas cenas
Katru dienu no pl. 9-21, setd. no pl. 9-16

ANNA GARNEY,
bijusī Elizabetes Jirgensons modes salona meistare Rīgā,
atjauno pasūtinājumu pieņemšanu
DĀMU TĒRPIEM
928 Bloor St. W., Toronto
(pie Concord Ave)
Lūdz zvanīt no plkst. 6.30 vak.
Tel. OL 7066

LOTUS
AUSTRAS ŠMITS
DĀMU FRIZIERSALONS
737 Bloor St. W. Toronto, tel. LL 6792 (pie Grace)

Dr. P. BĀRDIŅŠ
740 Spadina Ave (pie Bloor), Toronto
no plkst. 5—7 vak. Tel. kabinetā WA 1-7203, mājās MU 6324

Radio un televīzijas technikis A. EGLĪTIS
pieņem labošanā visāda veida radio un televīzijas aparātus. Pārbūvē Eiropas aparātus. Garantēts darbs.
62 LANGLEY Ave Toronto. Tel. RI 6477

ELZA PĒRKONE runājama ik dienas
AMARYLLIS COSMETOLOGICAL INSTITUTE
61 Charles St., West., Toronto, tel. WA 1-9011
Sejas, galvas ādas, matu kopšana. Kalna saule, diatermija, galvanizācija. Ilgviļņi, matu krāsošana. Amaryllis preparāti.

Dr. JĀNIS KAROLS
LATVIETIS
Toronto, 404 Delaware Ave (pie Hallam St.)
no pl. 9—11 un no 5—7, izņemot trešdienas. Tel. OL 1681
Ar Harbord tramvaju vai Ossington autobusu

Dr. A. RATINOV
Bijušais slimn. ārsts Eiropā un Kanadā. Speciālists iekšķīgās slimībās, sevišķi sirds, kuņģa, astmas, reumatisma u. c.
Runā arī vāciski un krieviski
479 1/2 EUCLID Ave, WA 1-6708
TORONTO (552)

Dr. S. V. FEINMAN
Vīnes universitātes ārsts-chirurgs
Tel. LA 5739
Pieņem 6—9 vak., sestdien no pl. 2—7 vak.
251 CRAWFORD St.
(Dundas stūrī) Toronto
Runā vāciski un krieviski

DAVID R. JOSEPHSON
R.O.L.B.E.O.
OPTOMETRISTS
336A BLOOR ST. W., TORONTO
(Spadina Rd.) birojā WA 3-3494
Acu pārbaude Recepte

Dr. T. L. GRANOVSKY
ZOBĀRSTS-CHIRURGS
runā krieviski un vāciski
514 DUNDAS St., W.
Spadina stūrī.
Zvanīt EM 8-9038, Toronto
(168)

Dr. med.
K. ŪMANTIENE
Ārste chirurģe sniedz dzemdību palīdzību 1189 Bloor St. W. Toronto (ieeja no 613 Brock Ave)
Pieņem katru dienu no 1—4 un 5—8 un pēc vienošanās. OL 6851
Runā latviski un vāciski

Kungu un dāmu drēbnieks
A. SILAVS
634 Ontario St., Toronto
Tel. WA 4-8855
Uzvalki un kostīmi, sākot ar $35

Dr. Alexander Szalmari
nervu un noguruma slimībās
260 St. Clair Ave, W.
Toronto
Runas stundas no 2—7 pp vai ap iepriekšēju norunu pa tel.
WA 1-0556 vai MA 5243

Dr. MICHAEL BALKANI
spec. sieviešu slimībās un dzemd. palīdzībā.
202 St. CLAIR AVE pie Avenue Rd. Toronto, pieņem slimniekus. Tel. WA 1-9632 un HU 8-7841

DĀMU FRIZIERSALONS
MODEL
VIJA KRĒMANIS
109 Moberly Ave, Toronto
Tel. GR 0464
Danforth—Woodbine, 2. stāvā

Dr. ANNA LAUKS
86 BLOOR ST., WEST. TORONTO
Physicians & Surgeons Buliding, ieeja no sāniem, istaba 614, no plkst. 6—8 vakaros, sestdienās no plkst. 10—12 priekšpusd.
Tel. kabinetā WA 2-8855, mājā LY 6349

Dr. SILVIJA UZANS
BĒRNU, IEKŠĶĪGĀS UN ĀDAS SLIMĪBĀS
No pl. 6—7 ik dienas, izņemot sestdienas. Otrdienās, ceturtdienās, sestdienās arī no plkst. 12—1
52 Linsmore Cresc. (pie Danforth), tel. GL 2892
TORONTO

GERALD H. MARSDEN
Advokāts un notārs
6 Adelaide St. E. Room 809
EM 6-9614
Runā vāciski un krieviski
Mr. A. KERSON,
igaunu jurists,
mājās MA 0141, Toronto
(697)

EARL BROWN
ADVOKĀTS-NOTĀRS
AIZDEVUMU UN OBLIGĀCIJU SAGĀDE
221 Victoria St. Toronto
EM 3-5179

FRANK VĀSS, B.A.
ADVOKATS — NOTARS
455 Spadina Ave, Apt., 403
COLLEGE un Spadina ielu stūrī
Tel. birojā — WA 2-4989
WA 1-9424

Dr. PAULS REKAI
iekšķīgās slimībās un Rentgena uzņēmumi
219 St. Clair Ave, W.
Toronto, Ont.
Iepr. telef. pieteikšanās
WA 3-2395

Dr. Inese Ziedins
ĀRSTE ZOBU SLIMĪBĀS
218 Greenwood Ave, Toronto, Ont. RI 2922
Pieņem no 1—9 katru dienu; sestdienās no 9—1

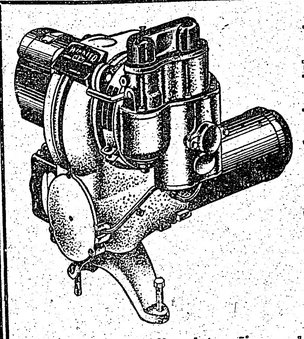
VAI JŪS INTERESĒ APKURES JAUTĀJUMS?
PIEDĀVĀJU
WINKLER
zema spiediena eļļas apkures ierīci — Burneru
garantējot 25% eļļas ietaupījumu, kā arī citu labāko firmu apkures. Paskaidrojumus sniedzam pa telefonu vai rakstveidā
GARNEY & Co
15 Barton Ave., Toronto. Tel. ME 2554

ZOBĀRSTE
NINA ČERNAVSKIS, Dr. med. dent. D.D.S.
pieņem pirmdien un trešdien no 2—9 vakarā, otrdien un piektdien no 9—5 vakarā.
660 Broadview Ave, Toronto, tel. RI 4643

Zobu ārsts Dr. N. NOVOŠICKIS
(LIETUVIETIS)
Diplomēts Vācijā un Kanadā
345 Bloor St. W. (tuvu Spadina Ave)
Zvanīt WA 3-2003 pēc norunas 9—5 pp. katru dienu
Runā vācu un slavu valodas Slēgts no 14. — 28. augustam

Dr. PAULS REKAI
chirurgs un dzemdību palīdzība

DĀMU FRIZIERSALONS
MODEL
VIJA KRĒMANIS
109 Moberly Ave, Toronto
Tel. GR 0464
Danforth—Woodbine, 2. stāvā

Tautieši, sagaidiet Ziemassvētkus un Jaungadu paša mājā!

JO AR MŪSU AIZDEVUMU SAGĀDI PAR 3% GADĀ UZ 2 GADIEM TAGAD JUMS IR IESPĒJAMS PAŠIEM IEGĀDĀTIES SAVUS ĪPAŠUMUS

V. PALMA

sniedz pakalpojumus latviešu valodā

MĀJU PIRKŠANAS-PĀRDOŠANAS LIETĀS

RI 3670

G. BATCHELLER, BROKER, 33 FAIRVIEW BLVD.

MŪSU REKLĀMA —

IZDEVĪGS TIRDZNIECISKS DARĪJUMS!

Šinī nedēļā labākais piedāvājums:

DANFORTH — BROADVIEW rajonā 8 istabu ķieģeļu māja, cietkoka grīdas, eļļas apkure, cena $14.300, paša nauda iemaksai $1.000.

TORONTO LATVIEŠU BAPTISTU DRAUDZES 3. GADA SVĒTKI

SVĒTDIEN, 14. NOVEMBRĪ, PULKSTEN 15

WALMER RD. BAPTISTU BAZNĪCĀ (Walmer Rd. un Lowther Ave St.)

PIEDALĪSIES: Sv. Andreja baznīcas koris T. KENIŅA vadībā,
PĒTERIS GEISTAUTS — baritons,
SŪTŅI no Amerikas latviešu baptistu draudzēm,
māc. A. KLAUPIKS no Vašingtonas, ASV,
māc. R. EKŠTEINS.

Visi tautieši aicināti piedalīties! Visi ielūgti!

AMERIKAS LATVIEŠU TEĀTRIS

(NJUJORKAS ANSAMBLIS)

1954. g. 27. novembrī, pl. 7.30 vakarā uzvedīs Ītona auditorijā Toronto

MĀRTIŅA ZĪVERTA KOMĒDIJU **ČŪSKA** Režisors OSVALDS URŠTEINS. Dekorātors EVALDS DAJEVSKIS

Tēlotāji: MILDA ZILAVA, HELGA GOBZINE, HILDA PRINCE, KĀRLIS LAGZDIŅŠ, KĀRLIS ĢĒRMANIS, OLGERTS PARŅICKIS

Ieejas cenas $2.50, $2.00 un $1.50. Ieejas biļetes pārdošanā Lotus puķu veikalā, 802 Bathurst St., Latvija Amerikā redakcijā, 123 Huron St.

Derību un laulību GREDZENUS, kā arī PULKSTENUS varat iegūt līdz 30% lētāk

Zelkalis **A. KIVLENIEKS**

HA 6526, Toronto

51 Gainsborough Rd.,

LĒTUS bumbierus, ābolus, kartupeļus un marinētus gurķus pieved katrā laviešu mājā

K. PRIVERTS

Zvanīt vakaros GE 5688 Toronto

Meklēju 2 istabu dzīvokli, HA 6526, Toronto

IZĪRĒJAMAS 2 mēbelētas istabas kopā vai atsevišķi ar virtuves lietošanu. Pape — Riverdale, Harbord tramv. piestātne. GE 0756. Toronto. (454)

IZĪRĒJAMS DZĪVOKLIS — 2 istabas ar virtuvi High Park rajonā. Zvanīt RO 4651. (486)

IZĪRĒJAMAS 2 mēbelētas istabas. Pastāvīgi silts ūdens, virtuves koplietošana. Apskatīt pēc 5 vakarā, 111 Pacific Ave. Toronto. (489)

ĢIMENEI vai vieniniekam-cēm izīrējamas 2 nemēbelētas istabas ar virtuves lietošanu pie St. Clair — Bathurst. LL 3649, Toronto. Zvanīt līdz plkst. 5 vakarā. (484)

BROADVIEW — DANFORTH rajonā lēti izīrējamas 2 gaišas, tīras, daļēji mēbelētas istabas ar vārīšanas iespējām. Zvanīt pēc plkst. 6 vakarā. GE 6172, Toronto. (466)

HIGH PARK rajonā izīrējamas 2 mēb. vai nemēb. istabas ar virtuves lietošanu. Zvanīt MU 0951 vai RO 2-0951, Toronto. (483)

IZĪRĒJAMAS 2 istabas 2. stāvā Dufferin — Rogers rajonā par $11 nedēļā. Zvanīt OL 5081, Toronto. (493)

IZĪRĒJAMAS 2 istabas un virtuve ar vai bez mēbelēm, kopā vai atsevišķi, kā arī viena mēbelēta istaba 2. stāvā, GE 1503, Toronto. (491)

IZĪRĒJAMAS 2 istabas ar virtuvi un vannas istabu. Garāža. — 56 Lyall Ave, Toronto. Zvanīt tel. OX 0578. (490)

MEKLĒJU 2 istabu dzīvokli — HA 6526, Toronto. (499)

TORONTO austrumos izīrējamas 2 nemēbelētas istabas, GR 8690. Toronto. (497)

IZĪRĒJAMAS 2 istabas 2. stāvā ar virtuves lietošanu ģimenei vai vieniniekiem Coxwell rajonā klusā ielā, tuvu satiksmei, uz vēlēšanos garāža. Zvanīt GE 2194, Toronto. (503)

IZĪRĒJAMA mēbelēta istaba ar vārīšanas iespējām klusā mājā, Ziemeļtoronto, tuvu apakšzemes stacijai, kā arī veikaliem. Parkošanas iespējas. MA 9268, Toronto. (494)

IZĪRĒJAMA mēbelēta istaba ar vārīšanas iespējām 1 vai 2 personām. Ļoti laba satiksme un iepirkšanās. WA 3-4842, Toronto.

IZĪRĒJAMA mēbelēta istaba un virtuve Shaw — Dundas. Tel. — LO 9770. Toronto. (508)

IZĪRĒJAMA mēb. istaba ar visām ērtībām, labā satiksmes rajonā, Toronto rietumos, ME 5193.

MĒBELĒTA istaba lēti izīrējama apartamenta dzīvoklī vīrietim. Ērta satiksme, visas ērtības, ledus skapis. Vajadzīga arī istabene. Zvanīt LL 7990. (438a)

IZĪRĒJAMA mēbelēta istaba vienai personai, 18 Cambridge Ave pie Danforth tilta. Tel. RI 3887. Toronto. (406)

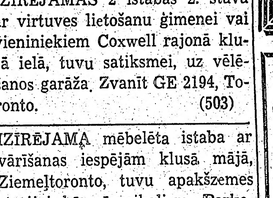

S. VASARĀJA

TRANSPORTA UZŅĒMUMS

izdara pakalpojumus katrā laikā

Zvanīt OL 1403, Toronto

IMANTA

Apgādā IMANTA šais dienās iznāk

O. FREIVALDA

Dokumentu, liecību un atmiņu grāmatas

II daļa

KURZEMES CIETOKSNIS

Šai grāmatā ir pārskatāmi sakopoti visi nozīmīgākie materiāli par latviešu tautas likteņiem 1944./45. gadā. Lasot šo grāmatu, ikviens sajutīs šī mūsu nesenās vēstures posma traģismu un reizē arī lielumu, jo tas bija laiks, kam pāri šalkoja mūžības elpa.

Par grāmatā iestrādāto materiālu plašumu liecina jau nodaļu virsraksti: 7 mēneši Kurzemes cietoksnī. Tikšanās ar Skalbi un Medeni. Pānika Kurzemē. 200.000 bēgļu Kurzemē. Vācijā nokļuvušo bēgļu skaits. Zviedrijā... Kureliešu traģēdija, Sarkanie partizāni un to apkaŗotāji. Meža kaķi. Kurzemi pārvērš drupu kaudzē. Vācu civīlā pārvalde un latviešu iestādes. Tautas palīdzība. Karavīru palīdzība. Ziemassvētki cietokšņa pilsētā. Kultūras dzīves atjaunošanās. Frontes virspavēlnieka atmiņu stāsts. Politiskā situācija Kurzemē. 18. novembris. Potsdamas Nacionālā Komiteja. Kurzemes tautas padome un pagaidu valdība. Vācu armijas Kurzemē kapitulē. Liesmās paliek dzimtenes krasts. Traģēdija uz jūras, Kurzemes un tās aizstāvju liktenis pēc kapitulācijas. Izdoto latviešu karavīru likteņi u. c.

Tekstā daudz illustrāciju un karšu

Šī grāmata reizē ir arī pieminas izdevums visiem tiem astonpadsmitajiem novembriem, ko latviešu tauta līdz šim piedzīvojusi.

Grāmatas 1. daļa pasūtināma apgādā un visās latviešu grāmatnīcās.

Katra daļa maksā: broš. $2.50, (ies. $3.80), sd. 17/6 (22/6)

Pasūtinot tikai 2. daļu vai arī abas daļas tieši apgādā novembŗa mēnesī, jūs saņemsit iesietas grāmatas par brošētu grāmatas cenu

Apgāda korespondences un naudas pārvedumu adrese:

IMANTA

POSTBOX 292, KOBENHAVN V.

DANMARK

TLT AUGSTSKOLAS

DAIĻAMATNIECĪBAS KURSI

LEKTORS H. MERCS

I Latvju raksti un kompozicija
II Kompozicija un zīmēšana
I Ādas izstrādājumi
II Ādas izstrādājumi
I Kokgriezumi

Mācības notiks vakaros, siltās, gaišās telpās. Kursantus laipni lūdz pieteikties šīs avīzes kantorī pie A. NULĪŠA kga

NIAGARA FALLS, ONT. GRĀMATU GALDA adrese tagad ir

1912 Delaware Ave, tel. EL 4-4533,

to vada ALMA CELMS

Tautieši tur var iegādāties plašā izvēlē visu izdevniecību grāmatas un visāda veida latviskos izstrādājumus

Tikko iznākusi Tikko iznākusi

Rokas grāmata un pilnīgs kalendārs

LATVIEŠIEM SAV. VALSTĪS UN KANADĀ

1955. gadam

Trešais gada gājums

Redaktori: ASV — Dr. J. VOLMĀRS un mag. oec. J. KADILIS
Kanadā — mag. iur. A. SVENNE

Saturā: Kalendārijs ar ASV un Kanadas spec. pielikumiem; ASV un Kanadas pasta tarifi; latv. organizāciju adreses un amatpersonas. **Apcerējumi:** Dr. J. Volmāra raksti a) Ko sola jaunais Social Security likums ● b) Dibināt vai nedibināt patstāvīgu uzņēmumu? ● c) Cik augsts ir pavalstu ienākuma nodoklis ● Mag. iur. S. Bērziņa, a) Kompensācijas prasību lietas tiesā (par zaudējumu atlīdzību sakarā ar nelaimes gadījumiem darbā) ● b) Kas jāzina un kā jārīkojas personām, kas cietušas autokatastrofā ● Mag. iur. J. Jakāns, Kanadas ienākuma nodoklis ● Mag. iur. J. Grīslis, Prasības, slēdzot laulības, un laulību šķiršanas iemesli Kanadā ● Mag. iur. A. Robežnieks, Gara slimības un likums ● J. Kadilis, Bibliotēku pakalpojumi ● Rud. Zālīte, Kad un kā izdevīgāk pirkt automobili ● R. Noritis, Mājas apkārtnes izdailošana ● Māc. R. Zariņš, Mirušo dokumentācija un apbedīšana ● ALAs pieņemtie noteikumi par autoru honorāriem un izmaksas kārtību ● Mag. iur. A. Svenne, Mūsu centrālās organizācijas ● Mag. iur. S. Bērziņa, Vēl daži paskaidrojumi pavalstniecības iegūšanā ● Pārskata gadā iznākušās grāmatas u. c. **Cena $1,50**

Pasūtinot tieši apgādā, pasta izdevumi nav jāmaksā un grāmatu saņemsit nekavējoties. Sūtiet čeku, M.O. vai naudu.

J. KADIĻA APGĀDS

620 W., 189 St., New York 33, N.Y.

Kanadas plašākā drēbju izvēle

Iepērcieties pie TIP TOP TAILORS

Vecie klienti, tāpat arī jaunie — visi priecājas par zemajām cenām un labo apkalpošanu Kanadas lielākajā, plašāk pazīstamajā firmā. Pēc mēra gatavotas drēbes vīriešiem un sievietēm.

Veikali vai pārdevēji atrodas katrā pilsētā visā zemē

Arī jūsu tuvumā ir Tip Top veikals vai pārdevējs T-34

BAZNĪCAS ZIŅAS

Nujorkas latviešu ev.-lut. draudze, 564 Second St., Brooklyn 15., N. Y.

Svētdien, 14. novembrī, pl. 9,30 rītā dievkalpojums Sv. Toma baznīcā, Bronksā; māc. A. Ozols, vietējais koris Ritas Pētersones vadībā.

Pl. 3 p. p. Betlemes baznīcā patriotisks dievkalpojums, piedaloties „Rīgas" skautu un „Zilā kalna" gaidu vienībām un Daugavas Vanagu apvienībai ar karogiem un goda sardzi. Pēc tam apakšējā zālē skautu un gaidu filmu demonstrējumi.

Pl. 6 vak. dievkalpojums Džameikā, Mūsu Pestītāja baznīcā.

Latvijas valsts svētkos, 18. novembrī, pl. 8 vak. svinīgs dievkalpojums Betlemes baznīcā. Spredikos archibīskapa vietn. prāv. J. Kullītis.

Svētku akts un koncerts sestdien, 13. novembrī Webster Hall abās zālēs.

Mirušo pieminas dienā, svētdien, 21 novembrī, pl. 3 p. p. Betlemes baznīcā dievkalpojums ar sv. vakarēdienu. ievgaldniekus lūdz pieteikt iepriekš. Par īpašu svētbrīdi Fornklifa kapsētā ziņas sekos.

Port Vašingtonā minētā dienā, pl. 2 dienā notiks koncertdievkalpojums Mūsu Pestītāja baznīcā. Piedalīsies Ksenija Brante soprāns, un Aleksandrs Okolo - Kulaks, ērģeles.

Bībeles stunda ceturtdien, 11. novembrī, pl. 8 vak. draudzes namā, māc. A. Ozols turpinās apcerēt Jāņa atklāsmes grāmatu.

Dayžonā, Ohio, Latvijas valsts dibināšanas atceres dievkalpojums, svētdien, 14. novembrī, pl. 2 pp. St. Paula ev.-lut. baznīcā (239 Wayne Ave). Māc. J. Osis. Bērniem turpat svētdienas skola plkst. 1 dienā.

DIEVKALPOJUMI KANADĀ

Archib. pārstāvis A. Skrodelis (93 Herkimer St., Hamilton, Ont tel. 7-0136)

Prāv. A. Mitulis, 331 Argyle St. Port Arturā, Ont. tel. 40302.

Māc. V. Sērers (659 Piccadilly Str., London, Ont.).

Londonā, 13. novembrī, plkst. 7 vak. (precīzi) Trīsvienības baznīcā 18. novembŗa dievkalpojums.

St. Katarīnēs, 20. novembrī, pl. 5,30 p. p. Kristus baznīcā 18. novembŗa dievkalpojums.

Velandā, 21. novembrī, plkst. 12,30 p. p. Ungāru baznīcā 18. novembŗa dievkalpojums.

Londonā, 28. novembrī, plkst. 4 p. p. Adventa dievkalpojums ar dievgaldu Trīsvienības baznīcā.

Māc. E. Pavasars, 209 East 38th Street, Hamilton, Ontario.

Hamiltonā, latviešu draudzē sv. Trīsvienības baznīcā — 18. Victoria Ave So. — treškdien, Valsts svētku priekšvakarā, 17. novembrī, pl. 7 vakarā Latvijas valsts svētku dievkalpojums.

Māc. A. Cops (118 Isabella St., Toronto, Ont., tel. WA-3-1873, Toronto, Sv. Andreja bazn., Carlton un Jarvis ielu st., tel. WA 4-1563.)

Ceturtdien, 18. novembrī pl. 8 vakarā Latvijas valsts svētku dievkalpojums. Piedalās solistes E. Sedliņa un Z. Pukinska, draudzes koris komp. T. Keniņa vadībā un Toronto latviešu pūtēju orķestris E. Slaucitāja vadībā.

Svētdien, 21. novembrī, pl. 4 pp. Mirušo pieminas svētku dievkalpojums ar dievgaldu. Dziedās draudzes koris.

Svētdien, 28. novembrī, pl. 11 Adventa dievkalpojums.

Māc. A. Lūsis (50 Dewson St., Toronto. Ont., tel. LO 2510)

Māc. A. Briedis, 50 Dewson St., Toronto, Ont., tel. OL 8171.

14. novembrī, plkst. 4 pp. dievkalpojums sv. Jāņa baznīcā.

Dievkalpojuma laikā baznīcas sanāksmju telpās bībeles stāsti un religisku filmu izrāde bērniem (Plūdi, Jairus meitiņa, Apustulis Pāvils ceļā uz Damasku. — Skaņu filmas krāsās).

18. novembrī, plkst. 7 vakarā sv. Jāņa baznīcā — Latvijas neatkarības svētku pieminas dievkalpojums.

21. novembrī — Mirušo pieminas dienā — plkst. 4 pp. dievkalpojums ar dievgaldu sv. Trīsvienības baznīcā. Dievgaldnieki tiek lūgti iepriekš pieteikties.

Tūlīt pēc dievkalpojuma Bēru kases dalībnieku pilnsapulce baznīcas apakšējā zālē.

28. novembrī, — pirmā adventē, plkst. 4 pp. dievkalpojums sv. Jāņa baznīcā. Dievkalpojuma laikā filmas izrāde bērniem: Jāzeps un viņa brāļi un Apustulis Pāvils misijas ceļojumos (Skaņu filmas krāsās).

Bramptonā — latviešu ev.-lut. draudzes Latvijas valsts neatkarības svētku pieminas dievkalpojums 14. novembrī pl. 1.30 Grace United baznīcā. (Māc. A. Briedis).

Māc. Elmārs Caune, 8616 - 112 Ave, Edmontonā, Alta. Tālr.: 781788.

Māc. Edg. Lange, 73 Putman Ave, Apt. 3, Ottawa, Ont.

Māc. K. Avotiņš, 1174 West 13 Ave., Vancouver, B. C., Vankuverā.

Dievkalpojumi Kitsilano luterāņu baznīcā, 12. avenijas un Stephens ielas krustojumā, pl. 3 p. p.

14. novembrī dievkalpojums Latvijas valsts dibināšanas atcerei.

21. novembrī mirušo pieminas dienas dievkalpojums ar sv. dievgaldu.

28. novembrī Adventa dievkalpojums.

Māc. Fr. Ruperts, 159 Maryland St., Winnipeg, Man. Dievkalpojumi notiek Sv. Pētera baznīcā, Ellice un Sherbroke ielu krustojumā.

Māc. E. Bērziņš, 5833 — 45 Ave Red Deer, Alberta. Tel. 2918. 218 Selkirk Ave Winnipeg, Man.

Māc. Ed. Kerģis, 153 Bancroft Dr. Sudbury, Ont., tel.: OS 3-3284.

Sadberijā, svētdien, 14. novembrī plkst. 14 Sv. Jāņa baznīcā (Pine St.) 18. novembŗa dievkalpojums.

Māc. H. Kušils (4571 Coolbrook Ave., Montreal, P. Q. tel. DE 8394).

Montreālā, Debesbraukšanas baznīcā, Outremont un Blair Ave stūrī:

14. novembrī, plkst. 1,30 p. p. 18. novembŗa dievkalpojums.

28. novembrī, plkst. 1,30 p. p. Mirušo pieminas dienas dievkalpojums ar dievgaldu.

Bērnu dievkalpojumi — 14. un 28. novembrī, plkst. 12,30 p. p. Dziesmu lapiņas.

Otavā, Sv. Pāvila ev. - lut. baznīca, 210 Wilbrod St.

18. novembrī (ceturtdien), plkst. 7,30 vakarā 18. novembŗa dievkalpojums.

Kornvalē. Anglikāņu baznīcā, Īst St. un Morboro St. stūrī:

17. novembrī (treškdien), plkst. 7 vakarā 18. novembŗa dievkalpojums. Dziesmu lapiņas.

Montreālā krisīti: Ingrida Iris Garinella, Angelo un Ārijas meitiņa 10. oktobrī.

Mācītājs Arturs Voitkus, Kristus ev.-lut. latviešu draudze Hamiltonā (87 Jackson St. W.; tel.

FAIRBENKS-MORSE

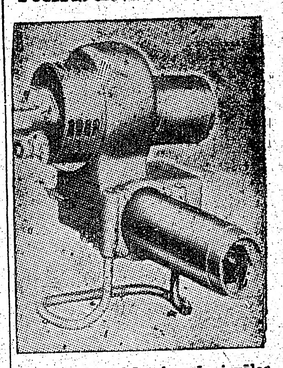

Laboju un iekārtoju pēc izvēles visu firmu eļļas apkures (burner)

sākot ar $320.00

uz nomaksu 6%

Gada garantija.

Tiem, kas vēlētos pasūtināt eļļu $5.00 PRĒMIJA

Iekārtoju un laboju visu veidu ūdens un gaisa apkures vecās un jaunās mājās. Garantēts darbs.

Kanadas inženieŗu atbildība

A. LAGUNS

964 Bathurst St., Toronto

Tel. ME 6583

SINGER

pārbūvētās pārnesamās

ELEKTRISKĀS ŠUJAMMAŠĪNAS

Pilna cena $19,95

5 gadu garantija

- jauni krāsotas
- jauns motors
- jauns pārvalks
- jauns kontroles pedālis

Ekspertu pārbūvēts, ar dažām Imperiāla daļām

Zvaniet bez atlīdzības demonstrējumiem

WA 1-5161

IMPERIAL SEWING MACHINES Co. Ltd.

289 College St., Toronto

762 King St. E. Kitchener

Tel. 2-6853

VISPASAULES ORGANIZĀCIJAS DIBINĀŠANA...

(Pārnesums no 1. lpp.)

P. Eglītis izsākās par to, ka kongress šoreiz būtu jāsasauc austrumu piekrastē ,jo divus gadus no vietas tas noticis citur. Galīga lēmuma pieņemšanu par kongresa vietu un laiku atlika uz nākošo sēdi.

Turpinās Kerstena komitejas darbu

Kongresa loceklis Rejs Medens (Ray J. Madden), demokrats no Indiānas, Amerikas balss raidījumā uz Latviju pateica, ka viņš nāks ar ierosinājumu jaunajā Kongresā turpināt Kerstena komitejas uzsākto darbu. Deputats Medens ir Kerstena izmeklēšanas komitejas loceklis un 1952. g. vadīja Kongresa iecelto komiteju Katinas masu slepkavības izmeklēšanai. Kā zināms, deputāts Kerstens jaunajā Kongresā vairs nav ievēlēts. Nav ievēlēts arī Kerstena komitejas loceklis F. Basbijs (Busbey), republikānis no Illinojas.

Līdz ar Kongresa sesijas izbeigšanos parasti izbeidzas arī speciāli iecelto komiteju darbība, ja nākošā Kongresā nenolemj iecelt jaunu komiteju. Deputāta Medena ierosinājumum varam no sirds apsveikt.

Atklātībā parādījusies Kerstena izmeklēšanas komitejas izdotais trešais sējums, kas satur materiālus tikai par Baltijas valstīm. Grāmatā ir 537 lappuses. Pirmā nodaļa apskatīta Baltijas valstu neatkarības nodibināšana, otrā — Baltijas valstu satversme un vēsture, trešā — Baltijas valstis 1939. g., ceturtā — Baltijas valstu starptautiskās attieksmes no 1920.—1939. g. un piektajā — padomju agresija Baltijas valstīs 1939.—40. g. Šādas grāmatas parādīšanās ir pierādījums tam Amerikas sabiedriskās domas lielajam pagriezienam, kas noticis pēdējos 10 gados. Ja 1945. g. reti kāda avīze piemineja Baltijas valstis, tad tagad mums ir ASV Kongresa izdota grāmata par Baltijas valstīm.

Arī pirmais sējums satur liecības par agresiju Baltijas valstīs, kamēr otrā sējumā ievietotas liecības par komūnisma agresiju citās valstīs. Mums vienīgi jānožēlo, ka minētās grāmatas iespiestas ļoti mazā skaitā, 1.000—1.500 eksemplāros. Kongress tās iespiedis tikai oficiālām vajadzībām, līdz ar to mums rodas grūtības iepazīstināt ar šīm grāmatām plašākas aprindas. Šo grāmatu iespiešana par jaunu izmaksā dārgi. Tādēļ mūs iepriecina Kerstena komitejas nodoms izdot atsevišķas brošūras izvilkumus no šīm grāmatām. Šādas brošūras paredzētas vairākas, un tās būs 30—40 lappušu biezas. Bez tam Kerstena komiteja vēl izdos vairākus sējumus, kas aptvers komisijas izmeklēšanas rezultātus.

DOMSTARPĪBAS VISPASAULES APVIENĪBAS JAUTĀJUMĀ

No Latvijas Atjaunošanas komitejas Eiropas centra Londonā saņemts raksts, kurā teikts, ka lēmumu jautājumā, par Vispasaules latviešu apvienību var pieņemt LAK EC delegātu kopsēde, kas sanāks 1955. g. janvārī Zviedrijā vai Vācijā. Prezidijs principā atzīst projektu, kādu izstrādājusi ALA kopā ar LAK EC viceprieksšsēdi V. Janumu. **LAK EC ir ieskatos, ka praktiski nav iespējams izvest Vispasaules latviešu apvienības padomes vēlēšanas un tādēļ tai jāsastādās no atsevišķo kontinentu centrālo organizāciju valžu locekļiem, proporcionāli pārstāvāmo tautiešu skaitam, kuri savukārt varētu ievēlēt prezidiju. Tā priekšsēdim būtu jānāk no lielākā latviešu centra — ASV latviešu pārstāvības, bet viceprieksšsēdim būtu jābūt Eiropā.**

Citādos ieskatos ir Latviešu apvienība Brazilijā, kas savā rakstā paziņo, ka par BPL Apvienības sēdekli grib redzēt ASV un noteikti ņoraida tādu atrisinājumu, ka sēdeklis būtu Amerikā un Eiropā. Tālāk Brazilijas latvieši nāk ar vērā ņemamu ierosinājumu, ka BPLA valdi varētu sastādīt no ASV dzīvojošiem latviešiem, neizslēdzot arī tādus citu zemju delegātus, kas uz sanāksmēm varētu ierasties ASV. Latviešu apvienība Brazilijā šo lēmumu pieņēmusi **pēc sazināšanās ar citām Dienvidamerikas latviešu organizācijām un saņēmuši pilnvaras runāt arī Argentīnas, Urugvajas, Čīles, Paragvajas, Bolīvijas un Venecuēlas latviešu vārdā.** Ir paredzēts izveidot Dienvidamerikas latviešu nacionālo pagaidu padomi, kas pārstāvēs tur dzīvojošos latviešus.

Arī Latviešu apvienība Austrālijā noraida LAK EC viedokli par BPLA sadalīšanu divās delegācijās. Tāda nostāja esot vienprātīga visu Austrālijas latviešu organizāciju nostāja. Latviešu apvienība Austrālijā atzīst, ka vispasaules apvienības organizēšanu vairs nevar atlikt.

Zviedrijas latviešu centrālā padome piesūtījusi rakstu, kurā izsakās par BPLA sēdekli ASV un ieteic tādu kārtību, ka atsevišķu zemju centrālās organizācijas var deleģēt kā savu pārstāvi citās zemēs dzīvojošus tautiešus.

Latviešu Apvienība Francijā arī izsakās par ASV kā BLPA sēdekli un pielaiž iespēju, ka atsevišķo zemju centrālās organizācijas par savu pārstāvi BPLA var ievēlēt citās zemēs dzīvojošos latviešus.

P. Eglītis iesniedz dažus grozījumu projektus, kas paredz iespēju izraudzīt delegātus no citās zemēs dzīvojošiem latviešiem un par BLPA sēdekli nosaka ASV. Galīgo lēmumu BPLA lietā pieņems nākošā sēdē, kas notiks decembrī Vašingtonā. **A. Zv.**

ĶEKATNIEKI SVEČU GAISMĀ GAIDU SARĪKOJUMĀ

Uzņēmumā augšā: vad. M. Šuriņa mēģina novaldīt čigānu straujo ērzeli, kas iebraucis sarīkojuma zālē ar visu kulbu; blakus — mazais Valdiņš ar gardu muti nogaršo cūkas šņukuru ar zirņiem. Apakšā pa kr.: sarkanais velns un divi melnie kaķi, pa labi — jaunieši tautisko deju virpuli. J. Kreiļa uzņ.

Jauks vakars Gaujas gaidu vienībā

Gaujas gaidu vienības čaklās talcinieces pagājušā svētdienā bija pārburušas sv. Andreja baznīcas sarīkojumu zāli mājīgā, sveču gaismas piesildītā senlatviešu istabā, kur zem rudens lapām un salmu karekļiem smaržoja speķa pīrāgiem, pūkainiem zirņiem, cūkas šņukuriem un rudens āboliem klātais Mārtiņu vakara galds. Vakaru atklāja vad. M. Šuriņa, aicinot visus vakara dalībniekus justies kā vienā saimē, saņemot ķekatniekus un pavadot pāris stundas latviskā sirsnībā, tā atdzīvinot jaunajai audzei ne tikai vārdos, bet arī darbos atmiņu vīzijas un priekšstatus par dzīvi un tradīcijām Latvijā.

Kad bija izskanējusi pirmā kopīgi nodziedātā dziesma, ass klauvējiens pie durvīm vēstīja par čigānu ierašanos, ko mazie Mārtiņu vakara viesi sagaidīja ar uztraukumā mirdzošām acīm. Un kā arī ne, — čigāni ieradās lielā kulbā, pat ar „īstu" zirgu priekšā un „īstu" suni kulbas pakaļā, bet vecā čigāniete (A. Martinsone) raibos lindrakos ganīja savu prāvo bērnu baru, kas, sasēdušies ap ugunskuru, dziedāja un dancoja gan paši, gan arī noskatījās tālākos priekšnesumus, kad skatuve pavērās 10 autoru sacerētam uzvedumam — „Mārtiņa vārda diena." Uzvedums jauki parādīja jauniešu sadzīvi un latviskās izdarības svešumā, un netrūka ne atjautību, ne dziesmu un deju. Interesants bija uzveduma otrais skats, kad pie Mārtiņa sanāca visvisādi budeļi, gan lācis, nāve, dzērve, zvirbulis, pūcīte, kaķi, velni un klīrīgas jumpravas, tāpat Meža māte ar kokiem, kāpostiņi, burkāni, rāceniši un vēl daudz citi. Uzvedums, ko bija iestudējusi B. Tīruma, ritēja raiti, un nobeidzās ar kopīgu deju lielajā zālē, kur, velniem un kaķiem dancojot, astes vien pa gaisu griezās.

Deju un dziesmu starplaikos lielie un mazie viesi mielojās pie bagātīgi klātajiem galdiem, garžodami čaklo gaidu gatavotos gardumus.

Vakars bija jauks un interesants, prasījis daudz pūļu, darba un uztraukuma no rīkotājiem, žēl tikai, ka apmeklētāju bija pamaz, bet tie, kas bija ieradušies, jutās pateicīgi gaidu saimei par šo jauko brīdi.

LĪNI MURDĀ

piektdienas vakarā 62 Claremont St. centīsies iedzīt DV Toronto nodaļas Vanadžu kopa. Uzvedumā, ko iedīdījis Oskars Zviedrs, piedalīsies Vanadžu kopas komiteja, laikraksta Latvijas Amerikā fragments un divi cēli bruņinieki. Sekos deja un laicīgas izpriecas — derētu tur iegriezties, jo sarīkojuma atlikums veltīts Ziemassvētku priekam trūkumcietējiem Vācijā.

Nupat iznāca

ROKAS GRĀMATA UN KALENDĀRS 1955. G.

Saturā daudz aktuālu un praktiski derīgu rakstu latviešiem ASV un Kanadā. Tuvākas ziņas sk. šī. num. sludinājumu daļā

PIE ČETRIEM VĪTOLIEM HAMILTONĀ

Apm 11 jūdžu ziemeļos no Hamiltonas, kur 5. līelceļš krustojas ar 8., atrodas trīs benzīna pārdošanas vietas. Vienu no tām šinī rudenī nopircis hamiltonietis Arvīds Vītols par $18.000. Viņš tirgojas ar Supertest benzīnu, šai vietā ir divi benzīna tanki, bet viens tanks dīzeļu motoru degvielām. Pie benzīna piegādes vietas ir arī ēdienu veikals, kur par ļoti zemām cenām var dabūt dažādus atspirdzinājumus. Pavisam šai vietā strādā 12 cilvēku, jo benzīna tanks un restorāns atvērts turpat visas 24 stundas diennaktī.

Uzņēmumā A. Vītols iesaistījis arī visu savu ģimeni — kundzi, meitu un dēlu. Pēdējie divi gan iet skolā. Hamiltonā, bet vakaros un nedēļas nogalēs ir tēvam dūšīgi palīgi. Tā kā A. Vītola ģimenē ir 4 locekļi, tad savu restorānu un benzīna pārdošanas vietu tie nosaukuši par Four Willovs.

A. Vītols Kanadā ieradies pirms 6 gadiem. Drīz pēc ierašanās Hamiltonā viņš bija nopircis Hamiltonas ostmalā 5 mājas ar ļoti lielu zemes platību. Pag. gadā, kad sākās Hamiltonas ostas izbūves un paplašināšanas darbi, ostas valde atpirkusi viņa īpašumus. Par iegūtiem līdzekļiem A. Vītols iepircis jauno uzņēmumu.

A. Vītols ar savu pasākumu apmierināts un stāsta, ka viņa benzīna pircēju skaits ik dienas pieaug, jo viņš lieliem noņēmējiem dod atlaidi un kreditu. Bez tam par sīkiem pakalpojumiem rēķina pusi no tā, ko prasa citās vietās. A. Vītola benzīna tanki ir ar 1500 galonu tilpumā, kas nodrošina benzīnu neiedomājamam skaitam klientu. Pie pārdotavas ir arī apm. 3 akru liels laukums. Viena daļa no šī laukuma ir izbūvēta auto novietošanai, un A. Vītols stāsta, kad darbdienās appusdienas laiku laukums esot pilns gan smagām, gan vieglām mašīnām, tā ka nākošajā gadā viņš paredzējis auto novietošanas laukumu vēl paplašināt par 1/3 daļu. Arī ar ienākumiem un peļņu A. Vītols apmierināts. Nedēļas laikā par benzīnu un eļļām viņš nopelnot turpat $200, lai gan jāstrādā ļoti garas stundas. Galvenie klienti esot kanadieši, bet latviešu pavisam maz, gandrīz nemaz... **J. G.**

APSLĒPTAS MANTAS RACĒJI PAŽOBELĒ

Svarīgs vēstījums namsaimniekiem un trešā stāva iemītniekiem

Ja vēl nav nodibināts namīpašnieku klubs, nupat pienācis pēdējais brīdis, lai tādu dibinātu. Šo vajadzību diktē pati dzīve, jo rodas daudz notikumu, kas prasa, pat brēc, pēc organizētas rīcības. Teiksim — kaut vai iepirkto namu sienu nojaukšanā un pārmeklēšanā. Cik tas ir nepieciešami, liecina kāds atradums, kas nesen satraucis visu torontiešu prātus: namā, ko pārdevis jaunatvērtā nekustamu īpašumu pirkšanas — pārdošanas biroja šefs Oskars Perro, trešā stāva sienā atrasts iemūrēts — harmonijs!

Lietas apstākļi īsumā šādi: Grīnbaumu ģimene nopirkusi māju 176 Glendowyn ielā, kur trešā stāvā vasarā ievilcies dzīvot viņu vecais tēvs Trauciņš, kamēr paši Grīnbaumi mīt ārpus Toronto. Pielabodams savu trešā stāva dzīvokļīti, Trauciņš ievērojis, ka vienā sienā apmetums ir nelīdzens, un tur spiežas ārā it kā kāds koka klucis. Trauciņš atrubinājis sienu un — sev par lielu pārsteigumu atklājis pažobelē ieslēptu harmoniju. Izvilcis mūzikas instrumentu dienas gaismā, laimīgais atradējs pārliecinājies, ka tas, kaut noskaņojies, ir labā kārtībā, un tūdaļ izmēģinājies izspēlēt kādu meldiņu. Šeit der piemīnēt, ka Trauciņš ir vecs mūzikants un, Latvijā spēlējis ragu orķestrī Jelgavā. Arī viņa meita ir teicama pianiste, un tā dīvaino atradumu liktenis, liekas, iespēlējis īstās rokās.

Kā visām lietām, arī šai var piediegt savu morāli. Un tā skanētu šādi: namsaimnieki, pirms izīrējat savu māju, pārbaudiet pagrabus un bēniņus, īpaši tām mājām, kuŗas pārdevis Oskars Perro.

Sporta red. G. Gubiņa vadībā.

LSAK PRIEKŠSĒDIS — V. ROZENBERGS

Svētdien, 7. novembrī notika Latviešu sporta apvienības sasauktais sporta kongress. Galvenais darba kārtības punkts bija Kanadas latviešu sporta dzīves vadītāja un valdes vēlēšanas. Līdzšinējam valdes priekšsēdim Robertam Plūmem savu kandidatūru noņemot, radās lielas grūtības kandidāta atrašanā.

Par LSAK priekšsēdi aizgājušā R. Plūmes vietā ievēlēja pazīstamo sporta darbinieku V. Rozenbergu. Pārējie valdes locekļi: E. Skujiņš, A. Zāmuels, J. Ādminis, V. Teteris, A. Grīnbergs un A. Zaķis. Revīzijas komisijā ievēlēja Ž. Zentiņu, J. Pālenu un K. Ozoliņu, bet disciplinārā kollēģijā: Ž. Zentiņu, G. Gubiņu un A. Kiršu.

Kongress vienbalsīgi ievēlēja Robertu Plūmi par goda priekšsēdi ar balsstiesībām valdes sēdēs.

BASKETBOLS ATKAL NOTIKUMU DEGPUNKTĀ

Tikko spēles uzsākušās daudzās Toronto kanadiešu basketbola līgas, kuŗu vidū ir arī latviešu piecnieki. Pirmās spēles jau absolvējis Toronto DV Bathurst - College Community līgā spēlējošais piecnieks un arī TLSK, kas cīnās pilsētas Metro līgas B grupā. Pirmajās spēlēs abas latviešu vienības uzvarējušas.

DV — MUSTANGI 58:57

Mazā St. Vlads vingrotava Bathursta ielā un ātrais Mustanga piecnieks bija pirmās šīs sezonas DV spēļu pārbaude. DV rindās šogad neredzēsim talantīgo Jāni Richteri, kas tagad nes Detroitas DV vienības krāsas.

Spēles sākumā Vanagi nonāca 8:2 vadībā, taču puslaika vidū, Vanagiem cieši nesedzot, pretiniekiem izdevās nonākt spēles vadībā, grozus gūstot ar patāliem metieniem un beigt puslaiku 29:24 savā labā. Otrā puslaika sākumā Vanagi sāka straujus uzbrukumus, kas tomēr nedeva gaidītās sekmes, un Mustangi brīdi bija pat 14 p. vadībā. Enerģiskā cīņā Vanagi zaudēto atguva, un ar Spricenieka veiksmīgiem brīvmetieniem 2 minūtes pirms spēles beigām panāca 52:52 izlīdzinājumu, ar Briča un Miezīša metieniem nonāca vadībā. Bīstama bija spēles pēdējā minūte, kad Mustangi, pārkerot bumbu, ieguva grozu un rezultātu dēlis rādīja 58:56 DV labā. Taču no piešķirtiem diviem soda metieniem, Mustangi groza guvumā spēja pārvērst tikai vienu, un spēle beidzās ar laimīgu 58:57 DV uzvaru.

Spēli ļoti ietekmēja slidenā grīda.

DV sastāvā cīnījās: Andr. Richters 21, Spricenieks 11, Miezītis 8, Litaunieks 8, Timbers 5, Ārgalis 4, Bricis 2, Kadiķis un J. Ozoliņš.

TLSK — B'NAI BRITH. 71:51

Savas pirmās līgas spēles dienu un laiku klubs uzzināja tikai svētdienas vakarā, bet pirmdien jau bija jāstājās pretim B'nai Brith. vienībai. Finkelšteins, Sone un Co. tomēr nebija augstvērtīgi pretinieki TLSK virknējumam, kuŗa šogad spēlē arī no Anglijas iebraukušais E. Hercbergs, ko vasarā pazinām kā neatsveramu balstu Toronto latviešu futbola vienpadsmitā. Tāpat TLSK krāsas turpmāk nesīs Ansons, kas vēl pag. sezonā spēlēja Hamiltonas Sparta.

Pirmajā puslaikā labi veicās Ploriņam un J. Ozoliņam un latviešu piecnieks visu laiku bija pārliecinošā punktu vadībā, puslaiku beidzot 34:17 savā labā. Aina nemainījās arī otrā puslaikā un spēle beidzās ar 71:51 TLSK uzvaru.

Klubs cīņā raidīja: Ploriņu 22, Lukovski 12, J. Ozoliņu 12, Ansonu 10, Pērkonu 6, Kazaku 3, Skujiņu 3, Hercbergu 2 un Simsonu 1.

NĀKOŠĀ DV LĪGAS SPĒLE

svētdien, 14. novembrī, plkst. 2.00 UNF zālē (College pie Spadina). DV pretinieks būs lietuviešu Vytis, kuŗa sastāvā šogad spēlē daudzi talantīgi jaunākās paaudzes spēlētāji.

1. ZIEMEĻAMERIKAS LATVIEŠU BASKETBOLA MEISTARSACĪKSTES HAMILTONĀ

26. un 27. novembris, kad Hamiltonā notiks 1. Ziemeļamerikas latviešu basketbola meistarsacīkstes, vairs nav tālu. Taču rīkotāji tām jau rūpīgi sagatavojušies, veicot visus nepieciešamos priekšdarbus un izstrādājot sīku spēju programmu, kas ir šāda:

Piektdien, 26. novembrī:

Mc Master Universitātes vingrotavā, University Ave.

plkst. 18.00, ASV vidējo valstu izlase — ASV austrumu piekrastes izlase;

plkst. 19,45, sieviešu basketbols, Montreālas LSK — Toronto LSK;

plkst. 21.00. ASV meistars Minneapole — Kanadas meistars Toronto DV.

Sestdien, 27. novembrī:

Westdale Secondary School vingrotavā, Main Str., W. — Longwood Ave:

plkst. 13.00 sacensību atklāšana;

plkst. 13,20 Kanadas izlase — 1. dienas ASV izlašu uzvarētājs;

plkst. 15.00, sieviešu volejbols, Montreālas LSK — Sparta;

plkst. 16.00, sieviešu volejbols, Montreālas LSK — Toronto LSK;

plkst. 17.00, Kanadas izlase — 1. dienas ASV zaudētājs;

plkst. 20.00, Royal Connaught Hotel Kristala dejas zālē pilsētas centrā saviesīgs vakars. Spēlēs A. Liepas deju kapella, paplašinātā sastāvā. Galdiņi apkārt dejas telpai. Atspirdzinājumi. Saviesīgo vakaru kuplinās Almas Skudras vokālais kvartets ar valšu un operešu dziesmām.

Kā redzams, rīkotāji rūpējušies arī par lieliskām blakus sacensībām, kuŗās piedalās Montreālas, Toronto LSK un Hamiltonas Spartas sieviešu basketbola un volejbola vienības.

Viesu un vietējo vienību sastāvus un izlozes sniegsim nākošā izdevumā.

SACHS MONTREĀLĀ

31. oktobrī Montreālas latviešu pag. gada meistars D. Rubenis spēlēja simultanspēli pret 7 spēlētājiem, uzvarot 4, zaudējot 2, bet neizšķirti nospēlējot 1 partiju. Rubenis uzvarēja Henimeli, Priediti, Mazuti, Bērziņu, zaudēja Krūmiņam, Gālim, bet neizšķirti spēlēja ar Grundi.

Montreālas latviešu sporta kluba šacha sekcija atklāja sezonu ar simultānspēli, kur 1954. gada meistars Rubenis cīnījās pret pārējiem sekcijas biedriem. Uzņēmumā pie galdiņiem sēž (no kreisās): A. Bērziņš, J. Grunde, A. Krūmiņš, R. Hemmelis, A. Priedīte, E. Gailis, J. Mazutis un O. Tomsons (priekšpusē). Stāv: A. Greblis, J. Ribakovs un 1954. g. meistars Rubenis. Foto Reinh. Simanis

A. Vilnis

BALTĀS CEPURES ALGĀDZI

PIRMIE KARA KRUSTI

V

„Bet slimnīcā taču nedrīkst dzert," aizrādīja Vilnis.

„Nedrīkst dzert! Ne par velti esmu jau astoppadsmit gadu šai biedrībā. Es protu visus stiķus un nikus, kā kungus aiz deguna vazāt. Ače, manai sievai aizliedza slimnīcā ienest šņabi. Bet ja gribat, varu jums piedāvāt kādu malku!"

Draugi atteicās, jo šņabis tiem bija pretīgs. Molotovs pats gan to labprāt dzēra. Licis drauglem nostāties priekšā, lai sanitāri neredz, viņš izvilka korķi no savas slotas bambusa caurā kāta un iepēma labu malku no tur iepildītā dzēriena.

„Sanitāri gan brīnās, kā mana slota tik ātri nolietojas, un man tā divi reizes dienā jādod labošanā pie tā tur ķīnieša ielasmalā, bet manu viltību viņi vēl nav uzgājuši!" lepni paskaidroja „Molotovs".

Ar saprotošu smaidu draugi atvadījās.

Atvaļinājums aizskrēja vēja spārniem. Kad draugus uzmācīgie ķīniešu tirgoņi bija izraustījuši uz visām pusēm, piastri (Indoķīnas naudas vienība) nozuda raibās burzmas izsalkušajā riklē. Par pēdējiem pieciem naudas gabaliem likušī kādam ķīniešu rakstu pratējam izzīlēt nākotni, draugi devās atpakaļ uz rotu, lai vēl nokaŗotu Indoķīnā atlikušo pēdējo mēnesi.

Pēdējais mēnesis aizskrēja ātri un bez sevišķām kaujām. Vēl dažas atvadu glāzes, un mūsu draugi kāpa kuģī brauclenam atpakaļ. No vecajiem biedriem redzēja tikai retos, jo gandrīz visus tos bija aprijuši Indoķīnas rīsu lauku dubļi un džungļu liānas. Pazudušo vārdi un kapu vietas palika nezināmi.

Šoreiz kuģis pieturēja gandrīz katrā ostā un leģionāri drīkstēja iet skatīt svešās pilsētas. Singapūra, Kolombo, Ādena un Port - Saīda atvērās mūsu draugu acu priekšā kā ilgi alkts sapnis.

„Mēs braucam kā reiz mūsu tēvi ar Imantas pulku. Tie, braukdami no Vladivostokas, bija pieturējuši šais pašās pilsētās," prātoja Rūriks.

„Tikai ar to starpību, ka mūsu tēviem bija kāds mērķis un svēts pienākums šo mērķi sasniegt, lai palīdzētu mūsu jaunās valsts celšanas darbā," uzsākto pavedienu turpināja Vilnis. „Bet kur ir mūsu mērķi, mūsu nākotne? Mūsu dzīve ir kā okeans. Reizēm vētru sabangots, reizēm saulē gludi mirdzošs. Kaut kur ir krasts — jā, pat visos virzienos ir krasts. Bet uz kuru mums doties, kurā krastā mūs gaida, mūs grib saprast un kur mums jaunu dzimteni atrast?"

„Pēc tava prātojuma man šķiet, ka tie pieci gadi, ko esam pārdevuši leģionam, nebūtu jānožēlo, jo arī nākotne mums sola to pašu bezcerību, varbūt mazāk vulgāru kā leģionā, bet mums būs sevi jāpārdod, būs mūsu dvēseles jāatdod kādai bezcerīgai lietai, saņemot par to tikai pelnus un rūgtas atmiņas!"

„Tā tas turpināsies, līdz pienāks tā diena, kad mūsu dzimtene būs atkal brīva. Tas ir tas krasts, pie kura mūsu kuģu ceļi tad satiksies, mūsu visas izklaidētās tautas kuģu ceļi," nobeidza Vilnis.

Sidi Bel Abesā atbraucējus sagaidīja ar leģiona marša skaņām. Šoreiz šī mūzika likās vairs neievainoja leģionāru sirdis, un viņi ar smaidu atbildēja sagaidītāju sveicieniem. Atbraucējus sagaidīja tradicionālais sarkanvīna kauss un nicinošie arabu skati. Jā — tā bija tā pati vecā franču kolonija. Likās, ka tā nekad nemainīsies ...

*

„Vai jūs gribat savu dienesta laiku pagarināt?" Rūrikam jautāja kapteinis.

„Nē, kapteiņa kungs."

„Un jūs, Vilni?" kapteinis pagriezās pret mūsu otru draugu.

„Cik es sevi pazīstu, tad ne, kapteiņa kungs!"

„Vai varat man paskaidrot iemeslus, kādēļ gribat no leģiona, kas ir bijis jūsu mājas, tēvs un māte veselus piecus gadus, iet projām?" tirdīja tālāk kapteiņa balss.

„Es pat nevarētu pateikt, kādēļ lai es šeit paliktu, kur nu vēl iemeslus projām iešanai," — kaut kā neauglīgo sarunu mēģināja turpināt Rūriks.

„Tātad jums abiem ir izredzes kaut ko citu iesākt, izejot no leģiona?" gribēja zināt kapteinis.

„Tieši pretēji — mūsu nākotne ir tikpat bezcerīga no leģiona aizejot, kā paliekot," dvesa Vilnis.

„Nu labi, ja nevarat neko labāku privātā dzīvē atrast, tad būsit vienmēr gaidīti atpakaļ," kapteinis šķiroties sniedza roku. — — — —

Mūsu draugi tika iedalīti demobilizācijas rotā. Īsā laikā viņi no kavavīriem tika pārvērsti privātos. No leģiona viņi saņēma pilnīgi jaunus tērpus, kas gan bija šūti pēc pēdējās gadsimtu maiņas laikmeta modes. Pie katras straujākas kustības tērpa vīles ira. Bet viss tas bija ar nodomu. Ja vecais leģionārs, izejot uz ielas kā civīlists, jūt, ka tērps nav tik labs kā uniforma, ko tas valkājis pagājušos piecus gadus, tad tas parasti dodas kādā bistrojā, ierauj trīs, četras glāzes sarkanvīna dūšas stiprināšanai un dodas atpakaļ pie kapteiņa, no kura pirms dienas bija atsveicinājies uz nekad neredzēšanos. Un kapteinis veco leģionāru saņem mīļi. Izmaksā vēl pāris glāzīšu un sarunājas kā ar dēlu. Un tā nav nemaz tik grūti ņemt spalvu un pavilkt savu vārdu zem nākošo piecu gadu līguma.

Rūriks ar Vilni saņēma vēl pēdējo prēmiju un tika izlaisti pa kazarmu vārtiem. Ar kuģa kartēm kabatās viņi devās uz Orānu, kur uz tiem gaidīja kuģis.

Orānā izlešana no leģiona, protams, tika svētīta. Un, uzkāpjot uz kuģa, Rūrika kabata bija tukša. Vilnis rokā turēja pēdējo spīdošo franka gabalu.

Bija vakars, kad kuģis devās jūrā. Abi draugi stāvēja kuģa priekšgalā. Jūra bija mierīga un nakts zvaigžņota. Ap kuģa ķermeni zvīguļoja mazas spīdošas zivtiņas.

„Debesis ir pilnas zvaigžņu zelta, jūrā mirdz fosfora maldugunis ..." Vilnis sāka savu kārtējo filozofēšanu.

„Un tomēr — viss ir tikai šķietums. Zvaigznes mums ne mūžam neaizsniegt, un maldugunis jūrā paliek aiz mums ar katru kuģa skrūves pagriezienu. Pirms pieciem gadiem viens no mums teica, ka atmiņas esot skaistas, bet liekas, ka arī tā bija tikai maldīšanās. Dzīves patiesības graudu mēs nekad neatradīsim."

Franka gabals, ko Vilnis bija turējis rokā, ieslīdēja jūrā un lēni grima, līdz pazuda skatam.

„Lūk — tā ir pazuduši mūsu dzīves pieci gadi," naudas gabalam nozūdot, piemetināja Vilnis.

(Turpinājums sekos).